

Halamanok meglehetősen
gyors, 2. kötetű fog nyomtatás
sátni társával, A Bölcsész
Könyvtár.

KAZINCZY FERENCZ
M U N K Á J I

SZÉP LITERATÚRA.

NYOLCZADIK KÖTET.

L. Krutzinger pinx. 1791.

Loeb. Adam sculp. Vienna. 1791.

KAZINCZY FERENCZ
MUNKÁJ I.

SZÉP IRODALMI LITERATÚRA.

J. Mansfeld sc.

PESTEN,

TRATTNER JÁNOS TAMÁSNÁL, 1816.

Balogh

D. 191:1

Urina van Dolgozó,
és együtt fog nyomon tartani
szóval: A Pölsch & K^o
nével.

A SZALAMADRÍN

É S

E G M O N T.

Helmezi' ügyelése alatt.

A' SZALAMANDRÍN ÉS A' KÉPSZOBOR.

EGMONT. Szomor-játék.

A' SZALAMANDRÍNE
ÉS A' KÉPSZOBOR.

TÖBB MINT REGE.

---

*A' Szalamandra újra van
dolgozva, 1887. Ez az
hát nem ismerem többé
magaménak.*

NYOLCZADIK KÖTET.

M. Sz.

Az égy rekkent nap' estén vala midőn
a' reménytelen fergeteg egy vándor I-
degent|kinek külsője inkább hagyja szü-
kölködést feltenni mint kényen-létet,
egy alkalmasan sivatag 's egészen is-
méretlen tájon kapá - elő, 's ollyatén
hely után ké|szeríté széllyeltekinteni|hol
a' rettenetes vész előtt menedéket talál-
hatna. A' setét fenyvesnek természeti
homálya, még nagyobbá téve a' zivatar'
felhőjinek feketeségek által melly az ég'
boltozatját messzére bévonta vala, őtet
egyszerre olly borzasztó éjbe borítá|
hogy a' villámok' vakító fényé nélkül
húsz lépésnyire sem láthatott volna ma-
ga előtt. Szerencsére ez ijesztő fény'
segédjével egy régi, félig már omla-
dökká vált tornyot láta - meg, 'melly
egy nem szinte nagy halom' ormán

vad surjányból nyúla-fel, 's neki, ha hogy oda eljutnia lehetne, óhajtott szállást fogott volna adhatni.

E' pillantattal a' Vándor' lelkébe az örömnék egy sugára szállott; oly öröm! melly elragadtatássá vált! midőn egy új, igen tiszta lobbanás vele azt látatá! hogy a' toronymak széllyeldölt fokai közzül három még épen maradt.

Végre, így kiálta-fel, végre feltaláltam a' mit hasztalan' oly régen keresek! Mert lehetetlen hogy engemet Kalaszírisz megcsalt légyen. Kétségen kívül e' torony az! hol teljesítve fogom meglátni kívánságaimat.

Ekkor egy keskeny ösvényt sejt meg! melly a' bokrok közt a' toronyig látszott felkerülgetni a' halom' oldalát. Szerencsés jelenség! ugymond. 'S ez az ösvény ötet valóban oly kurta' úton vivé is! hogy nem sok pillantatok mulva a' toronyhoz ért, egyetlen maradványához egy régi várnak! mellynek királyi mináji, általszöve repkény- és szederi romjai,

nakkal, csudás vadon alakokban elszórva feküdtenek.

A' Vándor, kinek a' zuhanó eső nem hagyta időt e' sivatag szépségeket nézelleni, sietett eljutni a' táron-álló toronyhoz, 's már a' boltozott tág tornácban lelé magát | melly, az ajtón és |, felülről a' vastag kőfal' keskeny nyílásán, csak éppen annyi világot vevé | hogy |, egy csiga grádicsot sejtethet-e meg. Mind azon örvendetes kimenetel mellett mellyet neki lelke sugalla, megszállá egy bizonyos néme a' rezzenésnek; szíve döbbögött, mint annak szokott a' ki remény és csüggedés közt megyen ellenébe sorsa' elválásának, midőn ϕ setét | a' grádicson, mind két kezével tapogatván a' falat, felballaga. Az lassu emelkedéssel 's lépcsők nélkül háromszor fonódott körül a' tornyon, 's a' mi Vándorunkat egy kised Előpalotába vezeté | melly olly gyenge világot kapa, |, hogy abban semmit nem lehet egyebet kiismérnie egy kőpadnál az egyik oldalfal mellett, és azon keskeny nyílást |,

mellyből az alkonyodólag-fénylő szűk világ síkla-be. A' Vándor be-betekinte e' nyiláson } 's a' mit ezen benézéssel } ;
 meglátott, az várásának egyszerre olly bizonytságot ada hogy visszadöbrent, 's csendesebb ütéseit várván szívének, a' szőnyeggel beterített padon helyt fogva. Végig-pillanta öltözetén, 's szégyelni kezdé azt a' szomor alakot } mellyet ab- }
 ban csinált. Valóban ez neki semmi just nem látszék adni hogy illy nagy készületű szobába lépessen. Eggy fakó felru- } lép
 ha } négynyüstű vászonból } melly öt nyakától fogva bokáiglan fedve tartá, 's } ;
 eggy elnyűll, szélein szakadozni kezdő } tt
 kék-posztó-köpeny, szíjhevederrel szorítva vékonyához, vala egész öltözete. Lábain fűzött félsaru volt, 's mutatta hogy széllyelfesléséhez } hosszas szolgál- }
 latja miatt } közel vagyon } fejét pedig } ;
 eggy szürke nagy süvegbe temette-el } ;
 melly sápadt-barna, fonnyadt, ránczos képéből csak annyit hagyva látni } a' men- }
 nyi elég vala még visszásabbá tenni tekintetét. Mind ez, eggy szintén a' ha-

sáig lenyúló rőt szakállal, egy egészet csinála] mellyet az első megpillantással koldusnak fogott volna minden venni, és a' melly semmire nem vala alkalmatlanabb] mint eránta szívet és szemet megnyerni. Mind e' mellett, minthogy ő magát ezen figurával egy teljes esztendő olta keresztül verte e' világon, néki-bátorodék szerencsáját próbálni, mint fogadtatand azon ragyogó szobában], mellynek ajtaja előtt álla.

Belépett, 's úgy hitte] hogy egy] Istenné' alvó-hajlékában vagyon. A' deszkázat aranyfonalokból szőtt pamlaggal vala beterítve, 's a' falakat bágyadtzöld atlasz tablettek zárták-be, körül fogva aranyzott véseményekkel] mellyek] ről vastagon-font természeti virágkoszorúk fűttenek. Illyenekkel voltak a' sátorforma királyi nyugvó-ágy' rózsaszínű kárpitjai is felaggatva, melly, néhány ezüsttel-tűzött bágyadt-sárga atlaszpárnákkal a' falak körül, a' szobának-egyedül való bútorai voltak. Ez egy oválmetszésű nagy ablaknak sok-

szín' üvegkarikáji által valamelly törté-
fény' világosítását vette, melly a' legked-
vesebb behatást csinálá, 's a' szép lakot
eggy titkos boldogság' ki nem kémlél-
hető templomává rendelni látszék.

Bár melly váratlannak tetszett ez a'
mi Vándorunk előtt eggy omladásnak-
indult régi vár' tornyában, de még vá-
ratlanabb vala neki | hogy itt | annak he- | 12/2
lyébe a' mit találni remélt, eggy fia-
tal-embert láta a' pihenőn elnyulva, ki
az ő belépésére felegyenesedék, 's őreá
eggy homályos de nyugodt tekintetet
vete, a' nélkül hogy eggy illy rossz-je-
lenségű alaknak véletlen felleptén a
megzavarodásnak vagy félelemnek jelét
adta volna.

A' fiatal-ember eggy nyűtt sarlach-
posztózatba vala lep | ezve; hajai, a' leg- | 12
szebb szöghajak mellyeket látni lehetett,
gond nélkül 's hosszú természeti fürtök-
ben fesledeztek vállain; szemei mélyen
ültek fejében; színe halvány volt és be-
teges, 's egész valóságán a' bánat' szen-
vedésének kinyomása ömlött - el, melly

a' hervadó de még mindig ritka szépség' maradványainak egy kibeszélhetlen érdeklést kölcsönöze.

Az Idegen első pillantással olly erősen érezé magát a' szeretetre-méltó Isméretlen felé vonattatni, 's olly meleg részvétellel tölt-el eránta [hogyan nem] lele szót kimondani a' mit mondani óhajtott. Elkezdé dadogni mentegetését, de a' mellyet az Ifju nem engede néki végiglen vinni. Te, a' mint külsőd sejteti velem, úgymond, nem sokkal látszol tartozni a' Szerencsének. Ha szerencsétlen vagy, testvérem vagy nekem, 's szeretettel fogadlak, akárki légy.

Én Vándor vagyok, felele ez; a' zivatar mély az erdőben reám jöve, ide kergetett. Körültekint~~tem~~ hol lehetne |ék védhelyt találnom, 's megpillantám e' tornyot; 's az előttem a' legcsudálatosabb, hogy ez épen az |mellyet már öt | hat holnap olta e' földön keresek.

E' szókra még inkább felemelkedék a' szép Ifju, hogy az Idegent kettőzött

figyelemmel néze|hesse. Ennek bár
 melly visszatoló vala is külsője, úgy tet-
 szett neki|hoggy szavának zengése leg-
 belsőbb rejtekeiben visszahangzik az ő
 szívének, és egyedül ezen zengés' ked-
 véért| melly őbenne egyszerre verte-
 fel a' legédesebb 's legkínosabb emlé-
 kezeteket, érzé megnyilni szívét az Ide-
 gen eránt, a' ki neki, a' nélkül hogy
 megmondani tudta volna miért, vala-
 mi egészen másnak látszott mint a' mit
 külsője ismerni hagyott|. Rövideden, |a.
 kevés perczek alatt olly jó barátjai levé-
 nek egymásnak|mintha rég olta voltak |,
 volna öszveforradva. A' szép ifju nyug-
 vójának szélén hagyá leülni az öreget,
 's felkele|hoggy egy rejtekből a' falban
 gyümölcsöt, kenyeret 's egy palacz |
 Cypriai bort:vegyen-elő. E' palacz, |
 ugymond, immár néhány nap olta bon-
 tatlan' áll; nem fordíthatom jobbra
 mintha vele téged enyhítlek. Úgy lát-
 szik, barátom, szükséged van reá; én
 egy holnap olta vizzel 's kenyérrel é-
 lek.

Az öreg a' legszívesbb részvétel tekintete által köszönte jóságát, és, hogy legalább azt bizonyítsam, ugymond, hogy óhaj^{ta}nék általad hálátlannak nem találtatni, azon kezdem^u hogy tulajdon alakomban lépek - fel előtted. E' szókkal feloldá szakála alatt egy titkos zsinetet, 's süvegével együtt levoná barna, ránczos műmiaképét a' rőt szakállal, melly csak egy mesterségesen készült^{ja} arcz volt, lelökte köpenyét, 's egy barnahaju, vele egykoru ifju állott ott, ki szépségben egyedül ennek volt kénytelen engedni, noha szint úgy mint amaz, inkább bánat mint az út'alkalmatlanságai által, sokat szenvedett.

Az ismeretlen e' szavak alatt: „hogy tulajdon alakomban lépjek - fel előtted“ olly mozdulatba tévedel⁷ mellyet nem tudta elrejtteni: de jóllehet egy percz mulva reményeiben⁷ mellyek lelkét élesztették, megcsalatva látá magát, valami olly rendkívül valót, olly vonszót lele a' szép Idégen' arczában⁷ hogy nézellésében el nem telhete. Végre nem bírt

magával; felszökött, általölelte annak nyakát, hévvel szorította meliyéhez, 's könnyeinek árjával öntötte - el orczáját.

Az [degen azon illetődés mellett is mellyet az elhevülésnek ez a' hirtelen és különös kifakadása benne támasztott, nem titkolható - el alakján azon álmélkodást' mellyet a' torony' ifja igen is felfogott. Mindent meg fogsz érteni, ugymonda neki ez, újra nyakába borulván; de elébb esküdj, ha külömben akarod hogy ismét kedveljem az életet, hogy tőlem soha el nem válsz, hogy halálígan együtt maradunk. Eskem azt, felele az Idegen' félig elfojtódott szózáttal, 's elnedvesült szemekkel; eskem neked annak életére' a' kiért pihengek, a' kit, olly rég olta keresek és itt lenni reméltem.

Itt, e' toronyban? kiálta a' másik, tetszetős mozdulattal. De, úgy tetszik, azt már előbb is mondottad. Szavaidban, arcvonásaidban 's abban hogy itt akadánk - öszve, valami titkóst lelek. Mondd - el, kényszerítlek téged, ki

vagy? kit keressz itt? 's nyiltságodat
visszonozni fogom! 's egy titkot té-
szek - le kebledben } melly az enyémből
még soha ki nem jött } és a' mellytől él-
temnek sorsa függ.

Eggy önkénytelen sympathie vonsz
feléd miolta szemeim a' tiedet fellelték,
felele az } degen; mit foghatnék - fel e-
lőffed, holott minden pillantathan kész
vagyok hajlandóságomat erántad éle-
temnek előterjesztése által bizonyítani?
De légy egy rendkívül való történet-
nek hallásához elkészülve.

Rendkívül valóbb mint a' mellyet
majd én beszéllek, ha elébb te teljesi-
tended a' mit ígérsz, felele amaz, nem
lehet.

Az alatt még a' két ifju, inkább
elfogva önn-magától és a' másikatól
mint hogy egyébre is ügyelhessen, e'
beszédeket tartá, két egészen a' szeme-
kig elfedezett Lovancz érkezék - meg, ki-
ket a' még mindég tartó fergeteg hason-
lólul itt kényszeríte védet keresni. Lo-
vaikat szolgájokra hagyván, fellépdel-

tek a' csigagrádicson. De minekelőtte az Előpalotába értek, vették észre hogy nem magok vagynak, és hogy a' szomszéd szobában alkalmasan fenn szóval foly a' beszéd. Szerénység vagy az a' kívánság hogy tudják mi történ ottan, vagy a' mi egyéb lenni akart, tartóztatta őket a' két Isméretlennel társalkodását megháborítani. A' nélkül tehát hogy amazóktól megsejtettek volna, leültek a' kőpadon közel a' szoba' nyílt ajtajához, újra bevonták magokat köpenyikbe, 's merengő fülekkel 's fenn-tartott lélegzettel figyeltek hogy a' beszédből egy szót is el ne veszítsenek.

A' hely a' hol születtem, így kezdé beszédét az Idegen, Memphisz, Egyiptben, 's az atyám Kalaszírisz Fő-Pap ottan 's Helytartója a' Királynak.

Mit hallok? kiáltá a' torony' ifja; az atyád tehát Kalaszírisz, 's te Oszmándyasz vagy?

Hogyan? kérdé álmélkodva az Egyipti ifju; 's te ismersz bennünket?

Engedj - meg, Oszmandyasz, felele a' másik; többé szavaidat meg nem szagatom. Mindent fogsz hallani. De most folytassd beszédedet.

Az Oszmandyasz és Kalaszírisz nevek a' két elburkoltakat is az Előpalotában olly különös mozdulatba tették, hogy jelenlétek bizonyosan el fogott volna árútatni, ha a' két Ifju épen azon pillanatban alkalmatlanná nem tétetett volna érteni 's hallani a' mi kivültek történék. De rezzenésekből hirtelen magokhoz tértek, intettek egymásnak hogy lennének nyugton, 's valamivel még közelébb vonultak az ajtóhoz, hogy mindegyik füleikkel figyelhesse- nek.

Úgy látszik, te Egyipttel nem vagy ismeretlen, mondá az Idegen, 's e' szerint nem lesz szükség elmondanom, mint neveltetnek Fő-Papjainknak gyermekeik. A' mint tizenhatodik évemet meghaladtam, az atyám engemet, hogy nevelésemnek ezen utolsó ~~pompáját~~ *ronfát* is megtegyem, eggy öreg Pap' vigyázása

alatt Görög-országba küldte, hogy a' Kabíri, Orpheuszi 's Eleüsiszi mystérekbe avattassam, 's így Memphiszben és Szá-
 iszban gyűjtött ismérteimet a' világ-
 nak legrégebb korabeli titkok felől mel-
 lyek, a' mint ő hitte, a' később korok-
 nak minden tudományait messze
 hagyják magok megett, tökéletre vi-
 gyem. Két évnél többet töltöttem el
 ezen útamban, 's mindent eltanulván
 a' mit nekem a' Mystagógok Samoth-
 rákében, Crétában, Lemnoszban, Ele-
 üsiszben és más helyen mondani tud-
 tak, azon meggyőződéssel tértem vissza
 honnomba, hogy mind abból a' mit
 tudni mindenek felett vágy-
 tam, épen annyit tudék mint
 annakelőtte.

Az atyám engem igen nagy szere-
 tettel fogadott, 's el nem hibítva látván
 utazásomnak célját, nyilván hogy a' fi-
 atal-embereknek szokott elhittségektől,
 kik úgy hiszik hogy sokat tudnak, meg-
 ójjon; tulajdon munkát csinála magá-
 nak, velem minden szerzett ismereteim-
 nek

nek hiúságokat éreztetni. De mit tudsz
 , tehát mind e' nagyoknak - nézett titkaid-
 dal? kérdé. Az igazi Bölcs nem az a'
 , ki szávalni tudja a' mit kevés tud 's tud-
 ni senki nem vágy , sem tudni szüksé-
 gesnek nem tart; hanem az, a' ki tö-
 kéletesbb életet él mint a' közönséges
 emberek, az, a' ki a' természet' erejét
 a' magáévá tudja tenni, 's ezek által
 tetteket tesz|mellyeket a' tudatlanok va-
 rázslatoknak 's csudáknak szokott néz-
 ni. Az i'g'a'zi Mystérek|mellyekhez téged
 csak sokévi szorgalom 's elfáradhatatlan
 vizsgálatok készíthetnek|, a' Végezetek-
 nek kevészámu kedvencei' hűségére 's
 bölcseségére bízáttak, 's még e' tit-
 kok is csak gyarló maradványai annak|,
 a' mit az emberek egykor tudtak és
 tettek, míg planetánknak utolsó cata-
 strophja ezen nemesbb emberfajnak vé-
 get hozott. Látni fogod annak almél-
 kodást-érdemlő próbájit; pedig csak i-
 gen kisdéd részei annak|a' mit azok vi-
 hetnek véghez|a' kik valóságos birtoká-
 ban vágnak az ő minden erejeknek.

NYOLCZADIK KÖTET.

2

Illyetén beszédek által igyékézett engem Kalaszírisz, a' mint ugyan hiszem, a' tanulásra gyúlasztani, 's egy szorgalomra buzdítani, melly nélkül nem fogna lenni bennem azon titkokra, mellyek e' nevet érdemlik, elfoghatóság. De úgy tetszik, a' Végezetek engemet nem rendeltek örökösévé az ő bölcseségének. Egy szenvedelem, mellyet ő minden philozophiajával meg nem luda gátlani — a' legkülönösebb, legesztelenebb, ha úgy akarod, melly valaha ~~egy~~ halandónak képzeletét elfoglalta — rabjává tette egész valóságomat, 's semmivé tette életemnek minden plánjait, minden igyekezeteimet hogy érdemesnek talál-tassam a' Kalaszírisz' oktatásaira, midőn engemet egy — képszobor' lábaihoz tüze.

Egy képszoboréhoz? kérdé a' torony' Ifja nevetve 's álmélkodva.

Hallgass - ki, monda Osmándyász, 's ments - ki, vagy kárhoztass azután, a' mint szíved sugallandja: Mert a' szív' dolgai felett csak szív ítélhet. Azolta

hogy megjöttem Memphiszből, Kalaszí-
 rizs nekem szabad belépést engede a'
 maga szobájába, hova annakelőtte csak
 olyankor léphettem! mikor ő híva-
 tott. Ezen szoba mellett egy cabinet
 vala! mellyet emberei közül senki és
 semmi árért nem mert volna megnyitni,
 ámbár ez inkább záratlan tartatott.
 Mert úgy hitte kiki! hogy! ajtaján vala!
 melly Lélek áll őrt, melly az atyámon
 kívül mindent a' ki azon belépni me-
 részlene, tüstént megölne. Reám na-
 gyobb hatása voln! az atyám' tilalmá-
 nak mint a' Lélek' rettegésének, mert
 arra szoktattam kisdéd korom olta!
 hogy parancsait 's tilálmait tágíthatatlan
 törvényeimnek tekintsem. De minthogy
 ő nekem ez eránt semmit nem hagyott,
 erőt veve a' vágyás, látni! mi lehet e' tit-
 kos rejtekben, az eszméletnek minden
 sugallatán, 's hasznomra fordítám min-
 gyárt az első órát! mellyben bizonyos
 valék hogy reám nem jövend.

Megvallom, reszketék minden fete-
 meimben! midőn félre-vontam a' zárt.

De a' rettegett Lélek eléggé jó vala bé-
ereszteni; 's az első a' mi, midőn el-
mémet csendbe szedém, szemembe öt-
le, sok egyéb csúda dolgokkal együtt,
eggy öreg-ember volt, papi öltözetben,
kinek tiszteletes alakja 's szelíden-ko-
moly tekintete annyira megzavart, hogy
lábai' elébe fogtam volna esni, ha moz-
dúlatlan volna, melly nem látszott ter-
mészetesnek, vissza nem tartott volna.
Ha ez nem valami egyéb e mint csak
képszobor? kérdém magamat. Egész
bátorságomat elő kelle vennem hogy
magamat ezen gondolat' valósága felől
meggyőzhessem; de megfoghatatlan ma-
rada, miként tudott a' Mesterség illy
ökéletes mívet képzeni, 's a' holt a-
nyagnak miként adhatá ezt a' libegő é-
let' játékát.

Még ezen elmélkedések fogtak va-
la el, midőn a' cabinet' más szögében,
eggy kibeszéllhetetlenül szép ifju leány
tűnt szemembe, ki nyugvó-ágyán ül-
vén, eggy galambbal játszott, melly ét-
két az ő szép kezeiből ette. A' leány

igen gyengéd 's arany csíkokkal ékes
 byszusz - tunikába vala öltözve | melly
 vállain gombbal akasztatott - meg, vék-
 nyához pedig | mingyárt a' kevésbé elfe-
 dett 's domborodni még csak kezdő
 melly alatt | ~~cseny~~ arany zsineggel csatla-
 tott. Karjai 's vállalai lepz~~et~~etlen' hagyat-
 tak, 's a' vékony patyolat, noha Szé-
 pem, a' Keletieknek szokásokként, i-
 gen illendően vala öltözve, e~~gy~~et sem | 99
 vona - el szemeim elől a' legtökéletesbb
 symmetrie szerént alkotott test' gyönyö-
 rü formájiból. Bámultam hogy ~~cseny~~ | 10
 illy szépségü személyt Kalaszírishnek
 titkos cabinetjében talállok, noha böl-
 cesége, kora 's méltósága őtet e' rész-
 ben túl emelé minden gyanún | és ám- | ;
 bár épen most láttam | mennyire mehet | ;
 a' Mesterség a' természet' mimelésében:
 az első tekintet még is másod' ízben csa-
 la - meg; 's az a' gondolat | hogy a' szép | ;
 leány is csak szobor, nem fére hozzám
 elébb | mint midőn mozdulhatatlansága | ;
 velem azt tökéletesen elhíteté.

Nem vagyok képes elbeszélni neked mi történt velem e pillanatban; a' ki ezt megfogni akarná, annak az én akkori állapotomat magának kellett volna próbálni. Nem lehet kétségem, hogy a' mit láték vala, nem egyéb mint ~~egy~~ lélektelen kép; 's szívem makacsul még is azt hitte, hogy él és piheg 's hallja a' mit mondok. Phantasiem segédjére kele csábulásomnak, 's ez a' csábulás olly nagy volt, hogy fél óráig térdeltem előtte 's mind mondtam neki a' mit tisztelet és szerelem a' leghevesebb szeretővel mondhatnak, a' nélkül hogy őtet illetni merészeltem volna, hogy érezem, lássam, hogy ő lélektelen anyag. Oh ez a' szép leány csak ide van varázsolva! mondám; él, noha nem piheg; hall, noha nem felelhet; nem fog maradni örökké érzéketlen azon határt nem ismerő szerelem eránt, mellyel engem is elbájola; szenvedelmem' állandósága meg fogja hatni, 's ki tudja nem én vagyok e az a' szerencsés, a' ki széllyel fogja oszlatni e' varázslatot, melly ér-

zékeit lekötötte | 's akkor osztán jutalmul nekem adja magát, 's karjai között én leszek a' legboldogabbika minden halandóknak.

Értem én hogy szenvedelmem előted úgy jő - ki | mint a' legesztelenebb, melly valaha emberi agyhoz és szívhez férhete, 's igazlására nem mondhatok néked egyebet | mint hogy én, történt legyen a' mint akart, azon pillantatolta hogy a' mennyei-alakú leány' képét megláttam, nem voltam hatalmomban | *an* többé. Olly annyira nem valék többé abban | hogy végre ellent-nem-álló de ah! nem is érző kezét megkapám, 's szint úgy félénk és szint úgy héy szerelemmel nyomtam ajakimhoz | mint ha élő leány volt volna.

Azon pillantatban az atyám belépe a' cabinetbe | 's engemet a' lélektelen leány előtt térdelve 's képpemmel az ő egyik karjára hajolva talált. Megrendültem látására, 's azt vártam hogy keményen meg fog feddeni: de szerencsémre megcsalám magamat; tekinteté-

ben nem volt semmi neheztelő. Te a Görögök közt nagy csudálójává levél a Mesterségnek, Osmandyasz? mondá, mosolgyva. — Semmit nem láttam gyönyörbbit! felelék elpirult képpel. — Gyönyörbbit? kérdé Kalaszírisz, figyelemmel tekintvén szemeimbe. — Illy tökéletest, akarám mondani, atyám. — Az nem lehetetlen, felelé; nagy Mivész munkája; 's ezzel félbe szakasztá a beszéllgetést. Ha melly igen óbajtottam is holmi kérdéseket tenni nekie, nem mertem eggyikét is szóig jöni hagyni; olly nagy vala a' tisztelet mellyhez eránta kiseded éveim olta szoktattatám. Soha nem vala szabad valamelly dolog felelőtöbbit akarnom kérdések által tudni mint a' mennyit ő velem tudatni önnkényt akart.

Kiléptem a' cabinetből, de szívem a' szép szobornál maradt; mellynek most egészen más nevet ada. Mindég inkább inkább győztem-meg magamat csábulásomban; hogy az való személy a' vázslatnak valamelly megfoghatatlan ál-

lapotjában. E' csábulás bizelkedék szenvedelmeknek, 's' kevés napok alatt olly tetőre emelte-fel, hogy semmiről nem tudtam egyébről gondolkozni, és, mint-hogy egyebet nem teheték a' mi vele függésben lehetett, való értelemben semmit nem csináltam.

Az atyám néhány hetekig nem szólta a' történetről. Sőt úgy tevé, mintha nem sejténé, hogy szokott dolgaimról 's' mulatságaimról lemondottóm, 's' a' bús-lakodásnak egy nemébe estem, melly velem a' legmagányosbb helyeket keresteté 's' minden társaságokat kerültete. Azonban tőle látszék jőni, hogy nem kaptam alkalmat bémenni cabinetjébe. Végre elváltóságom olly nagy lőn, hogy az nem kerülhette-el az ő észre-vétét; oda leve minden kedvem, nem eheték, nem alhaték, szemeim körül karikák támadtanak, 's' magam is alig ismértem magamat. Egyedül Kalaszírisz látszott meg nem sejtenti a' mi velem történt. De most véletlen' ismét kaptam alkalmat egész órákig múlatni rejtekében,

Elragadtatásomat, mellyel legelsőben, midőn e szerencse ismét ére, a szeretett leánynak lábaihoz rogyék, mellyel által fogám térdeit, és hogy neki miket mondék, s melly szerencsésnek érzém magamat, képzelhetni fogod, ha valaha szeretted.

Oh, igen is ismérem! kiálta az Ifju a toronyban, mélyen húzott felsőhajtással.

A másodszori együtt lét olly hatást teve elmémre s egészségemre, hogy egyszerre ismét más emberré válnak kelle látszanom. Kalaszírisz ekkor sem sejté semmit; de én nyolcz kilencz nap mindég találtam egy egy órát, mellyet az örülésig - szeretett leány lábainál tölthettem. Voltak pillantatok, mellyekben bódultságom annyira ment, hogy ötet könnyeimtől ellágyulni képzeltem, s úgy hittem hogy ajkai mozdulnak, s felelni akar szavaimra. Hittem, hogy nem életlen, hanem csak varázslott leány, az által természet szerint új erőt kapa; s végre nem tartóztatha-

tám magamat, gyanításomat|melly nem látszott kétségbe-vehetőnek, ~~az atyámnak~~ elébe tenni! *atyámnak.*

Kalaszírisz csenddel hallá szavaimat| de a' midőn véget értem, komoly tekintettel pillanta reám, 's ezt mondá: Igen is hogy itt el vagyon varázsoltva valaki, a' mint látom, 's az senki nem egyéb| mint te magad. Ideje| Osmandyasz, hogy nevetségre - méltó játszásod véget leljen; mert mit gondolsz, hova viszen téged utoljára szerelmed|mellyet egy szobor eránt forralsz?

Ámbár az atyámnak ezen most egyszerre felvett keménysége engem megzavart, örültem még is hogy| maga nyujta nekem hatalmat, szívem' állapotját előtte felfedni. Szenvedelmeknek árjai egyszerre keresztül| törék| mostan azt a' rakoncát|mellybe őket a' gyermeki tisztelet szorította volt; le-rogytam lábaihoz, kértem szánná-megszénvedéseimet, 's a' legerősebb kifejezésekkel tettem vallást előtte, hogy sze-

relmem, bár melly esztelennek látszik, egész szerencsáját vagy szerencsétlenségét fogja tetni életemnek!

A' szenvedelem az illy esetekben nem szokott szavakban szegény lenni. Kalaszírisz azonban engem nagy türessel hallgata végig, 's azon tűz által mellyel szóllék, nem látszott megbántotttnak. Mindazáltal mind elmondá nekem a' mit az illy bölcseségű embernek mondania lehet, ki a' maga szeretett és egyetlen fiját az észnek és szívnek az ő szemeiben, és kétség' kívül minden másnak szemeiben is, ennyire nevetséges megtévedéséből magához hozni igyekezik. Végre elvitt a' megnémulásig, de nem a' meggyőződésig, 's széldséggel ereszte el magától; de egyszersmind némelly kifejezéseivel neheztelésének, hogy olly kevéssé igyekszem eszemnek illy illetlen és nevetséges gyengeségén megszerzeni a' diadalt.

Ezen idő olta több hetek multanak el a' nélkül hogy a' dolog felől köztünk szó esett volna. Most ritkábban

lelék alkalmat szenvedelmem' tárgyát láthatni; ellenben Kalaszírisz nekem annál többeket nyújtott olyanokat mellyekben, a' mint hitte, érzékeim elszóratthatnak 's képzeletem más intézetet kaphat. Ollykor holmi parancsaival tisztele - meg mellyek miatt Memphisből el kelle távoznom, ollykor kiküldött hajón múlatni magamat a' Nílen. De mind ezen gyógyító szerek épen ellenkezőleg hatottak reám mint ő remélte vala. Akárhol volt testem, lelkem annál vala a' kiért lángolék, 's egyedül azért türtem valamelly megadással távollétem' kínjait, mert egy negyed a' szeretett szobor' nézetében töltve, mindent jóvá tett 's olly szerencsének látszott mellyért sokkal nagyobb gyötrelmeket is kész voltam volna kiállani.

Okaim jöttek azt hinni hogy Kalaszírisz semmi alkalmat nem hagyta elmenni használatlanul hol Memphisnek legszebb leányait láthatám. Néki - óhajtvá közelített Ísisz Istennének nagy inepe. Egy áhítatos búcsu Memphisz-

nek és a' szomszéd tájnak minden leányait fátyol nélkül és az ő legszebb ékeiben vezeté-el szemeim előtt. Láttam néhányat, kik úgy nézettetének, mint első rendű szépségek, de az én szemem őrajtok vagy elsíklott vagy valami különöst épen nem talált. Az atyám kapa ezen alkalmon. Ényelgőleg kérdé tőlem, 's én e' hangot nem szoktam vala önála hallani, ha e' szép személyek' sokaságában nem leltem e fel originálját szobromnak. Nem egyet is, felelek ugyan-azon hangban, a' ki méltó volna szolgálatot tenni körülte. Fájjalom, felele Kalaszírisz komolybb hanggal, mert e' szűzek között azt is láthatád, a' kit én nődek' választottam. Nekem e, atyám? kérdém elrettenve kinyilatkoztatásán, mellyhez épen nem valék elkészülve. Ő mindnyájok közt a' szeretetre legméltóbb, és, ha szemeim meg nem csalnak, eggyzersmind a' legszebb is; legalább minden bizonytalanszebb e' zománczozott-agyagu Szépnél, kin te olly felette csuda ízlést lelél. Az

lehetetlen, atyám! kiálték. Ha az volna is, Osmandyasz, mondá; eszes embert nem a' szépség határozza-meg a' nőválasztásban. 'S épen azért, mint-hogy te nem értesz a' választáshoz, eként folytatá nagy komolysággal szavait, én választottam neked. Én érző-keimnél vagyok 's bírok velek; én tudom mi illik tehozzád és én hozzám, 's nem lehet szavad ellenére e' választásnak.

E' szó mint egy villám csapale az atyám' lábaihoz. Ha képzeled hogy én mindenek felett szerettem az-én szobromat, hogy ~~az-én~~ szenvedelmem, minden képtelensége mellett, minden tulajdonaival bírt a' legvalóbb, leghevesbb legelhatározottabb szerelemnek melly valaha emberi szívet gyúlasztott, el fogod könnyedén érteni [mit mondtam mindent]'s mit tettem hogy érdekelhessem az atyám' szívét]'s elvonhasam azon szándéktól' mellyet illy szembe-ötlő keménységgel fedel fel előttem. Nyugalommal hallgatá sokáig szavaimat,

's látván, hogy inkább vagyok megindulva mint hogy az ész' sugallatait követhetném, felkölt, magamban bagya; 's intett, szedném-össze magamat, hogy majd midőn visszajövend, neki végső szavamat adhatnám e' dolog e-ránt.

Alig méné - ki a' cabinetből, 's le-
ömlék kedvelt szobromnak elébe, 's el-
hevülésemben, mellyhez hasonló forró-
ságot soha még nem tapasztaltam, ö-
rök hűséget eském neki, ha annak kö-
vetkezése egész életem' szerencsétlenségé
vagy ~~egy~~ kegyetlen halál lenne is. / 2
Mostan veve erőt: először indulatom'
heve azon tartózkodáson, mellyből ed- / 7
dig még ki nem léptem vala, és a'
melly soha többét nekem még nem en-
gede, mint átfogni lábait, vagy szá- / 7
mat tenyerébe nyomni. Most a' leg-
forróbb szerelemmel estem karjaiba,
keblemet hideg keblébe nyomtam,
mennyeisen mosolygó arcát elborítot-
tam könnyeimmel 's csókjaimmal, 's
örülésem annyira ment, hogy elhittet- / 7
tem

tem magammal mintha öleléseim közt melegülni kezdene.

A' csalódás nem tarthata sokáig, 's szerencséje főmnek hogy azt megsejt-
tém. De bár melly békétlen vala is szívem az eszmélettel, csábult szerelmemen az semmit nem változtata; 's midőn Kalaszírisz ismét belépett, inkább elszántnak talált mint eddig mindig, ha külömben nem lehetne, mindent feláldozni. Ezen elhatározással tekintetemben 's hangomban, elébe menék. Atyám, mondám, meg vagyok győződve, hogy e' szoborban és a' melly indúlatokat ez bennem támaszt, valami rend kívül való vagyon. Vagy varázslat által tétetett valaki ez állapotba, vagy ha ez csak holt anyag, bizonyosan él egy személy, a' ki példánya volt ennek az észt és érzéket csaló tökéletes műnek. Mind e' két esetben életem' szerencséje e' személytől függ; ő lesz utolsó pihentemig tárgya legforróbb szeretetemnek, 's hasztalan igyekezet volna tőlem a' lehetlent kívánnod. Én csak

NYOLCZADIK KÖTET. 3

halálommal szűnhetek-meg őtet szeretni, 's a' ki lelkemből elüzni igyekszik az ő birtokának óhajtását, elébb szívem~~et~~ lépje-ki e' mellyből. Engedd, atyám, hogy életemnek mellyet te adtál, szerencsáját is neked köszönhessem. Bizonyos vagyok eránta|~~hogy~~ ^{hogy} ~~az~~ csudás szobor' titka |~~melly~~ ^{épen} úgy mint im ez öreg, libegni látszik, nem titok neked. E' bizonytalanság', ez epedés' kínjait én többé el nem viselhetem. Te, én atyám, oh bizonyos vagyok ez eránt, nekik véget vethetsz. Mondd-ki, kényszerítlek Eldődeinknek tisztelt árnyyaikra, mit tegyek|~~hogy~~ ^{ó-} hajtott czélomhoz eljuthassak, vagy mond meg az lehetetlen, 's add-meg nekem a' halált!

'S ez vég szavad, fiam? kérdé az atyám ijedelmes nyugodt komolysággal tekintetében. Vég szavam, felelék meg nem rettenve 's az eltökélésnek hangjával. Úgy jer ide holnap a' reggelnek felköltekor, 's értsd a' mit neked mondandok; monda egy reám-

nézéssel | melly nekem több részvétet ,
mutatott mint keménységet , 's intett
hogy távozzak.

Eljöttem tőle , tisztelettel , de olly
hánykódások közt | mellyeket neked raj- |
zolni nem igyekszem. A' várakozás el-
nyelte minden gondolataimat | 's minden |
percz míg a' nap lement és ismét fel-
jött , engem egy kifeszítendő csigázás-
hoz lassandan látszék kistrófolni akarni.

Alig kezde szürkülni az ég , 's én
már az atyám' előszobájában állék ; de
még egy aeonhosszaságu óráig kelle
várakoznom. Számláltam érütéseimet ,
azon pont felé fordulván a' hol a' nap
kilövellendi sugarait 's sorsomnak meg-
határozása' óráját felhozandja. Végre fel-
jöve a' nap , az ajtó megnyilt , 's az a-
tyámat a' tiszteletes öreg előtt találtam |
'egy fordulatban | melly velem ollyfor- |
mát gyanítatott | minthá vele titkos be- |
széllésben állott volna. Minthogy hát-
tal álla felém 's nem látsza reám ügyel-
ni , éltem a' pillantat' szerencséjével 's
a' kedves leány' szobrához vonultam.

Ez nyájashban látszott reám tekinteni mint valaha, 's a' mint ajkamat kezéhez nyomtam, igen világosan érzém hogy kezem az övétől gyöngédeden szorított - meg.

E' pillanatban felém fordúla az a-tyám. Úgy akarod, fiam, mondá nyugalmasan 's egy hangban, melly nekem jót látszék jövendölni; el kell válnunk. Az olly-csudálatos szerelemnek mint a' tiéd, minden próbát ki kell állhatni, vagy $\frac{1}{4}$ csak varázslat és csalódás volna. Jer, Osmandyasz, öltsd - fel e' köntöszt, 's rejtsd e' lárva alá arcodat. Akként fogsz kinézni benne mint egy szűkölködő vén - ember, 's így senki nem lel okot ólálkodni utánad, 's habajban lészesz, mindenhol inkább akadsz szánakozóra. Íme a' vándorbot, 's itt egy erszény, mellyben annyi drachma vagyon, a' mennyi napot fogsz vándorságodban tölteni. Menj, fiam, 's szerelmednek Génusza kísérje lépteidet. Bujdossál, mindaddiglan éjszakai - nyugot felé, míg a' Galluszok' földjére érsz,

's eljutván Armorikának határához, keresd-fel azt a' régi tornyot, mellynek már csak három foka áll fenn. Ott lelended végét bujdosásodnak 's kívánságaidnak célját.

Midőn az Egypti ifju e' szókat mondta, amaz a' toronyban egyszerre mély elmerülésbe látszék sülyedni, 's Osmandyasz elhallgatott. De amaz feleszmélt elhallgatására, ismét felderült, 's kérte őtet, ~~hogy~~ folytatná szavait.

Felöltözém, 's Kalaszírisz tulajdon kezeivel köté képemre az álarczot, melly olly mesterségesen vala készülve, 's képemre olly igen illet, hogy azt kiki tulajdon arczomnak veheté vala, kivált hogy így senki sem kaphata nagy kedvet, élésen és sokáig nézni szemeim közé. Látom hogy nyelveden kérdések lebegnek, fiam, monda Kalaszírisz midőn így útamhoz készíté, de ne tudakolj semmit, 's vessd vaktában alá magadat sorsodnak. Ne hagy el magad', 's úgy Géniuszod sem hagyand el. Szívem jót jövendől. Szerencsét út

ra, Osmandyasz. Meg fogjuk egymást látni.

E' szókra sok szeretettel megölele, homlokomra nyomá áldó csókját, 's parancsolta hogy e' lépten kezdjem vándorságomat.

Eltele tíz hó miolta Memphiszt elhagyám. Hosszú bujdosásom' alkalmatlanságai egyszernél többszer öszve fogtak volna nyommasztani, vagy arra bírtak volna hogy visszaforduljak, ha az a' remény indított vala el hogy koronát találандok. De a' mit én kerestem, szívemnek becslése szerint, nem vásároltathaték - meg elég drágán. Tűrésemnek jutalmokat a' szeretett szobor' karjai közt kelle feltalálnom. Annak bírtam biztató szavait e' részben kinek szavait isteni szózat gyanánt szoktam vala tekinteni, 's bizonyos valék beteljesedések felől, noha módja 's eszközei megfoghatatlanok, homályosok voltak előttem. Ma reggel adám - ki utolsó drachmámat, 's a' torony mellyet keresek, mindég elvoná szemeim elől ma-

gát. Midőn nem is álmodám, egy vész' segédjével kelle azt feltalálnom, és ebben egy barátot kit nem reméltem. De ah, óhajtásaimnak határczélja . . .

Talán közelebb van hozzád mint mint véled, így szakasztá félbe szavait a' torony' [fja. Legalább nagy okod vagyon ezt hinni] minekutána az egyéb környülmények tiszteletes atyádnak jövendőléseivel olly pontban ütődtek-össze. Adnák az egek] hogy nekem nem volna több okom] az elcsüggedésre mint neked! Te magad, Osmandyasz, nem lehetnél szerencsésebb a' tégedet-szerető képszobor' feléledt karjaiban mint én voltam, volnék és mindég lehettem volna] ahogy tulajdon hibám miatt — mert mi]t nyernék vele] ha érette a' Végezéseket vádolnám? — annak kipótolhatatlan elvesztése által a' mi]t egyedül szeretek, a' legboldogtalanabb halandóvá lettem volna!

Azonban míg a' torony' [fja ezt elfúladt hangzattal nyögte - ki, arczával

eggy vánkosra esett, melly mellette a' falnak támasztva áll vala, hogy elrejtse, könyűjinek özönét, mellyeknek előtörő erejeket nem tudta meggátolni. Osmandyasz annyira megillettetett barátjának szenvedései által, hogy felettek feledé a' magáéjtit. Közelebb méne felé, megfogta csüggő kezét, részvéve szorította-meg, 's ekként állá jó ideig mellette minden szó nélkül.

A' szép ifju nem sokáig marada érzéketlen a' maga új barátjának részvéte-
 eránt. Úgy tetszett, hogy pirult szertelen lágyságáért, 's öszve-szedé magát hogy szenvedelmén valamivel több erőt vehessen. Végre midőn őtet Osmandyasz nyugtabbnak látta, ekként szólla hozzá: A' szorongatott szív ollykor enyhet talál, ha barát' kebelében öntheti-kí fájdalmait. Ha úgy hiszed, hogy e' szerajta könnyíthet, fedd-fel okát bánatodnak mellytől emésztetni látlak. Talán hogy fekvésed nem olly csüggesztő a' millyeténnek azt a' bánat és szenvedés által bússá tett képzelet festi. Ta-

Ján hogy a' barátság! csendesbb szemei
lehetnek va' amelly nyilást a' hol azt
magad nem lelhetsz.

Halljad tehát történetemet, 's ítél-
meg magad, vagyon e még mit remél-
nem. Megígértem neked } 's tartozom }
vele nyiltságodnak. Osztán még annak }
is } a' ki örökre elvesztette szívének }
'boldogságát, öröm az midőn egyg' rész-
vevő lényvel egykori szerencséjét em-
legetheti.

A' természet nekem lány szívet a-
dott, 's egy hajlandóságot, inkább élni }
szép ideák' világában mint a' minden- }
napie emberek' tolongásai közt, és az ő
visszásan egymásba-ütköző szenvedel- }
meiknek tisztátalan gőzkörében. Neve- }
lésem még táplálta hajlandóságomat, }
noha énnekem fő-születés jutott; mert
én igen magányos életben nőttem-fel; }
's ennek is az lön közetkezése, hogy be- }
lépven a' félfil }
idegenséget érzék magamban az embe- }
rek' asszonyaik 's leányaik eránt }
látni alkalmam vala; annál különösb

jelenség, mivel nehezen találhatni halandót, kinek gyengédebbek volnának érzései mind az eránt a' mi szép, 's több elfoghatósága volna a' legtisztább, legfentebb szeretethez mint nekem.

Történetből azon régi és ritka Kéziratok Gyűjteményében mellyet az a-tyám Fő-Druídja e' tartománynak, össze-szedett, néhány ollyatén esett kezembe, mellyekből a' tiszta Elemek lakóit tanultam ismerni; egy Közlénynek nemét Emberek és szellemek között, kik engem, mihelytt velek ezen Írások által megismerkedém, egészen más kecsekkel vontanak magokhoz mint a' durvább agyagból gyúrt lakóji Armorikának. Ítéld-meg önn-magad ha az a' mit én az Elemi Nymphek' szép voltok és tökéleteik felől vettem, alkalmas vala e' fogyasztani honnom' leányai eránt idegenségemet, 's volt e valami természetesbb, minekutána bizonyossá lettem hogy ezen felsőbb lényeknek barátságáig 's legszorosbb szövetségéig eljuthatok, mint az az elhatározá-

som| mellynél tizennegyedik évem oltá-
 hű maradtam| hogy az emberek leányai-
 nak társaságáról általjában lemondok,
 's a' Bölcsék' tanácsaik szoros követése
 által érdemessé teszem magamat| hogy
 egykor valamely Szylphide vagy Sza-
 lamandrine által szerettessem.

Az anyám, egy nagyszépségű 's
 rényű asszonyság, 's egyetlen húgom,
 egy fiatal leány, valóságos mása az a-
 nyámnak, voltak egyedül kivéve ezen
 fogadásomból; amaz, mert elhittem
 vala magammal hogy ő maga is egyi-
 ke ezen felsőbb-nemű lényeknek, 's
 erről nem hagyának kételkedni mind a-
 zon tulajdonok| mellyekkel ő minden,
 más nők felett a' kiket valaha láttam,
 ékeskedett, mind az a' nagy tekintet|
 mellyel eránta olly példátlan Bölcs mint
 az atyám, viselteték. Minthogy nevel-
 tetésem| mellyet én egy magányos|
 Druidházban vevék, csak ritkán és rö-
 vid ideig engedte-meg a' véle-létel' ö-
 römét, e' vélekedés annál inkább meg-
 erősödött elmémben; 's minthogy én

ezen épen úgy tiszteletes mint igen szép asszonyban megszoktam vala látni a Sylphidet, azon képzetek mellyek phantasiemben ezen Szellemszépségek felől támadtanak, annál több tisztaságot és életet kaptak, 's annál erősebben hatottak szívemre, mint e' nélkül fogtak volna. A' miket története^{ket}-tanító könyveimből a' nagy-városok' asszonyaiknak romlottságok felől tudtam, a^z engemet még eltolá^z tőlök, 's annyira vívénék hogy ez végre testi csömörré lön bennem, és hogy elérvén tizenhét 's tizennyolczadik évemet, lehetetlen volt az asszonyi-körökben lételt csak egy óra negyedik is tűrhetnem. 19

Az atyám phantasiemnak ezen fönákságát, a' mint nevezni szokta volt, alig sejtette-meg, 's azonnal kárhozatni látszott azt, 's okokat horda-felosztatására; a' húgom pedig minden alkalmakkal tréfát üze érzéketlenségemből, 's nemének bosszujával kezde fenyegetni; de nálam egyikének úgy nem vala sikere mint a' másikának.

Úgy hittem hogy az atyám csak kísért; a' hűgom pedig, kit azomban szívesen szereték, igen csekély hatalommal bírt felettem, mert ő öszve lévén szöve némmel földszülte leányokkal, elvesztette minden jusait szorosbb bízodalomhoz.

Mintegy nyolcz vagy kilencz hete, most hogy egyikén azon magányos sétálásaimnak mellyeket néha e' tájon tenni szoktam volt, egy szokatlan szépségű galamb melly közel hozzám a' csalitban felröppene, maga után menni kisztetett, olly szelídnek látszván 's olly könnyü 's rövid szökdelleket tévén, 's előttem gyakorta olly közel szállván - alá hogy reményem lehet megfoghatni. Úgy tetszett, játékot csinált magának abból hogy engem két vagy háromezer lépésnyí körben ide 's tova csalogathat, még végre, leszállván az est, előlem egyszerre eltűnt.

Olly vadon rengetegben lelém magamat, hogy, ámbár az nem vala távol az atyámnak Druídvárától, nem emlé-

kezem hogy valaha illy mélyen jutot-
tam volna be ez erdőségbe. Már seté-
tebb vala mint hogy azt lehetett volna,
remélnem hogy belőle ki fogok érhetni;
's e' helyett egyedül az vala óhajtásom,
hogy valamelly kalibát vagy barlangot
találhassak, mellyben az éjt, melly a'
legrövidebb szokott lenni most, tölthes-
sem midőn magamat e' torony' kapuja
előtt lelék. Úgy hittem, a' közbűlső
emeleten világot látok; és ámbár az a'
puszta csend melly benne és körölte u-
ralkodott, lelkemben ölykor szökevény
borzadást támaszta, vágyék tudni mi
az a' mit itten lelteni fogok, 's engedtem
vágyásomnak. Beléptem a' kapun. A'
grádics' nyílása felett függő lámpa mu-
tatá az utat. Elindulék rajta, 's a' pa-
lotába értem mellyet egy hajnalló fény-
től találtam felvilágítva, de nem láttam,
a' fény honnan ered. Valóban arra nem
is vala időm, mert egy fiatal Asszony-
ság ki e' nyugvón szunnyadozék, min-
gyárt a' hogy felléptem vala, elfogá te-
kinteteimet. Ötet szintén lábaiig egy

lángszínü selyém lepel fedte-bé. Az görög szabás szerint vala redőlve, 's keble alatt, mellynek szépségét a' hajairól lefüggő bíborszínü fátyol fedte-be, ~~egy~~ csillágó övvel volt testéhez szorítva.

Egyike az előpalotában ülő beburkolt személyeknek e' szókra ezt mondá a' másikának: Fenn ideje hogy útunkhoz lássunk. 'S ezzel felkölt, 's elővönván posztózatja alól egyy kised palaczkot, felsullanta a' torony' felsőbb emeletébe; de hamar visszatért, 's társával olly meg nem sejtve ment-el a' mint jötte nek volt.

Egyy Görög azt fogta volna hinni, mondá a' torony' [fja] hogy Auróranak éjjeli szobájába jutott: Énbennem a' mit láték 's érezék, nem hágya más gondolatot felkelni mint hogy előttem azon Nympheknek egyyike vagyon, kiknek ideájok elégséges volt elölni mind azon behatásokat mellyeket reám a' földszülte szépségek tehettek volna. Azon ki nem beszélhető érzések mellyeket szívem-

ben a' szép Ismeretlenek meglátása tá-
 másztott, e' gondolatomat a' bizonyos-
 ságig emelte. Az eggy édes zavarja volt
 az egészen új, a' soha nem-ismert ére-
 zéseknek, eggy villámsebességű felvál-
 togatásai a' hévnek 's fagynak, a' meg-
 borzadásnak és legtetősből örvendésnek
 mellyre az emberi természet képet, a'
 nye} szót nem talál. Azt tehát előtted,
 barátom-Osmandyasz, leírni haszonta-
 lan volna.

'S eggyzersmind szükségtelen, ugy-
 monda Osmandyasz, mert a' mit te ér-
 zél ekkor, nem lehet sem szertelenebb
 sem tisztább és erősebb annál a' mit én
 az én szobrom' első meglátakor érez-
 tem.

A' torony' ifja épen valamit akara
 mondani midőn eggy hirtelen eszmélet
 ajkait zárva tartá. — Igazod vagyon,
 ugymond eggy rövid pauze után; az
 efféle tapasztalások nem szenvednek sem
 leírást sem hasonlítást. A' ki őket le-
 írni akarja, arra kényszeríti hallgatóját
 hogy vagy semmit ne gondoljon, vagy
 hogy

137. hogy azt vegye annak a' mit a' másika tapasztalt, mértékéül és képéül a' mit az illy nemben ő éreze. Neked nem csak az én helyemben, néked önmagának kellene lenned, hogy azon leírhatatlan szenvedelmet megértsd, melyet ez a' mennyei Szép még aluva is, 's arczán kívül egészen elfedve, bennem tudott gyulasztani.

Osmandyasz, a' ki minden csábúlása mellett egy szoborért, philozophább vala mint róla feltenni lehetne, csendes javalatot mosolyga a' torony síjának; ez pedig ekként folytatá félbeszakasztott beszédét.

Vannak érzések, melyek olly tiszták 's egyszerűek, 's a' lelket úgy elölik, hogy elhíják az időnek minden megfogását. Az a' mellybe' az enyém széllyel folyt, midőn inkább inkább neki-bátó, kedvánlassu léptekkel 's tartóztatott pihegéssel az alvó Istennéhez közelíttem, 's gyönyörrel eltöltve kintetekkel mozdaltatlan állék előtte, kétségen kívül ilyen nemű lehetett; mert meg nem mondha-

NYOLCZADIK KÖTET. 4

tom ~~ha~~ egy óráig maradtam e vagy kettőig vagy még tovább, ezen elragadtatásban; de midőn a' mennyei jelenés eltűnt, az nekem csak egy pillantatnak látszék.

Szegény barátom!; mondá Osman-dyasz. Az tehát csak álom vala?

Csalatkozol, Kedves, felele a' másik.

De ő felébrede, felemelkedék nyugovóján, néhány pillantatokig álmélkodva

nézett engem, 's egy bizonyos intést zéven bajjával, melly sebesbb vala mint

hogy világosan láthattam 's elérhettem volna, elfoszlott szemeim előtt. Itt ál-

lék, körülfogva a' legsűrűbb setétől, 's ijedtemben össze fogtam volna rogyni,

ha épen midőn elvesztém eszméletemet, látatlan kavok által nem tartattam volna

fel. Midőn ismét magamhoz tértem, épen azon nyugvón lettem magamat a',

mellyen a' szendergő Dámát láttam volt; a' virradni kezdő nap bágyadt fényt lö-

velle által a' festett kárikákon; álmélkodva tekinték körül, 's reá ismertem a' helyre; de magának néki nem ma-

rada egyéb nyomá| mint a' kép mel-
lyet Ielkembem találtam, és az az egé-
szen új élet mellyet belém lehelle.

Elhagýám a' tornyot, 's visszamen-
tem az atyám' házához, hol' kinnmara-
dásom mindent gondokba hozott. El-
beszéltem miként történt elkésődéseim,
és hogy tévelygéseim után sokára vélet-
lenül egy toronyra akadék az erdőben,
hol az éjjet legalább nem olly alkalmat-
lanul töltőm| mint az ég alatt fogtam |é|,
volna. De a' mi engem ott ére, arról
hallgaték. Senki sem tuda a' torony fe-
lől, de arczomon mindenték valamelly
elváltozást akarának lelni, 's tartalékja-
ik által hogy engem valami baj érhetett;
sok alkalmatlanságomra voltak.

Kivájám magamat kezeik közzül a'
hogyan leheté; 's a' napot csuda törté-
netemen tartott elmélkedéseim közt töl-
tém - el. Az az ő hitelek| hogy az el-
múlt éjjel nem fogtam magamat kinyug-
hatni, ürügyet ada nékem, hamarabb
menni ágyba mint szoktam volt. Mód-
ját találtam ellopóskodni| 's siettem az |?

erdő felé, 's kerestem a' mennyire az alkony engedte az útat melly tegnap a toronyhoz vezérle; de nevedvén a' homály, nehezen boldogulhattam volna szándékomban, ha két háromszáz lépésnyire magam előtt egy fényt nem láttam volna meg, mellyet eltökélém hogy követni fogok. Az szüntelen lebegett előttem, 's valamelly sokkal kurtább úton olly közel vive toronyomhoz, hogy azt annál inkább nem lehetett eltévesztennem. mivel azonban a' hold felkele, 's az erdőnek egy nyilásán igen tiszta világot vetett, egy részére az omladékoknak mellyek közzül a' torony felnyult.

Képzeld mit éreztem midőn húsz harmincz lépésnyi távolságra valamelly eldőlt oszlopnak egy darabján ugyan azt az Asszonyt látám ülni kit tegnap éjjel a' nyugvón találtam vala. Öltözete ugyan - az volt azonfelül hogy hátra vetett fátyola, ámbár még messzebb voltam mint hogy eléggé kiismérhettem volna arczvonásait, velem a' legszebb

főt hagyá látni | mellyet valaha hiszem
 hogy láttam. Bal karjára könyökölve
 ült, 's a' holdnak meresztette szemeit
 mintha abban kedvesének képét keres-
 te volna. Ellentállhatatlan kecsesi | mel-
 lyeket neki e' könyöklés ada, szárnyal-
 ló sietéssel fogtak volna vetni lábaihoz,
 ha ugyan - azon időben alakjának felsé-
 ges volta és az a' meggondolás hogy
 mi ő, vissza nem rettentett | és engem |,
 tőle tiszteletes távolságban nem tartott
 volna.

Mihelytt engem közelíteni látott,
 elfedé magát a' bíborszín fátyollal, 's
 felkele hogy előmbe jöjjön. Te itt va-
 lakit keressz, Klódion? kérdé egy szó-
 zattal | melly 'elkém' mélyében vissza-
 zengett. Kit kereshetnék mást mint té-
 gedet? felelék neki. Ez csapodárkodás
 e vagy szívnek érzése? kérde mosolyg-
 va. Egy tekintet | mellyet szívembe
 vethetnél, így válaszolék neki, legjob-
 ban felelhetne szavadra, mert a' tegna-
 pi est olta melly nekem a' te látásod'
 szerencsáját adá, képed minden más

behatások' nyomait eloltotta abban. Ez sok, ugymondjegy ismeretségre, melly legalább részedről még igen is hijános; mert a' mi engem illet, kénytelen vagyok' neked vallást tenni, hogy a' történet kedvezőbb vala erántam mint erántad; én téged rég olta ismerlek; és ha magadat az én szemeimmel láthatnád, úgy fel fognád lelmi feleletemet ezen állatásomban a' magadéra.

Láhához omlám, 's nekem nyújtott gyönyörű kezét az öröm' és szerelem' egész szédelgésével csokolám-öszve. Mit mondtam neki boldog örülésemben, azt magam sem tudom; de ő jónak lelé csak hamar yisszahozni magamhoz. Parancsolta, hogy kelnék fel; 's minthogy az éj szokatlanul szép és hév volt, elvive a' ~~szűk~~ megett elnyúló tájra, melly minden szabadsága 's szépsége mellett a' természetnek, igen is sok izletet, 's különböző részeiben több öszveillést árukt-el, mint hogy a' Meeterség' szépítő kezeinek nyomát eltitkolhatta volna. Illatos bokroknak

ösvényein járánk fel és alá sok ideig,
 's rajtok majd tágas 's virágszélekkel kö-
 rülfogott hantpiaczkokhoz, majd egy
 halkal-kellő keskeny úton magas fák-
 kal és surjánnyal benőtt szirtfalakhoz
 jutánk, hol magunkat véletlenül bezár-
 va leltük; majd ki's völgyek fogtanak-
 fel, hol a' zuhogó csermelyék elszórt
 fák és bokrok' grouppjai közt csapon-
 gottak 's végre egy tóban gyültek-össz-
 ve, melly a' kertnek egy félsziget ké-
 pét adá. 'S a' gyönyörű hely a' maga
 minden lépten változó szépségeivel, a'
 hold' magiai világosításában, a' legvidá-
 mabb legtisztább légnél, 's karján Is-
 tennémnek, olly különös behatást teve
 érzékeimre, hogy magamat valamelly
 tündértájra által szállítva hívém; egy
 gondolat, melly ezen állapotban annál
 természetesebb vala, mivel meg nem ma-
 gyarázhatám; mint lehetett ez szom-
 szédjában az atyám' lakjának, előttem
 ekkoriglan ismeretlen.

Szép Ismeretlenem azonban még e'
 varázskertben hol járánk hol egy moh-

padon egy kies erdőben ülést fogánk, ezer meg' ezer dolgokkal 's olly mód-
 dal mulattata engemet | melly nékem lel-
 kének szépsége 's ismereteinek kiter-
 jedtsége felől a' legfentebb ideát adá, 's
 olly nyíltsággal 's biztossággal, mintha
 egymást örökké ismértük volna. Végre
 egy hídon | ~~által~~, melly által vala lökve
 az eren, vissza menénk az erdőben, 's
 én magamat egyszerre a' torony' om-
 ladékai mellett lelém | hol elébb ötet
 megláttam vala. A' hajnal immár fel-
 kezdé tünni. El kell válnunk, monda
 szép ismeretlen; de ha neked' kedves
 talál lenni a' velem-létel, rajtad álland
 valamikor kedved tartandja, engem u-
 gyan-azon órában a' mellyben ma jövé
 öszve velem, a' toronyban lenni. 'S ez-
 zel | egy más oldalon | egy az erdőn
 keresztül-vágott út' nyilásához vezetett,
 melly | hehány görbüléseken által | ke-
 vesbb idő alatt mint egy negyed, la-
 komba vissza hoza. Jó darabig együtt
 jöve velem, 's úgy tűnne-el megsejtetle-

nül, hogy néhány lépésnyire haladtam, míg észre lehetett vennem, hogy magamban hagyott.

Nem szükség mondanom, kedves Osmandyasz, ha azon felszabadításnak, mellyet tőle nyerek, vettem e hasznát. Szerencsémre, úgy tetszett, sem atyám sem senki más a háznál nem ügyel dolgaimra. Majd kísétálást, majd vadászatot, majd látogatásokat hordóttam fel szépítésekül éjjeli kimaradásaimnak, 's mindenek megvalának nyugtatva a nélkül, hogy azok eránt kérdéseket tennének, vagy hogy most a nappalok első felét elalszom, az éjeket pedig más-hol töltöm, csudálkoztattak volna.

Ekként én néhány hetekig isten-éjeket éltem ismeretlenemnek titkos társaságában. Szabad vala mind elmondanom a mit érte érezék, 's viszont ő is megengedé hogy olvassak az ő szívében. 'S ámbár tisztelem és magaviselété kívánságaimat olly szoros korlátban tartották, hogy a felett a mit nekem ő engede, meg nem fogott volna

pirulhatni: mindazáltal annyi becset tudatni a' legapróbb szabadságokra is, 's olly kimeríthetetlen vala mulattatásai-ban, elmésségeiben 's kedveiben, hogy teljes okom volt a' legboldogabb halandónak tartani magamat.

Boldog együttléteinknek ezen órájiban megvallá nekem, hogy azon első pillantat olta mellyben meglátott, elvégezte, hogy engem szívének 's személyének birtokába teszen, ha' hogy e' szerencsére, karakteremnek bővebb kitanulása után, érdemesnek találand. Nem csinála titkot belőle, hogy idegenségem a' föld' leányai és hajlandóságom az Elemi Szépek eránt engemet önála nem kevéssé ajánlottak. Azonban tántoríthatatlan maradott mind addig nem tudatni velem nevét 's mivoltát, míg elegendő okai leendenek szerelmem' állhatatossága 's valósága felől jobb vélekedést venni, mint a' mellyet a' férfiak szeretete közönségesen érdemel.

Mint' hogy én őtet valóban szerettem, könnyü vala kitennem magamat

minden próbának mellyre vonszani kívánand; de olly nagy vala tiszteletem, és az a' rettegés hogy tüzes kívánságaim az illy lényü Szépnek felette gyengéd érzékenységét megbánthatnák, hogy soha nem merészlettem próbaidőmnek melly nekem szint olly szükségtelennek tetszett mint alkalmatlan és kedvetlen vala, megrövidítését kérni. Még a' gyűlölt fátyol is melly előttem arczának felénél többjét fedte - el, igen nagy tartózkodásokkal említetett. Mert, minthogy azon próbák eránt mellyek alá szerelmem vetni készült, nem magyarázta - ki magát világosan, ki felelhetett róla, ha nem az vala e azon kísértés mellyen látni akarhatá, mennyire fognám az ő kisdéd szeszei 's makacskodásai eránt terjeszthetni kedvezéseimet.

Mintegy négy vagy öt. hetek fogytak vala el miolta szerelmem a' szép Ismeretlenhez, nohá csaknem egyedül lelki eledellel táplálva, naponként nevedett, 's végre a' legtüzesbb szerelem' egész erejét vette; midőn egykor, e

gészen szokása ellen, sem az omladékok sem az egyik vagy a' másik ernyőben vagy valamelyik Tempelében a' Varázskertnek, hanem a' toronyban ugyan azon nyugvón lelém, hol legelsőben látám vala. Éggy lassu eső melly az estve permetezék, azt rettegteté vele, a' mint mondá, hogy a' híves és nedves léfű ártásomra lehetne, 's úgy látszott, hogy ő itt olly keveset tarta szenvedelmétől mint azon helyeken a' hol eddig minden éjjel néhány órákat tölték együtt.

Tisztelő magam - viselete igazlá bizodalját; azonban beszélgetésünk észre - vétlenül gyengédebb lön mint eddig lenni szokott vala. Ő maga valóban gyengédebbnek tetszett; hangja mellyel szóllott, a' szerelem' zengése volt, 's szemeinek szép tüze általvillámigata azon kettős fátyolon melly homlokáról mellyére aláfüggött. Elragadtatva szólék szerelmem' örömeiről 's azon reményekről mellyekre maga ő szabadíta - fel, 's most először merészlettem neki a' leg-

szerelmesbb kifejezésekben egy béket-
lenséget mutatni mellytől nem látszék,
megbántottnak. Csak még hét napot!
monda. Hét századok! kiálték, lerogy-
ván lábainak elébe.

Végre megengedé kérlelni magát,
hogy a' hetet háromra szájítja. Ajándé-
kozzd még e' három napot rettegésem-
nek, hogy ~~egy~~ állhatatlant találók bol-
dogítani, monda kérlelő hanggal; 's te
magad is fordítsd ez időt szived' vizsgá-
latára, ha képes vagy e' olly tiszta, olly
hív 's olly állandó szerelemre a' millye-
tént kedveseiktől fajom' ~~név~~ kívánnak. *leányai*
Ne higyd' hogy e' vizsgálat felesleges, 's
számot ne tarts szívem' ellágyulására ha
valaha erántam hűségtelen lenni talál-
nál. Az ugyan ~~mem~~ fogna nekem ke-
gyetlen bosszút engedni de soha meg-
látni nem fognál. Én egyedül éretted
élek; ellenben azt kívánom hogy szived
egészén enyém legyen 's egyedül e-
nyém legyen. Ha birtokomat érdemes-
nek nézed illy áldozatra 's erősnek véled
magadat kiállani mind azon próbákat

mellyekre kiteszlek, jer ide a' harmadik éjjel, 's cseréljük-fel örök hűségünk eskeit; ma pedig hagyj-el, Klodion!

Ne kívánd ezt, imádott asszonya szívemnek! kálték; általfogván a' legforróbb szeretet' lángozásában térdeit; engedd hogy itt lábaidnál . . .

E' pillanatban elhalá a' bájos hajnalfény; melly eddig eltöltve tartá a' szobát, 's szurok-feketeségü setétté változott, 's az ismeretlen Szép kisuhana szemeim közül. Hjjába kiáltozám, lenne ismét láthatóvá; hijába tápogattam körül a' szoba' falaít, eltűnt, 's kénytelen valék azon reménnyel enyhíteni bánatomát; hogy harmad nap mulva a' legteljesebb, leggazdagabb pótoléket kapom; meg most szenvedett kínzásaiért.

A' ma és holnap-után való közszörnyü hézag vala életemben. Csak úgy existáltam mint valamelly óra; melly negyedét, minutumot 's secundákat számilál. Az örök számolás alatt végre elérkezék; a' régen óhajtott est, 's most kö-

rábhan siettem az erdő felé mint szoktam volt. De történt legyen az a mint akart, reá nem tudtam akadni az útra, mellyet nekem a szép Ismeretlen mutatott. Végre eltévedtem az erdőben, ismeretlen ösvényeken vesztetem el magamat, megfordultam hogy új útakra akadjak a nélkül hogy a tornyot, legbékétlenebb óhajtásaim határczélját, elérhettem volna.

Végre egy fényt láték. meg is féleléje tartottam, azt remélvén, erősen hívén hogy az engem elvezet a való útra. Minekutána sokáig mintegy labirinthben kéréngeni hagytam, egyszer a menyiré ki lehetett ismernem a setétben, egy pompás palota portálja előtt látám magamat.

Egy jólöltözött cseléd, égő fáklyával kezében, előjöve, elnézellelt, 's tisztelettel ezt kérdé: Nemzetes Úr, a te neved nem Klodion e? Én nem az vagyok a kinek szokása megtagadni nevét, még midőn a kérdést rendesnek találom is; de alig feleltem igennel, 's

a' cseléd megfordult, 's a' legelevenebb öröm' sikoltásaival repült a' palotába.

Kevés pillantatok alatt megnyíltak a' kapu' két szárnyai. Hat igen szép öltözetű Szüzek, kiknek hat rabszolga ugyanannyi viasszövétnekkel világított, kijövének; idvezlék megérkezésemet, 's tisztelettel nyultak kezeimhez, hogy a' palotába vigyenek. Kértem, tartanának kimentve, 's elbeszélém hogy megtévedtem, hogy épen nem ott vagyok a' hol várattatom 's hogy egy pillantatom sincs a' mit veszthetek. **B**o[s]s-s-**is**-**is** meg, Nemzetes Úr, mondá az egyik Szűz, nekünk kibeszélhetetlen örömnkre éppen ott vagy a' hol már rég oltá fájdalommal várattatol.

Az lehetetlen, módám; játéktokat üzitek belőlem 's nincs időm itt mulatni. E' szókkal sietve akarék kifejtözni kezeikből; de a' rabszolgák fáklájikkal elzárták előttem az utat, a' leányok földre buktanak körüllem, 's a' legidősbbs közöttök kényszeríte annak életére a' kit szívem szeret, hogy ötöt csak egy perczig

czig hallgatnám - ki. A' mit mi tetőled
 kérünk, nagylelkű Lovancz, ugymond,
 azt egyedül te adhatod 's teheted; nem
 fog tovább késlelni egyy negyednél, 's
 olly dolog[mellyet ennyi szerencsétlen
 kéréseinek egyy férjfi sem tagadhat-meg,
 ha születése' 's kara' tekintetét becsülni
 tudja. Teljesítsd a' miért mindnyájan
 esdeklünk, 's itt-múlatásodat senki nem
 fogja tovább tartóztatni merészleni[mint
 az magadnak tetszend. Az öt Szűz eg-
 egyesítette kérését az elsőével, 's sírva
 kívánták hogy magamat megkérettni en-
 gedném's minthogy nem látám lehetőnek
 hogy illy környülmények közt megtagad-
 jam kérelmeket, 's a' vonogatózás múlatá-
 somat még hosszabbá tette volna, eltöké-
 lém követni őtet. De olly kedvetlenül
 tettem azt[hogy nem leheté visszássá-
 gomát eltitkolnom, 's mentünk a' palo-
 ta' belsője felé.

A' leányok engem egyy erős vilá-
 gosításu Galerien 's külömbféle szobá-
 kon keresztül vezettek, mellyek közzül
 az utolsó egyy gyenge lámpától véve vi-
 NYOLCZADIK KÖTET.

lágot. Ennek közepében egy nagy ajtó vitt egy másikba, 's az ajtónál két oldal felől ugyan - annyi irtózatos Oriások álltak igen nagy buzgányokkal, 's őrzék a' bemenetelt. Megállottam, 's a' vezető leányra pillanték, mert én fegyvertelen' voltam: de e' pillanatban egy tüzet - lihegő sárkány, egy villogó karddal szájában, ereszkedik - le a' boltzatról. A' leány kért, venném által ezen nekem rendelt kardot, 's követném őtet. Meglőn a' mit kívánt; a' sárkány eltűnt, 's a' mint felcsapván fejem felett a' kardot, az ajtó felé közelíték, a' két Oriás földre rogyott.

Egy fekete - posztóval kivert nagy palotába értem, 's ennek közepében egy magos és igen sokszurokserpenyők által világított kuppolyból bágyadt fényözön ömlött alá, melly a' falak' ijesztő homályát még inkább hagyta látni. A' kuppoly alatt egy háromlépcsőjű esztárdon egy fekete - bársonnyal kivert tágas koporsó álla. Hat Szerecsen, arany - szövetü kerek kötényekkel ágyékaik kö-

rül, tűzszín tollforgókkal fejeken, 's meztelen pallósokkal markokban, vet-
ték-körül fenyegetőző állásokkal a' koporsót. De alig villoga kezében a' csudakard, össze-dőlengézének 's eltűntek. Két leány|a' ki velem eddig jöve,|
felbága az esztárd' lépcsőjin, 's leemelte a' koporsófedelelet. Az a' ki eddig vitte a' szót, inte hogy közelítenék.

Felléptem 's azon tompa fénynél|
melly a' kuppokból a' koporsóra alá-
szállott, egy csuda szépségű Asszony-
ságot látek-meg, kinek bal mellyében
egy nyil félnyeileiglen vala beszúrva.

Irtózáttal vonultam félre e' látástól,
's a' leány így szólla| Imhol az a' szána-
kozást-érdemlő tárgy| mellynek felsza-
badításását a' Végzetek tenéked tarták-
fel. Ez a' mi Asszonyunk szerencsét-
len vala|eggy nagyhatalmu Gêniozt|aka-
ratja ellen|a' legtüzesbb 's a' legmaka-
csabb szerelemre gyúlasztani. A' Szép
útálata épen olly nagy vala a' Gênioz
eránt mint a' Szép eránt ennek dühödött
heve, mert ő a' legcsúnyább, a' legir-

tóztatóbb, mint az Asszony a' legszebb. Minekutána az ocsmány lény a' szerencsétlen gyűlöletes esdekléseivel sokáig elgyötrette és soha egyéb feleletet tőle a' legmeghatározottabb megvetésnél nem nyerhete, heves szerelme a' leghevesbb haraggá változott-el. E' koporsóba vonszá őtet, 's önn kezeivel döfte szívébe e' nyilat. Eggy évnél régebben olta előjő minden reggel, 's a' nyilat kivonja mellyéből. A' seb legottan béheged 's Asszonyunk ismét életbe jön, de akkor elkezdődnek szenvedései, mert a' kegyetlen ismét egész nap gyöttri újált panaszaival. De minthogy ez tántoríthatatlanul a' maga ellenkezései mellett marad 's a' rút Génusz minden estve újra szívébe döfi nyilat, befekteti a' koporsóba, 's elmegyen. bizonyos lévén, hogy azon rendelések mellett mellyeket őrzése végett teve, reggel feltalálandja. Mert a' két Oriáson 's hat Szerecsenen kívül kik a' palota és koporsó körül felvigyáznak, eggy Talizmant állíta a' kapu felibe, ki ezt látatlanná teszi min-

den előtt, és mintha még mind' ezek sem volnának elegendők, a' neki-cse-
 lédkedő Lelkekkel az egész lakot min-
 dennap más meg más helyre téteti-ál-
 tal. És még is minden szemessége sem
 gátolhatja|hoggy egyedül tőled függhet,|
 Nemes Lovancz, parancsolónkat e' ret-
 tenetes inségből kiszabadítani. Eggy ne-
 vezetes Orakel|mellyet ezen dolog eránt|
 megtudakoltam, azt adá feleletül, hogy|
 Asszonyom' megszabadítását senki e-
 gyéb nem viheti véghez|mint eggy Kló-|
 dion nevű Galliai Lovag|ki itt a' maga|
 idejében megjelenend, 's eggy még na-
 gyobb hatalom' védje alatt kinzónknak
 varázslatát eloszlatandja. Hosszú vára-
 kozásunk után végre szerencsénk va-
 gyon tégedet nálunk láthatni, ~~és~~ sem-
 mit nem kétljük|hoggy te vagy a' meg-|
 ígért szabadító. Maga az|hoggy te vagy|
 az az eggy a' ki előtt látható lön e' pa-
 lota, valamint az is|hoggy a' csudaerejü|
 kard a' sárkány által teneked nyujtatott,
 és hoggy előtted az Oriások 's Szerecse-
 nek öszve-hullottanak, azt hagyják hin-

nünk|hogya' mit váránk, bételjesedik, 7
 Hajtsd végre a' mit általad akar megté- 7
 tetni a' Végezet, jóltévő Lovancz. Nincs 7
 hatalom|melly e' nyilat kivonhassa a' 7
 mi kinzónkon és rajtad kívül. Tedd- 7
 meg a' próbát. Ha szerencsés'leendesz, 7
 úgy az útált Szellem minden' hatalmát 7
 elveszté a' szép Pasidóra felett, 's nagy- 7
 lelkeségednek határtalan' hálája lészen 7
 bére.

Azt felelém a' Szűznek|hogya' ha ér- 7
 demem|mellyet Asszonyának megszaba- 7
 dítása által talán szerzeni fogok, tizszer- 7
 te nagyobb volna is, én egyéb jutalmat 7
 sem nem kérek sem nem várok|mint 7
 hogya' egy perczig se tartóztattassam 7
 elhagyni e' lakot. A' leány, a' nélkül 7
 hogya' szavaimra felelt volna, kért, fon- 7
 tolnám-meg, hogya' parancsolója, vala- 7
 mig mellyében lészen a' nyil, mindég 7
 annak hatalmában áll|a' ki őtet most 7
 bírja, 's hogya' ez minden pillanatban 7
 visszatérhet, 's így, hanemha dolgom 7
 hoz látok, a' gyötröttet elkaphatja elő- 7
 lem 's a' lakot más helyre teheti-által,

hol véghetetlenül nehezebb leend a' Vé-
gezetektől nékem rendelt munkát meg-
tenni.

Közelebb vonultam tehát az ifju
Szép felé, kinek kellemei olly szem-
fényvesztőknek látszának előttem | hogy |
azokat nem igen merészlém megtekin-
teni. Borzadva nyultam a' nyil' szárá-
hoz, 's azután hogy azt nem minden
nehezség nélkül kivontam, egyszerre
elalvék a' fény | melly a' palota' közepét |
eddig világította. Mennykőroppanás
reszketteté - meg az épületet, 's néhány
pillantatokig egy sűrű kénszagu gőz-
be borulva állék. De midőn az eltűne,
melly nagy vala rémülésem | hogy egy |
temérdek sokaságu kristály - gyertyako-
ronáktól ragyogó palotában le |
gamat, 's a' koporsót |
láttam változva, mellyen ő ~~egy~~ *szék* *szelvény* hosszú |
ájulásából végre eszmélethez tért sze-
mely' állásában ült. Arczát egyik szol-
galeánya' keblén nyugtatá, azalatt míg
a' többiek körül |
víg felsikoltozások alatt jelengették meg- *szelvény*

szabadulásán támadott öryendéseiket. Felkele székéről hogy magát félre vonja, 's két udvarlójának karjaira támaszkodva menvén - el mellettem, hálájának olly érzékeny pillantását veté reám melly lelkemig hatott. Szemeim önnkénytelen' kísérték, míg látásom elől eltűnt.

Öszve - zavarva e' váratlan 's csudás történetek által |veszteg állék 's kérdém: Miért mulatok itten tovább? midőn az eggyik leány visszajöve, 's asszonyának nevében kért, el ne hagyám a' palotát míg a' nyujtott igen nagy szolgálatért a' tartozott hálát nekem meghozandja. Minthogy Asszonyom, ugymond, azon öltözetében mellyet rajta a' Poporsóban látál, előtted illendőséggel meg nem jelenhet, méltóztaságál addiglan várakozni |míg áltöltözik. |
Az sokáig nem fog tartóztatni.

Bár melly kínos volt nekem e' haladék, a' becsület' minden törvényeinek sére nélkül nem leheté a' kérést teljesítetlen' hagynom. Követém tehát a'

leányt, 's általmenék egy más szobába, hol ez kéct, pihennék-meg egy kevéssé, 's élnék némelly frisitőkkel, mellyek egy ezüstlábakon álló ebénasztalkán felterítve állottanak. Valóban hosszas kerengéseim az erdő' útjain 's az a' kedvetlen késlelet|melly rég olta| tartóztatgata, annyira elbágyasztának| hogy ez az ajált rövid pihenés és a' megfrisitések igen jókor látszának érni. Azomban itt veszteni ennyi időt|még is| békételenségre fakasztott. A' leány ott hagyta, hogy ha majd az asszony öltözve lesz, 's látogatásomat elfogja fogadhatni, hozzá vezethessen, 's egyik negyed a' másika után múla-el míg visszatért.

Szerencsétlenségemre azalatt viradni kezdé| 's kibeszélhetetlen fájdalommal láttam| hogy elmúlt az idő| mellyben a' toronyban megjelennem kell vala. Közel voltam az örvöngéshez annak elgondolásában hogy az Ismeretlen engem-hijába várt. Mit kell rólam gondolnia? Melly gátlás lehet eléggé nagy

kimenteni elmaradásomat? 's mint remélhetném hogy valaha ~~csoda~~ megfoghatatlan megbántás után meg fogna nekem bocsáthatni?

Ezen csüggesztő elmélkedésben lele a' leány, ki engem asszonyához vezetni jött. Követtem őtet, de annyi nyugtalansággal, olly visszásan 's kedvetlenül hogy neki azt lehetetlen volt meg nem sejtenie. De, megva~~hatom~~ e előtted, Osmandyasz, a' nélkül hogy tőled érte épen úgy útáltassam a' hogyan magam útalom magamat? azon első pillantattal mellyet az igen is bájos Pasidóra reám szegzett, lelkennek minden kedvetlensége, mintha varázslat ért volna, eggyszerre széllyelfoszlék, 's bár melly következést vonand maga után, azon szolgálat mellyet eggy szeretetre ennyire méltó személynek nyujtandok, lehetetlen vala meg bännom hogy szerencsém az ő megszabadításának feláldozám. Ismeretlenem, úgy hittem azt én balgatag! maga is javallani fogja tette-

met, ha elmaradásom' okát neki elbeszéllem.

A' szép Pasidórárt egy kanapén le-
lém | melly minden alkamasságaival bírt |
egy pihenő - ágynak | 's olly fél- elnyú- |
lásban | melly illetl annyi és olly hos- |
zas szenvedéshez. Hért, fognék helyt
mellette, 's meleg érzéssel köszönte a'
mit 'érette tettem. Szavainak zengése
mélyen meghatott. Az nem vala Ismé-
retlenemnek szózatja, de olly igen ha-
sonlíta hozzá | hogy szívem annál inkább |
ki vala téve | általa igen érzékenyen ér- |
dekeltetni. Keveset szóllott; de szép
szemei annál többet mondottanak. Pil-
lantatai ugyan - annyi nyilai voltak a'
Szerelemnek | 's egyenesen hatának szív- |
re, de édesbb sebeket ejtének mint hogy
kedv érhetett volna | kerülgetni őket. A' |
szép arcznak minden tagja méltó vala
ezen bájos szemekhez, 's ezek egye-
temben olly egészlet csináltak | melly a' |
vonások' gyengédségére 's öszve illésére,
a' formák' tökéletére 's a' színek' tiszta-
ságára nézve mind azt a' mit valaha lát,

tam, végetlenül túlhaladott. Vedd még mind ezekhez a' mi a' lelke a' szépségnek, a' leggyengédebb érzékenység' kinyomását, és egy bizonyos rejtett mosoly~~g~~ melly, száját 's orczáját körülfolyta 's minden perczben új kecsket hagyta támadni, 's mondd-el, lehetséges volt e —

Szegény Klodion! kiálta a' szép Idegen; hol marada szeretett Isméretleneknek képe, hogy neked lehetséges vala más képet mint az övé illy gonddal 's illy vigyázatlanul tekinteni?

Még inkább fogsz szálni és talám menteni is, ha megértendesz mindent, mondá a' Druíd' gyermeke. Bár melly nehéz volt szemeimet egy illy szeretreméltó alakról elvonnom, arra még sem voltam kísértések' hiza nélkül. Pasidóra a' maga puha vánkosüléseir/ egy félfekvő dőlésben nyult vala el, melly a' legtökéletesebb illősséggel egész személyének kecsseit a' legnagyobb hatásu setéttisztába tev/ mellyet a' legfortélyosbb Festő válatszthatna a' maga leg-

nagyobb-gondu mivéhez. Öltözete varázsló közmive volt a' pompának, ízletnek és egyszerűségnek. Egy fejér, átlátszó selyempatyolat lepte-el fejét, egyedül hogy szemeinek tündökléseket szelidítse, 's a' legkellemesbb bágyadságot kölcsönözze arcának. Gömbölyeg karjait hatszorosan fonta-körül a' legnagyobb gyöngyfonás, mintha általok csak azoknek fejérségét akartá volna tettségősbbé tenni. A' legfeketebb haj, gyöngyfonással általszöve, hosszú göndör fürtökben folyt-le a' legszebb nyakon melly valaha illy szép főt horda, 's széllyelőmlött a' most egy kevésé gondolatlanul fedett mellyen, talán hogy Megszabadítója azon gondtól ne kínoztassék } hogy forradásokat talált hagyni rajta a' varázslott nyil. Valld-meg, barátom, szívemnek büsége az Ismeretlen eránt veszélyes próbára vala kitéve! Kegyetlenség volt illy cselelt hányni szívemnek és érzéseimnek, 's talán nincs halandó, a' ki ennyi kecsék' öszve-eggyesült hatalmokat elviselhette volna.

Érzettem | hogy veszélyem 's az a |
 nyugtalanság | melynek, a' mint gondo- |
 lom, inkább kelle rettegőnek mint gyen- |
 gédednek látszani, nem maradhattak a' |
 szép Pasidóra előtt elrejtve. Részvétel' |
 hangjában kérdé tőlem, mi bajom? 's |
 mellé vetette hogy vigasztalhatatlan fog- |
 na lenni | ha azon érdem mellyet meg- |
 szabadítása által magamnak szerzék, ne- |
 kem talán nagyobb áldozatba került vol- |
 na | mint a' mellyel, ~~ezt-mel~~ helyre hoz- |
 ni tőle kitelhetnék.

E' szó gyilok vala szívemben. Ke- |
 vésbe mult hogy szeretett Ismeretlene- |
 met segédemre nem kiáltám. Megújít- |
 tottam neki szívemben a' tántoríthatat- |
 lan 's örök hűség' eskeit: de minden |
 pillantásom az igen is kecses Varázstra |
 akaratom ellen | hűségtelessé tett. Eggy, |
 szersmind érzém | hogy csak a' felkelés |
 és eltávozás fogna megmenthetni, és |
 hogy még az eltávozás' óhajtása sincs |
 többé hatalmamban.

Azalatt még lelkemben ezek történ- |
 tek, azon voltam hogy a' szép Pasido-

rának olly feleletet adhassak, melly szívem' állapotját, előtte el ne árulja, de az ő önnszeretetét is meg ne sértse. Valamit mondtam neki, a' minek csak nyájasságnak kellett volna lenni, de, a' mint rettegem, édesdebb volt mint akartam hogy legyen; legalább annyi látszott, hogy ő annak vevé, mert helyének látta, velem a' hála' színe alatt kevésbb tartózkodással éreztetni hajlandóságát mint eddig.

A' veszély most minden pillantattal inkább nevelkedett, 's fenn ideje volt össze-szedni minden erőmet. Azt mondtam tehát, hogy nincs jutalom melly azon örömmel mérkezhessék, hogy illy érdemű személynek, talán saját kárommal, használhattam. De bizonyos lévén, hogy immár nem tarthat üldözőjétől, bátor vagyok kérni, eressen; mivel egy énnekem igen nagytekintetű dolog, bizonyos helytt, hol már tegnap várattatám, jelenésemet kívánja.

Ez a' neki, a' mint látszott, nem épen váratlan kérés szép arczának vo-

násaiba igen tetszetős jeleit nyomta-be
 \ kedvetlenségnek. Nem rejté-el előt- a'
 tem, mennyire akadt légyen fel azon,
 hogy nekem azon szer után mellyel e-
 rántam a' maga hálás érzéseit bizonyítja,
 a' tőle-távozzhatás lehet eggyetlen jutal-
 mom mellyet elérni vágyok. Én ment-
 séget | kénytelenségben kerestem, de a'
 nyilván olly hanggal | melly érezteté ve- a'
 le | hogy szívem, legalább félig, az ő ré-
 szén áll. Mert ábrája eggyeszerre me-
 gint felvidámult, 's a' legszabadabb leg-
 nyiltabb képpel úgy mondá, hogy meg
 nem fogná magának bocsáthatni | ha ben-
 nem az őtet lekötelezhetés' óhajtása leg-
 kisebb áldozatba kerülne; a' mivel már
 eddig is adósom, az neki nem ad just
 még több kedvezéseimet kívánni; és ha
 neki még egyedül e' napot engedném,
 úgy ő tetszeni hagyandja magának —
 mosolygva veté ezt mellé — annak en-
 gedni az éjt | a' kinek az elmuattat - szen-
 teln akartam vala.

Szerencsétlenségem akará | hogy én, a'
 ennyi okom lévén félni tőle, meg nem
 fon-

fontolám mennyit merek ha kecsesi' hatalmoknak 's nem jól fedezgetett szerelme' kísérteteinek ~~egy~~ egész nap leendek kitéve. Eggy szóval, kedves Osmandyasz, reá állék; és ő illy nagy diadalt vevén rajtam parancsola az egyik leánynak ~~hogy~~ vezetne egy hajlékba hol néhány óráig magamat ki-nyughatnám.

Alig valék magamra hagyva, az vala első gondolatom ~~hogy~~ hasznomra fordítsam azon biztosságot mellyben megmaradásom eránt voltanak 's búcsúvét nélkül odább álljak. Bár követém vala jó Géniuszom' sugallatát! De megcsalni egygy szeretetre ennyire méltó aszonyt ~~ki~~ magát adott szavamra bízta vala, ez a' gondolat olly nemtelennek 's kegyetlennek tetszett ~~hogy~~ lehetetlen vala elfogadnom. De minél kevésbbé rejthetém - el magam előtt szívemnek állapotját, annál erősb vala feltétem ~~hogy~~ hogy mind azon behatások ellen felfogok fegyverkezni ~~†~~ mellyekkel engemet az ő szépsége 's szerelme ijesztgettenek.

Déltájban újra a' kastély' asszonyához vezettem. Eggy királyi alpalotában leltem őtet, amely a' kert' terassza felé nyitva állott, közepette leánycselédjeinek, keleti öltözetben, melly az ő gyönyörű formáji' minden gratziájának szabad játékot látszott engedni. Alig tartóztathatám meg magamat, hogy lábaihoz ~~ne~~ boruljak, 's elhalni érzetem első megpillantásakor legmerészb feltéteimet.

Azon kínos küzdésnek melly most bennem ismét forrni kezd, nekem eggy elakadt bátortalan voltot kellett adnia; de ő azt annyira nem sejté meg, inkább annál szabadabban néze ki, és, noha asztalnál keveset szóllott leányainak mindég nyujtott alkalmat engem beszélgetéseik által mulattatni.

A' tábla után schacchal kínála meg, és ha, a' mint nem kétlhetém, az vala szándéka hogy engem az illy szoros körben, szembe a' maga bájos minden kecsével, egészen megfosszon azon kevés eszméletemtől mellynek még mestere

voltam, úgy kénytelen vagyok neki azt a' bizonyóságot adni, hogy ravaszbb fortéllyal nem élhete. Képzeld, barátom Osmandyasz, melly gyakran levék schachmattá, és ha Pasidorának nagy oka lehetett e azon győzedelmeim mellyeket rajtam a' játékban veve, kevélykedhetni; de annál inkább csillámlott az ő ellentállhatatlan szemeiben a' diadal' öröme, mellyet szívemen nyert.

Azalatt közelgete az est, 's szépsége által bennünket sétálásra szólítja a' palota' terasszánál kezdődő kertekbe. Azok temérd kiterjedésüeknek látszótanak, 's a' legízletesbb változásokban egyesítették valami nagy, szép és kedves a' természetben találhatik. Megfoghatatlan lévén előttem, hogy e' kastély és kert miként juthattanak egy nekem olly ismeretes tájra, annál inkább hajlottam hinni, hogy a' szép Pasidóra vagy tündér, vagy egyike azon elemi lényeknek, kikkel phantasiem eléggé barátkozva volt, mint hogy rémuléssel tekinthettem volna, midőn érzekeim elébe

voltak terjesztve. Észre-vétlen' elvesz-
 tenek előttünk a' cselédleányok kik egy
 darabig kísértének; észre-vétlen' mind
 Pasidora mind én csendesebbek levénk;
 hatott reánk a' szép természet, a' langy,
 virágillatokkal fűszerezett lég, a' leve-
 lek' suhogása, a' madarak' éneke, a'
 csergetegek' zörgő hömpelygése, és a' mi
 mindezeknél több, a' fény' és árny' ked-
 ves vetélgése akkor tájban midőn a'
 nap a' maga elmerüléséhez közelget, 's
 a' csappanfények' csudálatos magiája;
 észre-vétlen' érzénk magunkat a' szív'
 legédesebb ellágyulásainak egyzengeté-
 f. olvadva; észre-vétlen' nyomtam ~~in~~ Pa-
 sidorának engedékeny kezét fennteb-
 . ben-verő szívemhez; észre-vétlen' szop-
 . tam szerelmembe-folyó szemeiből egy
 . ígéző feledését minden multnak és jö-
 . vendőnek, 's észre-vétlen' lelénk ma-
 . gunkat egy kisdéd márványtemplom-
 . ban, bekerítve egy igen sűrű myrtusz-
 . bokorral.

Látom, reszketsz érettem, Osman-
 dyasz, 's pirúlok folytatni történetemet.

re
 1/2

— A' szeretetre-méltó álnok egy pár-
 naszékre rogyott, 's én az ő lábaihoz;
 szótlán elragadtatással hintvén-be csók-
 jaimmal megragadott kezét, midőn hir-
 telen az egész tempel lángban álla, egy
 rettentő mennykőütés földre csapott,
 Pasidóra karjaim közzül eltűnt, 's az én
 Ismeretlenem haragvó szózattal ezt kiál-
 tá: Hitetlen, engem örökre elvesztél!

Kímélj-meg, barátom, a' történet
 tovább beszéllésétől; nincs többé léleg-
 zetem folytatni, a' mit még beszélle-
 nem kellene, nincs erőm a' rettenetes
 éj' kinjait újra kiállani. Ez idő olta a
 legszerencsétlenebbike vagyok az embe-
 reknek, mint a' hogyan a' veszélyes pró-
 ba nélkül én volnék a' legboldogabbika.
 Mert most látom, 's tökéletesen meg
 vagyok eránta győzve, hogy az én sze-
 retett Szalamandrinem vala az a' ki ne-
 kem Pasidóra' neve alatt fátyol nélkül
 jelent vala meg, és ki engem mind azon
 kecsék által mellyeknek éjjeli együttlé-
 teink alatt a' toronyban csak némelly
 egyes sugárait kaptam vala fel, maga

eránt hivatalségre kísértett. A' kegyetlen! Miként kételkedhetett ő hogy szívem egy illy próba alatt le fog vetetni? vagy miként engedheti-meg neki az övé] hogy illy szertelenül büntessen azért] hogy én más név alatt és azon varázslatban mellyet maga vetett szemeimnek, még is csakugyan magát őt szerettem?

Én azt tartom, bizonyosnak tartom azt, monda Osmandyasz, hogy ő nem maradhat] kérlelhétetlen. Világos] hogy ő téged] szeret ~~szeret~~, 's még világosabb hogy . . .

A' mint látom, te nem ismered e' lények' gyengédségeket! e' soha] ~~soha~~ szakasztá félbe a' szép Szalamandrin' szerencsétlen imádója Osmandyaszt; ők el nem nézik, meg nem bocsátják, csak árnyát is a' hivatalségnek. — Nem fog soha megbocsátani! ugymond ázott szemekkel 's tördelvén kezeit. Már több hetek multanak-el e' szerencsétlen katasztróf olta] hogy e' toronyban töltök minden éjt. Láthatta kínjaimat, kétség-

besésemet, bánkodásomat, 's kérel-
 hetetlen maradt. Mit nem követtem-el
 hogy megillettek! mit nem sírán-
 koztam előtte! Mert ha nekem azolta
 soha meg nem jelent is, bizonyos va-
 gyok, hogy hallott. Elvesztettem ötöt
 örökre! Ez vala azon rettenetes szó
 mellyel kimondá³ halálomat², 's igen is | 1.2.3.7
 való hogy az visszavonhatatlan. Nem
 remélvén többé hogy szerencsés lehetek,
 feltettem hogy életemet e' toronyban re-
 kesztem-be | mellyből három nap oltá
 ki nem léptem. Szerelmem | mellynek
 engemet meg kellene ölni, 's a' kevés
 étel mellyet mindennap | nem tudom
 miként | e' falfiókban lelek, eddig fenn |
 tartotta a' tölem-gyűlölt életet. De meg
 vallom, miolta az Istenek illy remény-
 telenül küldötték hozzám a' bölcs. Kala-
 szírisz' fiját, a' reménynek egygy gyen-
 ge szikrája csilloga-fel lelkem előtt;
 's talán jele | hogy az én még mindig
 kedves Szalamandrínum nem óhajtja ha-
 lálomat, minthogy eléggé kegyes, é-
 letemnek fenntartásáért gondoskodni.

Mert azt csak azért hosszabbítani, hogy annál tovább szenvedjek, az, a' mint elborulásomban hittem volt, kegyetlenebb volna, mint hogy az olly szívről, mint az övé, feltennem lehetne.

Akárki legyen ő, monda Osmandyasz, nem képzeltetni őtet olly annyira maga ellenségének, hogy kész ne legyen megbocsátani egy botlást, melyért te eléggé lakoltál, és a' melly, ha szorgosabban tekintjük, önn-szeretetének hízelkedőbb mint bántóbb. — De engedd kérdenem, minekutána tennem magad emlékeztetél reá, honnan látasz te ismerni az én atyámat? Te voltál az én honnomban? te ismered a' Níl' vidékét?

Minekelőtte felelnék, mondá a' torony' s'ja, engedd hogy azon kevéssel a' mim vagyon, megkínálhassalak. Mindkettőnek vagyon ~~egy~~ ^{egy} bis frisitőre szükségünk. Ekkor kivoná a' rejtett fiókot, 's valami kevés hideg konyhát 's gyümölcsöt és egy üveg bort szede elő; melly utólsót még eddig nem talált

vala az elsőbbséggel. Az én láthatatlan gazdáim, ugymond, lerakván étkeit a lábamlagon, úgy tetszik, számba veték hogy vendégem vagyok. Szerencsés jóslat mind kettőnkre nézve, monda Osmandyasz, 's becsületet tevé új barátja vendéglésének.

Az a' bölcs ember, a' ki a' bánatbánsülyedteknek bort hagyja adni, okos szót ejte. A' szer olly jól ütött-ki mind a' két ifjunál, hogy észre-vétlenül bánatokat feledni 's vidámabbakká lenni látszának.

Egyszerre jó egy csudálatos gondolatom, monda most a' Druid' gyermeke. — Mit mondanál reá, ha a' te szobrod nekem ismerősöm 's legközelebbi rokonom volna? — A' Memphiszi ifju nagy szemeket mereszte — Legalább nem lehetetlen hogy az legyen, ezt veté mellé; ha elmondom, mint juthattam-el atyádnak ismeretére.

Több három évjénél hogy az én derék anyámat a' halál által elvesztetük. Az atyám, ámbár közönségesen

a' legbölcsebbnek tartatik Druídjeink között, azon egész kincsében a' titkoknak mellyet előtte a' természet felfede, nem lelt semmit a' mi veszteségét eltűrhetővé tette volna. Kénytelennek látá magát a' legközönségesebb eszközhez nyulni mellyet hasonló esetekben találhatunk, 's parancsolt nekem és a' húgomnak Klotildnak, ki' akkor mintegy tizenöt esztendő s vala, hogy nagy útra készülénk. Egyiptbe akarok menni 's Kalszírisz barátomnak karjai közt keresni enyhületet 's vigasztalást, monda. Ezen alkalommal értém - meg | hogy ők | egymást ifjuságokban ismerték, 's harmincz évök óta | a' nagy távolság mellett | is, a' legszorosbb, legbiztosbb barátságot tartották fenn egymás között.

Meglátván Görög - országnak legnevezetesbb városait 's szigeteit, megérkezénk Memphiszbe, 's kibeszéllhetetlen örvendéssel fogadtatánk a' bölcs Kalszírisz által. A' két öreg megifjodni látszott azon örömben hogy annyi évök mulva ismét bírhatják egymást, 's köl-

csönösen olly szerencséseket találtak együttlétekben] hogy az atyám könnyen reá beszélteté magát, ~~hogy egy~~ egész esztendő't Memphiszben múlatsón. Te, barátom, akkor Hellászban valál: én pedig megpihenvén egy ideig házatokban, az Íszisz' templomába záratám el magamat, hogy titkaitokba hayattassam. Az esztendő'nek nagyobb részét ezen készületeim fogták el; 's mint-hogy a' Felső-Egyipt' nevezetességeit is óhajtottam látni, és azután, az Ethio-piai Gymnosophistákhoz tenni útat, engedelmet nyertem az atyámtól, túl ez esztendő'n még kettőt mulatni azon a földön, 's az atyám nélkülem fordult vissza Armorikába. A' te húgod Thermútisz, mikor mi Memphiszbe érénk, az anyja' testvérénél mulatott; mikor visszajöve onnan, én már nem valék a' ti házatokban, 's én őtet soha nem láttam. Idegenségem azon nem eránt mellynek ő is tagja vala, már akkor olly nagy volt [hogy az atyám, azt adván], tudtomra hogy egy barátja' gyermeké-

vel kíván öszve-kötve látni, nem talál-
 ta egyéb szerét megnyugtatósomnak,
 mint azon-fogadást|hogý ezután az effé-
 le feltétektől meg fog kímélni. Rette-
 gésem|hogý talán Thermútszt nézte - ki
 nekem, újabb indítók vala, kikerül-
 nöm mind azon alkalmakat|hol ötet meg-
 láthatnám. Ellenben ő és Klotild annyi-
 ra barátnék levének|hogý őket ismerőse-
 ik a' két elválhatatlannak nevezték; s
 midőn végre ütött az elválás' órája, úgy
 találtatott|hogý vagy Klotildnak kell
 Memphisben maradnia, vagy Thermú-
 tsznak eggyütt ~~menne~~ barátnéjával, *jönnie*
 ha atyjaik mind a' kettőt el nem akarák
 veszteni. Az enyém azonközben annyi-
 ra megkedvelé Thermútszt, hogý Kala-
 szírisz nem vala idegen általtenni reá
 atyai jusait; ellenben ennek helyébe ki-
 kéré barátja' képét és a' Klotildét, hogý
 bírjon valamit|a' mi a' távollét'|fájdal-
 mát neki enyhíthesse. Az atyám, a'
 Druíd, egyéb~~b~~ csudás ismeretei közt
 azt is tudja, mint kelljen azt az igen
 hig ágyagot|mellyből az Egyipti porcel-

Ján készítetik, úgy venni munkába, hogy az abból-tapasztott képek a' tűzben zománczot kapjanak, melly ezeknek szinte az eláztatásig-menő hasonlóságot ad az élethez. Eggy görög Mívész, ki együtt jöve velünk Memphiszbe, dolgozta e' képeket, az atyám pedig a' maga titkával utolsó kezűket tett reá, 's így lőnek a' . . .

A' Druid' fíját itt eggy igen nem várt tapasztalás elálltatá szavaiban; ez pedig nem egyéb vala mint az, hogy az ő ifju barátja azon beszéd alatt mellynek őtet olly igen kellett volna érdekelni — elaludt. Ezt ő, noha a' kis üveget ürülve látta, meg nem foghatá. De azonban míg ennek lehetősége felett elmélkedék, maga is, elfogva eggy ellentállhatatlan szunnyadalomtól, eggy megette fekvő vánkoson hátra - dőlt.

Nem mondhatjuk, meddig tartott rajtok a' magiai alvás. Elég hogy alkalmasan eggy időben ébredének-fel; 's mint nem kelle álmélkodniok midőn, felvetvén szemeiket, Osmandyas az a' ma-

ga szép szobrát, Klódion pedig az imá-
dott Szalamandrint maga előtt láták!

Úgy hitték mind ketten, hogy vala-
mely kedves álomból tértek magokhoz,
's hirtelen behunyták szemeiket hogy azt
tovább álmodhassák; de úgy találván,
hogy behúnyt szemekkel semmit nem
látanak, ismét megnyitották szemeiket,
's elragadtatással láták az előbbi jelenést.
Osmandyasz a' maga szobrát, a' galamb-
bal keblében, ugyan-azon nyugvón
ülve és épen úgy életet-lehelve, látá a'
mint azt olly gyakor izben atyjának ca-
binetjében látta volt; Klódion a' maga
Ismeretlenét, a' lángszín' öltözetben 's
a' csillámló övvel vékonya körül, 's a' bí-
borfátyollal arcza felett, látta most is,
a' hogyan a' toronyban olly sok izben
szokta vala látni. Nem tudták mit gon-
doljanak 's ha higyenek e' szemeiknek;
de mind ketten azon-eggy perczenet-
ben szöktek-fel párnájikról, hogy Kedve-
seiknek lábaikhoz ömöljenek; midőn
eggy titkos ajtó megnyílék, 's a' két
felséges alakú öreg, Taránesz és Kalaszi,

risz, kézen - fogva közéjük álla, 's illy véletlen megjelenések által álmélkodásokat a' legfőbb pontra ragadozták.

Taranész mosolygva fogá - még az Egyipti fju' kezét, 's így szólla a' szobor felé vezetvén: Éleszd - fel' őtet ha tudod, 's légy szerencsés! Ugyan - azon időben vezette Kalaszírisz is a' Druid' fiját a' képzelt Szalamandrínhez; 's levonván fátyolát, ezt mondá: Bocsássátok - meg egymásnak — szerencséteket; mert az nem volna illy tökéletes, ha nektek kevesebbe került volna.

Azon szempillantások mellyek most következtenek, azoknak számokból való mellyeket sem festeni sem leírni nem lehet. Osmandyasz, ölébe süllyedvén a' kedves szobornak, szóltan örömmel most érezé először hogy szíve ellenébe ver az ő szívének; Klódionnak, a' szeretetre méltó Thermútisz' lábainál a' szeretetnek mind azon tűzére vala szüksége melly rajta a' varázs Pasidóra' szemiből áradott, hogy el ne haljon az öröm miatt midőn e' kettőben szeretett és végre megengesztelődött Szalaman-

drínjére ismert. Soha nem tett még a' Szerelem négy halandót illy szerencsés-sé; soha nem érezte még két atya illy nagy po~~l~~ban azt az örömet | hogy, gyer-^{nt}mekeiknek örvendő szédelgésekben lás-sa tulajdon czélzásaiknak teljese^{nt}dését.

A' háromfoku torony szűk vala ennyi boldognak. Lemenének a' kertbe, melly az omladék megett halk ereszkedés[,] sel nyult alá a' síkba, 's Klódion egyszerre ismert a' Szalamandrín' éjjeli Ely-siumában azon varázskertekre | hova őt | a' tündér Pasidóra nappal vezette vala. 'S a' szép Thermütisz megmutatá neki, | hogy egyedül | Szalamandríntől függött | a' őt egy kisdéd tekergőn Pasidorának palotájához vinni, melly éjjeli sétálása-ikban | előtte néhány bokorgroupp és egy kisdéd nyírerdő által vala elfedve.

A' két tiszteletes Öreg és az ő boldog gyermekeik észre-vétlenül azon kisdéd tempelben lelék magokat, melyet a' tündér Pasidorának féltékény Szalamandrinné lett elváltozása a' szép Klódion előtt feledhetetlenné[,] teve. Helyt

fogtanak a' fal körül végig-rakott párnaszékeken, 's a' Fő-Druíd Taránész, látván a' két ifju' szemeiben, hogy tudni vágnak a' mi érthetetlen vala előttök a' kiállott tündérbajban, ekként tartotta magyarázatját:

Barátságunk, melly a' tiszteletes Kalaszíriszt és engemet egyyüvé-fűzvé tart, már első kezdetében ollyatén vala, hogy talán lehetetlen volt volna az egész világon egy harmadikat foghatni belé. De mihelytt magunkat mind ketten egyy fiu és egyy leánygyermekkel megáldva látánk, kiknek első ifjuságok bennünket a' legszebb reményekre élesztete, elvégzénk, hogy ha lehetséges léssen, belőlök egyetlen háznépet fogunk csinálni. Nem kértünk mi a' ti születéste akkor a' csillagoktól tanácsot; de egyet-érténk abban, hogy szerencsétek épen úgy függjön tulajdon szívetektől és a' mi gondjainktól mint a' Végzetek tetszésétől, 's ki-ki lesénk az útat, mellyen az ég' akaratja a' hajtásaitokkal és a'

miéinkkel egy pontban fog egyesülhetni.

Azon látogatás alatt, mellyet én három év előtt Kalaszírisz barátomnál vék, megújult bennünk az a kívánás, hogy a' régen-szándéklott párosítást végre hajtsuk, kettőztetett melegséggel. De a' Kalaszírisz' fija nem volt jelen; az én Klódionomnak pedig, ki első ifjusága olta egy igen különös és macacs idegenséget veve vala fel a' földszülte leányok ellen, veszedelmes lehetett volna a' szeretetre-méltó Thermú-tiszt, ki eránt ő, ha fenntebb-rendü lénynek nézte volna, a' leghevesebb szeretetet fogta volna érzeni, úgy tekintetni mint Kalaszírisz'nek leányát. Azt óhajtánk, az vala szándékunk, hogy Osmandyasz a' maga útazásainak 's tanulásainak folyamatjában el ne akasztassék; Klódion a' maga eszelős de engedséget-érdemlő szeszében ideje előtt meg ne háborítassék, 's leányaink' lassún-kelő hajlandóságoknak idő jusszon kifesleni, megérlelődni. Mert Ther-

mutisz az én fiamat egyszernél többször látta a' nélkül hogy látathatott volna tőle; Klotildnak pedig nem vala egyéb bizonyításra szüksége [mint hogy] Osmandyasz teljesen hasonlít hűgához, hogy eránta elfoglaltassék.

„ De ha dolgainknak szerencsés kimenetelek felől kételkedni okunk nem vala is, sőt az eránt magunkat előre bizonyosaknak tarthatánk: még is szükségesnek ítéltük azt a' viszonyhajlandóságot mellytől gyermekeink' egész életüknek szerencséje vagy szerencsétlensége függ, a' legerősbbr próbákra vonni. Így történt [hogy Osmandyasz Klotildet nem különben ismérte] mint egy szobor' alakjában, 's hogy Klódion Thermútiszban egy Szalalamandrint szeretett. Az a' két év, fiam, mellyet te még útazásaidra fordítál, minekutána én Thermútisszal és Klótilddel Armorkába visszajövék, elég volt arra [hogy én az én céljaimra szükséges munkákat megtétessem. Lakom mellett az erdő' legsivatagabb része a' gondolt Szalaman-

drin' kertjeivé változtattatott, 's e' pavillon mellyet én a' te két húgaid' számára készítettem, hogy visszajöttedkor ott lakhassanak, olly helyre vala építve 's olly szerencsésen rejtetett-el hogy Thermútisz a' maga kettős rollját alkalmasan játszhasa, 's benned azon gondolatnak, hogy e' tőled eléggé ismert tájon e' szemfényvesztéseknek nem lehet természetesen történni, annál szükségesbbképen kelle támadnia, mert minden cselédjeim 's alattvalóim kötelességbe voltak véve hogy veled a' mitávolléted alatt történt és a' mi a' dolog csudátságát előtted eloszlathatá vala, fel ne világosítsák. “

Hogy pedig a' Pasidóra' tündérpalotájában minden természetesen ment, mondá mosolygva Thermútisz, szeméid fogják veled látatni, ha e' varázslatot minden Szűzeivel, Szerecseneivel, Óriásaival és sárkányával olly ajándéku fogadod, melly birtokodba tulajdonosának szívével és jobbjaival együtt megyen.

E' felől én is bizonyossá teszlek, mondá Kalaszírisz. — A' mi tégedet illet, fiam Osmandyasz, így folytatá szavait, Klotildének mátkájához fordúlván, neked is minden fel leszen világítva . . .

A' két szobor' titkával őtet már én megismértetem, monda Klodion; de minelőtte beszédemet elvégeztem, elalva láttam őtet, a' mint vélem, a' kis üveg' borának' titkos ereje által . . .

Mellyet mi magunk játszánk a' fal' fiókjába, ugymond a' két Szép, midőn nyugtalanságunk látni, ha Osmandyasz szerencsésen megérkezett e| azon gondolatot jutató fönkbe| hogy férfiakká öltözve a' toronyhoz lovagoljunk, hol, a' nélkül hogy ti azt megsejtétek, beszédeiteknek egy részét kihallgatánk.

A' csudásság áltatását többére olly bájlónak lelik az emberek, hogy tőlök kevés köszönetet érdemlünk midőn a' kuliszok mellé vezetjük, 's a' mesterséges áltatás' vélt csudájit való alakjokig alacsonyítjuk - le az ő szemek előtt. De itt a' való olly szép és olly szertelen va-

la| hogy ellehete azon szépítések nélkül
 mellyeket az áltatástól kapott. Osman-
 dyasz végetlenül többet talált a' Druíd'
 szeretetre - méltó leányában mint a' mit
 neki elhevülései a' szép szoborban feste-
 gettek; Klódion pedig, kinek a' legfőbb
 tetőkig szállongó phantasije semmi töké-
 letesbbet nem tuda mutatni mint az is-
 teni Thermútisz, most meggyőződött az
 eránt| hogy neki valamely méltó földi
 társa adott typuszt a' Szylphidekhez és
 Szalamandrinokhoz, mellyel a' legcsu-
 dásbb Mythologia a' tiszta Elemeket
 meglakosította.

E G M O N T.

S Z O M O R - J Á T É K

Ö T F E L V O N Á S B A N .

A személyek nevei az egész munkában így: MARGARÉTA

S Z E M É L Y E K.

Margaréta, Pármai Hercegné, leánya V. Károlynak, az Alföldek' Regensnéje.

Gróf Egmont, Gaurei Herceg.

Wilhelm, Oránieni Herceg.

Duca d'Alba.

Ferdinand, Albának természeti fija.

Machiavell, a 'Regensné' szolgálatjában.

Richard, Egmont' Titoknokja.

Silva

Gomez } Alba alatt Tisztek

Klárika, Egmont' kedvese.

Anyja,

Brackenburg, egy Polgár' fija.

Soest, Kalmár,

Jetter, Szabó,

Ács,

Szappanos,

Buyck, Katona Egmont alatt.

Ruysum, Invalid, siket.

Vansen, Iródeák.

Nép, Kísérők, Örök, 'stb.

A' Játék Brüsszelben.

ELSŐ FELVONÁS.

L ö . v ö - p i a c z | ,

*Polgárok és Katonák nagy számmal.
Jetter, Brüsszeli Polgár és Szabó,
előlép 's felvonja fegyverét. Soest,
Brüsszeli Polgár és Kalmár.*

S o e s t .

Lásson ked hozzá, hogy eltalálja. De felelek, előmbe ugyan nem bág. Három karikát feketén — Ked annyit élte napjában se lőtt. 'S e' szerint Mester én volnék ez időre.

Jetter. Mester és Király azonfeül. Ki irigyli? De érte viszont kétsze-

resen fizeti - meg a' rovást; megadja az árát hogy löni tud, a' mint igazság.

B u y c k

Hollandi, 's katona Egmont alatt.

Jetter, én Kedtől megveszem a' lövést, osztozom a' nyereségben, 's gazdája leszek Uraiméknak; úgy is rég olta vagyok már itt, 's adósa vagyok Kedteknek sok szívességért, sok jószágért. Ha el nem találom, Jetter, annyi, mint ha Ked lött volna.

So est. Nem kellene engednem; mert az által tulajdonkép' én veszek. De csak rajta, Buyck.

Buyck *lő.* Hát; Kuczikmester Uram? térdet, fejet. — Eggy! kettő! három! négy!

So est. Négy karika? — Isten neki! Mindnyájan. Éljen a' Király! fenn! fenn!

Buyck. Köszönöm szépen, Urak. A' Mester is sok. Köszönöm a' becsületet.

J e t t e r. Azt Ked magának köszönje.

R u y s u m,

Frislandi, Invalid és siket.

Mondom Kednek.

S o e s t. Mi dolog, Öreg?

R u y s u m. Mondom Kednek, érte Ked — úgy lő mint az Ura, úgy lő mint Egmont.

B u y c k. Egmonthoz képest én nyomoru czölönk vagyok. Hát még mikor stucczal lő! akkor megy ám még, mint senkinek sem e' világon. 'S nem ha kedve szottyán, vagy ha épen szerencse éri; nem, mihelytt oda nyomja, mingyárt súl, 's tisztán ki van löve, feketén. — Tanulni, oh azt tőle én is tanultam. Mi is volna az, a' ki alatta szolgál, 's nem tanul tőle? — 'S ne feledjük Urak. A' Király a' maga embereit táplálja: tehát bort ide, a' Király' rovására. —

Jetter. Köztünk az a' rend] hogy
mindenikünk] *va*

Buyck. Én idegen is vagyok, Király is vagyok, 's nem gondolok szokásaitokkal, törvényeitekkel.

Jetter. Úgy rosszabb vagy mint a Spanyol; az eddig még kénytelen volt bennünket mellettek meghagyni.

Ruysum. Mit mond?

So est *fenn hanggál*. Szívesen akar látni bennünket; nem engedi hogy pénzt rakjunk együvé]'s a' Király csak duplán fizessen.

Ruysum. Azt ő lássa! de bántás nélkül! Úgy bán az Ura is; szeret kitenni magáért, 's tölteti a' hol helye van.

B o r t h o z n a k.

Mindnyájan. Felsége' egészségéért! Fenn!

Jetter *Buyckhoz*. Tudnillik a' Red' Felsége' egészségéért.

Buyck. Köszönöm szépen, ha hát úgy kell lenni.

Soest. Minden bizonnal. Mert a' Spanyol-Király' Felségéért Niederlandi nem egy könnyen iszik.

Ruysum. Kit mond Ked?

Soest *fenn hanggal.* II. Filep Spanyol-Király Urunk' egészségért.

Ruysum. A' mi Kegyelmes koronás Királyunk Ő Felségé! Éltesse Isten számos esztendőig!

Soest. Szóljatok csak: nem inkább szerettedek e atyja urát, V. Károly Királyt?

Ruysum. Nyugtassa Isten! az volt ám az Úr! Keze végig-nyult széles e' földön, 's még is mindenben minden volt; 's ha mikor előtalált úgy köszönte benneteket mint szomszéd szomszédját; 's ha látta hogy megijedtetek; olly szép móddal tudott — Igen, érti Ked? — Kiment, kilovagolt, a' mint eszébe juta, másod harmad magával csak. Hiszen úgy megsiránk mindnyájan mikor itt az uralkodást a' fijának hagyta — mondom Kednek, érti Ked — már ez

egészen más ember, ezt mondám úgy magamban; ez már királyibb.

Jetter. Nem látatá magát mikor itt volt, csak csillogva, királyi fényben. Nem szeret beszélni, úgy mondják.

Soest. Nem Niederlandiaknak való Úr. A' mi Uralkodónk vig legyen, szabad legyen mint mi, éljen 's élni hagyjon. Mi nem szeretjük ha megvetnek, ha nyomnak, akármilyen jószívű bangók vagyunk.

Jetter. Mondom hogy a' Király jó úr volna, csak Tanácsnokjai volnának azok.

Soest. Nem, nem! Neki nincs kedve a' Niederlandihoz; szíve nem hajol e' nép felé, nem szeret minket; mint szerethessük hát viszont mi őtet? Miért szereti Gróf Egmontot az egész világ? Miért bordanánk őt karjainkon? Mert rajta kilátni hogy nekünk jót akar; mert minden pillantatából a' vig kedv, szabad lélek, a' bizakodás látszik ki; mert ő semmit nem bír a' mit meg ne osztana a' szűkölködővel, sőt azzal is a' ki nincs szükségben. Igyunk Gróf Eg-

montért! Buyck, rajtad a' sor, az első
egészséget hozni. Hozd - ki Urad' egés-
ségét.

Buyck. Egész lélekkel hát: Gróf
Egmont fenn!

Ruysum. A' Saint - Quentin
győztés!

Buyck. A' Gravelingi bajnok!
[Mindenek. Fenn!

Ruysum. Az én utolsó csatám
Saint-Quentin volt. Mác alig biczeg-
hettem tovább, alig tudtam tovább bír-
ni nehéz mangalétámat. De még egyet
sütöttem a' Francia' prémjére, 's úgy
egy sodrót kaptam bucsuzóba jobb
tomp...

Buyck. Gravelingen! Urak! ott
volt ám a' munka! Az a' győzelem egé-
szen a' miénk. Nem égettek, nem per-
zseltek azok az olasz kutyák mindenütt,
végtől végig Flanderén? De gondol-
nám, abba hagyatánk velek! Öreg mar-
kos legényeik soká helyben vesztegel-
tek; de mi nyomtuk, löttük, vágtuk,
hogy félre - vonult a' szájok, 's megbon-

[Handwritten scribbles and signatures at the bottom of the page]

ták a' sort. 'S akkor Egmont alól kilőt-
ték a' lovat, 's mi előre hátulra soká'
dolgozánk, gyalog gyalog ellen, ló el-
len ló, folt ellen folt, 's a' széles tér
homokon végig mindenütt a' tengernél.
S leggyyszerre, mintegy az égből, a' fo-
lyam' torkolatja mellett ihol szól: baff/
bau! az ágyú a' francziára. Angolok
voltak, kik Malin Admirál alatt törté-
netből mentek-el ott Dünkirchenből.
Sok hasznunkra ugyan nem voltak; csak
a' legapróbb hajókon jöhettek közel, 's
ollykor löttek közzénk is; — azonban
valamit az is tett! megtörte az olaszt/
's minket bátrabbá tevé. Akkor volt
osztán a' nagyja! Rick, rack, jöbbra
is, balra is! agyon mindent, mindent
a' vízbe! 'S azok a' kutyák mingyárt
elsülyedtek, mihelytt szájokhoz ért a' víz;
's a' ki csak Hollandi volt, utána nekik.
Nekünk kétlakuaknak jól esett a' ha-
buczolás a' vízben, mint a' békáknak;
's szabdaltuk őket a' folyamban, halom-
ra löttük mint a' sár csákat. 'S a' mi
megmenekhet, azokat szaladások köz-
ben

sár csa | nem sár csa.

ben parasztasszonyok verdesék agyon fejszével, vés-villával. 'S az Olasz Felség mingyárt kénytelen volt kacsót nyújtani az alkura|'s békét kötött. 'S ezt a békét nekünk kell köszönetek, 's a nagy Egmontnak.

Mindenek. Fenn! Gróf Egmontnak fenn! 'S még egyszer fenn! 'S ismét egyszer fenn!

Jetter. Igazgatóul nekünk ötet kellett volna adni, nem ezt a Pármai Margitot!

Soest. Nem úgy! A' mi való, való! Én Margit ellen egy szót sem hagyok mondani. Most rajtam a' sor. Éljen a' mi kegyelmes Asszonyunk!

Mindenek. Éljen!

Soest. Azt meg kell adni, az a' ház derék Asszonyokat ada. Éljen a' Regensné!

Jetter. Már esze van, 's módos mindenben; csak olly nagy barátja ne volna a' Papoknak. Annak csak ő is egy oka| hogy ez a' tizennégy Püspöki-süveg van országunkban. Mi szükség

lehető azokra? Úgy e, hogy a' zsiros polczokra idegeneket csúsztathassanak, holott azelőtt a' Klastromok válogattak Apátokat? 'S mi higyjük, hogy az a' Valás' kedveért esik? Oh, megérte az ember az affélet! Annakelőtte csak három Püspökünk volt, 's minden annak rendi szerént ment: Most kénytelen mindenike valamit csinálni, hogy szükségesnek bizonyítsa-meg magát, 's így az izgágának se' hossza se' vége. 'S minél jobban rázod, minél inkább kevered, annál zavarosabb. — *Isznak.*

So est. Azt egyszer úgy akarta a' Király; a' Regensné abból sem el nem vehet, sem hozzá semmit nem tehet.

Jetter. 'S hogy mi azokat az új énekeket ne énekeljük! De igen holmi mocskos trágár nótát, úgy e? a' mennyi tetszik. 'S miért azt? Hogy abban holmi eretnekség van, úgy mondják, 's Isten tudja még mi. Hiszen azokat én is énekeltem; mint újságot; én benne nem leltem semmit.

Buyck. Az kellene még! Mi a mi Megyénkben azt énekeljük a' mi tesszik. Mert nálunk Gróf Egmont a' Helytartó; az az effélékkel nem gondol. — Gentben, Ypernbén, 's végig az egész Flanderen, kiki azt dúdolja, gajdolja, a' mit akar. — *fenn hanggal*. Hiszen ártatlanabb csak nincs mint az istenes ének! úgy e, apó?

Ruysum. Hogy' volna! hiszen az Isteni szolgálat, ahítatosság.

Jetter. Igen, de azt mondják, hogy nem jó szertartás szerént, nem az ő szertartások szerént; 's az ember vele bajba keríti magát, 's így inkább abba hagyja. Az Inquisitio' hajdúji fel 's alá kullognak; hány becsületes ember járta meg már! Az vala még hátra, hogy a' lelkisméret' szabadsága fogattassék el! Minekutána nincs szabadomra hagyva, hogy azt tegyem a' mit akarnék, megengedhetnék ~~hogy~~ azt énekelhessem, gondolhassam, a' mi magamnak tetszik.

Soest. Az Inquisitióból itt semmi sem lesz. Mi nem vagyunk Spanyolok

hogy lelkisméretünk felett mást hagyjunk uralkodni. 'S a' Nemességnek tisztje lesz| hogy idejében szárnyát szegje.

Jetter. Az rettenetes. Ha a' jóembereknek kedve jó| berontani házamba, 's ott ülök munkám mellett, 's egygy ilyen éneket döngécselek, nem gondolok mellette sem rosszat sem jót, de csak döngöm| mert gégémre ült; tüstént eretnek vagyok, 's börtönbe dugnak. Vagy ha kimegyek falukra, 's megállok egy rakás ember mellett, kiknek közepe| egy Német-országból jött új Papoló prédikál; mingyárt pártos vagyok, 's retteghetek, hogy elütik fejemet. Hallottad már egynek a' papplását?

So est. Talpon emberek! Nem régiben hallottam egyet a' mezőn| ezer meg' ezer hallgatók előtt. Az nem vert dobot| székén, 's tanítását nem czifrázta deák mondásokkal| mellyeket senki sem ért. Sokat beszé|lt| hogy magunkat ne hagyjuk orrunknál fogva hurczol|ni, 's hogy mint juthatunk setétből vi-

Iágosságra. — 'S mindent a' Bibliából

~~mutogata~~

bizonyítja.

Jetter. 'S ki tudja nem arond e
valót? Én is mindég gyanítottam azt,
's úgy eltörtem rajta olykor a' fejem.

met.

Bu y c k. 'S a' nép mindenütt taka-
rodik utánok!

So est. Elhiszem; a' hol valami
jót, valami újat hallhat az ember.

Bu y c k. Munkához, Urak! mun-
kához! A' haszontalan beszéd-
közben felejtitek a' bort és Oránient!

Jetter. Azt felejteni nem kell. Ő
ám az igazi bástya; ha róla gondolko-
zik az ember, mingyárt azt hiszi, hogy
ha egyszer mellé bújhat, már onnan
maga a' megtestesült ördög sem vonhat-
ja-elő. Fenn! az Oránieni Wilhelm fenn!

Mindenek. Fenn! fenn!

So est. No Öreg, hozzd-ki te is
egészségedet!

Ru y s u m. Öreg Vitéz! Minden
Vitéz! Éljen a' háboru!

Bu y c k. Brávó, Öreg! Minden Vi-
téz! Éljen a' háboru!

szégyellő

J e t t e r. Háboru! Háboru! 'S tud-
 játok e| miért isztok? Hogy 'a' ti nyelv-
 vetek ~~szé~~ perdül; az természetes; de ne-
 künk hideg verejték fut-végig gerinczün-
 kőn| mikor halljuk. Dobpergést hallani
 'esztendőtszaka, 's semmit nem hallani
 egyebet| mint hogy miként jön amott;
 egy folt katonaság\ 's mint amott egy
 másik, mint ereszkedtek-le amott a' dom-
 bon 's megállottak a' malom mellett;
 hogy mennyi hullott-el itt, mennyi ott,
 mint űzik| mint tolják egymást, 's az eg-
 gyik nyerja' másik veszt, 's az embernek
 barikát vet belé a' két szeme| hogy meg
 nem tudja fogni| ki mit nyer| mit veszt.
 'S mikor megvesznek egy várost, mi-
 kor a' lakosokat rakásra ölik, 's a' sze-
 gény asszonyember 's a' sok ártatlan
 gyermek mit szenved. Akkor szállja-meg
 az embert a' nagy félsz, 's minden azt
 hiszi| hogy imbol vannak, minket is az
 az inség érhet!

S o e s t. 'S épen erre nézve a' pol-
 gárnak úgy illenek, hogy fegyverbe-
 gyakorolt legyen.

Jetter. Oh igen, abban könnyű magad' gyakorlani, kivált ha feleséged, gyermeked van. És még is én a' katonának inkább csak hívét szeretem hallani mint magát látni.

Buyck. Ezt nékem nehezen kelene vennem.

Jetter. Nem kednek szólj, földi. Mikor elmentek nyakunkról azok a' Spanyol-seregek, mi csak akkor lélegzénk szabadabban.

Soest. Úgy e, rajtad ők feküdtek legnehezebben?

Jetter. Ebben kötődjek ked.

Soest. Erős harács alatt tartottak.

Jetter. Fogd-be a' szád!

Soest. Kiüzték a' konyhából, a' pinczéből, a' szobából, az — ágyból.
— *Nevetnek.*

Jetter. Nincs eszed.

Buyck. Békét, békét, Urak! A' katonák kiáltson e békét? — Ám ha minket felejtetek, ígyátok a' magatok egészségét, egy polgári egészséget!

J e t t e r. Arra készen lelsz. Bátor-
ság és Nyugalom!

S o e s t. Rend és Szabadság!

B u y c k. Jó; azt mi is szeretjük.

*Öszvekocczantják poharaikat, 's
még egyszer vígan hallatják a' mőn-
dott ígétet, úgy hogy kiki egyet mond
ki, 's a' kikiáltás Canon-formaképen
zeng. Az Őreg fülel, 's végre a' többi
közé egyeledik.*

M i n d e n e k. Bátor-ság és Nyuga-
lom! Rend és Szabadság!

A' R e g e n s n é n é l.

A' R e g e n s n é vadászházában. Ud-
varnokok. Cselédek.

R e g e n s n é. Ma nem lovaglok-ki.
Mehettek. — Küldjétek-elő Machiavell.

Int, mindnyájan mennek.

E' rettentő történeteket forgatván,
nem lelek nyugtot. Semmi nem tud

múlattatni, semmi sem szórhat-el; min-
 dég előttem e' gondok, e' képek. Most
 már azt fogja mondani a' Király, hogy
 mind ez az én lágyságom' következése,
 az én engedségemé; pedig lelkisméretem
 azt sugja minden perczen, hogy azt tettem
 a' mi legjobb, legtanácsosbb volt. Job-
 ban tettem volna e' ha e' lángot a' bos-
 szú zivatarával még nagyobb lobogásba
 hoztam, messzebbre terjesztetem vol-
 na? Azt hittem, hogy a' tüzet úgy elő-
 tott, behamvaztatom. Igen, a' mit ma-
 gamnak mondok, a' mit lelkem tud, az
 kimenthet, magam előtt; de mint fogad-
 ja majd öcsém a' Király? Mert tagadhat-
 ni e? Az idegen tanítók' merészsége na-
 ponként nevedett; ők a' mi Szentsé-
 günket káromlották, a' köznépi tömpa'
 érzését elhódították, a' szédelgés' szel-
 lemét hozták közikbe. A' lázasztók köz-
 zé tisztátalan lelkek keveredtek, s ret-
 tentő tettek követtetének-el, mellyekre
 irtózat nélkül nem emlékezhetni, és a'
 mellyeket kénytelen vagyok az Udvar-

nak egyenként beadni; egyenként és haladék nélkül, hogy a' köz hír meg ne előzzön, 's a' Király azt ne higye, hogy még több is van a' mit titkolgatni akar-nánk. Nem látok szert, sem szelidet sem sanyarút, melly e' bajt eloltsa. Oh, mi vagyunk! mi Nagyok! az emberiség hullámjain! Úgy hisszük, hogy azokat kormányozzuk, 's azok bennünket, lők-delnek elébb tovább! hol fel, hol le.

Machiavello *fellep.*

Regensné. Készen vannak a' levelek a' Királyhoz?

Machiavell. Egy óra alatt alá fogja írhatni Fennséged.

Regensné. Teljesen feltevéd a' jelentést?

Machiavell. Teljesen és minden környülményeivel, a' hogy a' Király szereti. Előbeszéllem, hogy a' képrombolók' dühe először Saint-Omerben üti ki magát; hogy egy neki-bőszült sokaság fustályokkal, szekerczékkel, kalapácsokkal, lajtorjákkal, kötelekkel, kísérve néhány fegyveresektől, a' Kápolnákat,

Templomokat, Klastromokat megtámadja, a' hívőket üzőbe veszi, a' zárt ajtókat 's kapukat feltördeli, a' Szentek' szobrai ledönti, a' képeket megszaggatja, 's valami szentelt, avatott, kezébe akad, szelylelhányja, tépi, tapossa; hogy a' sokaság a' menés-közben nagyon megsaporodik, nekik Ypern kapukat nyit; hogy a' ~~dómot~~ képzelhetetlen hirtelenséggel kirabolják, a' püspöki főnyvházat elégetik. Hogy egy más nagyszámu csoport, hasonló öjongéstől megszállva, Meninen, Comines-en, Vervichen, Lillen elszélyed, ellenállást sehol nem lel, és hogy csaknem az egész Flanderen a' rettentő zabolátlanság mintegy egy pillantatban kiütött és végre-hajtatott.

Regensné. Ah, mint rohan réám előadásod alatt ismét e' fájdalom! tetegésem, hogy a' veszély mindég nagyobb nagyobb lesz, kezet fog e' fájdalommal. Mondd-elő véleményedet, Machiavello!

Machiavelli. Engedjen-meg Fennséged, az én gondolkozásom úgy néz-

ke.

ki mint bohó szesz; és ha szolgálataim-
mal mindég meg volt is elégedve, taná-
csomat igen gyéren tetszett követni.
Fennséged nekem dévaj kedvvel gyakran
ezt mondá: „Machiavello, te messze
látsz; neked Historicusnak kellene len-
ned: a' ki kormányon ül, annak arról
kell gondoskodni/a' mi hozzá legközelebb
áll.” Pedig nem előre elhistorizáltam e
ez egész történetet? nem láttam előre
mindent?

Regensné. Sokat látok-előre én
is; az a' baj| hogy meg nem változtat-
hatom.

Machiavell. Eggy szó meg' ezer:
Ti az új tanítást el nem nyomjátok. Hagy-
játok menni, válasszátok külön a' tisz-
tabíúektól, adjátok nekik Templomokat,
kapcsoljátok a' polgári-rendbe, vonjátok
korlátot körülök, 's a' lázadtak egyszer-
re lecsilapítva lesznek. Minden más szer
sikeretlen, 's pusztává teszitek az or-
szágot.

Regensné. Feled| ed e| melly útá-
lattal veté-meg az öcsém csak ~~az~~ kér-

azon

désünket is, ha az új tudományt még kelljen e tűrnünk? Nem tudod/mint ajánlja minden levelében gondoskodásaimba az igaz hit' fenntartását? hogy ő a' Vallás' kárával a' csendet, nyugalmat, nem akarja helyre-állítva látni. Nem tart e a' Megyékben előttünk is ismeretlen kémeket, hogy megtudja kik hajlanak az új tanítás felé? Nem nevezé e meg, álmélkodásunkra, ezt és azt, a' ki, közel hozzánk, eretnekség' vétkesévé tette magát? Nem parancsol e keménységet, hajthatatlanságot? 'S én szelíd legyenek? én kérjem, tanácsoljam, hogy nézzen-el, hogy tűrjön? Nem veszteném e el minden bizodalját, minden hitelemet előtte?

M a c h i a v e l l. Tudom; a' Király parancsol, 's tudatja veletek szándékait. Azt akarja/hogy a' nyugalmat, a' békét, állításátok helyre/olly szerrel/melly még inkább elkésériti az elméket, melly a' háboru' tüzét mindenfelé gerjehetbe hozza. Fontoljátok-meg mit csináltok. A' métely a' legelső kereskedő-házakra elragadott, a'

Remességre, a' népre, a' katonaságra. Mit használhat feltétünk mellett akarni megmaradni, mikor körülünk minden más alakba költ? Bár valamely jó lélek Filepnek azt sugallaná, hogy Királyhoz illőbb, különböző vallásu polgárokat igazgatni, mint őket egymásnak karjaik által kipusztítani!

Regensné. Ne többet illy szót. Tudom én, hogy a' Politika fogadást és hitet ritkán tarthat, hogy az szíveinkből eltiltja a' nyíltságot, jószívűséget 's hajlékonyságot. A' világi-dolgokban ez igen is való; de Istennel is úgy játszunk e mint magunk közt? Hidegek legyünk e azon ósága által is tiszteletes hitünk eránt, mellyért olly sokan áldozák-fel élteket? Ezt oda-adjuk e egy bitang, bizonytalan, magával-ellenkező újításért?

• Machiavell. Csak azonban felőlem rosszabbúl ne gondolkozzatok.

Regensné. Én ismerlek téged és hűségedet, 's tudom, ez vagy amaz jámbor és eszes ember lehet, ha lelke

ídvének legeggyenesbb, legközelebb álló útját eltévészte is. Mások is vannak, Machiavello; férjfiak, a' kiket kénytelen vagyok szeretni, 's gáncsolni.

Machiavell. Kire czéloz itt Fennséged?

Regensné. Meg lehet vallanom |
Egmont nekem ma igen fájdalmas, mély kedvetlenséget okozott.

Machiavell. Melly bánásával?

Regensné. A' szokottal: langyságával, könnyüségével. A' szörnyütudósítást épen akkor vevém, midőn általa 's mások által kísérve, Templomból ~~jöttem~~-ki. Nem tartóztatám elkeseredésemet, ~~fenn~~hallatám panaszomat, 's felé fordulva ezt mondám neki: „Lás-sa mi törtéj! Helytartóságában! Ezt türi-el, a' Gróf, ki felől a' Király mindent ígért vala magának?

Machiavell. 'S' mit felelt Egmont?

Regensné. Mintha semmi, mintha csak mellékdolog volna, így szóllott: Csak előbb alkotmányok eránt volnának

megnyugtatta a' Niederlandiak! az a'
 más czikkely ~~könnyen~~ magában fogna
 véget érhetni.

Machiavell. Egmont talán igaz-
 zabban szólott|mint okosan és kegye-
 sen. Mint álljon-fel 's mint maradjon
 ott a' bizodalom, hol az Alföld' lakosa
 látja, hogy az intézetek inkább az ő va-
 gyon|ának elvétele végett tétetnek|mint
 az ő javáért 's lelke' idveért? Sok lelket
 szabadítottak e meg az új Püspökök?
 Még minden Helytartóság hazafiaknak
 adatik; nem árulják e el a' Spanyolok igen
 is világosan, hogy ők e' hivatalokat
 győzhetetlen vágyással lesik? Nem min-
 den nép inkább szeret e a' maga rend-
 tartása szer|nt és a' maga emberei mint
 idegenek által kormányoztatni, kik az
 idegen földön, mások' kárával, kény-
 telenek még meggazdagítani magokat|
 kik itt mindent idegen mérték szer|nt
 mérengetnek, 's kedvetlen arcczal 's rész-
 vét nélkül uralkodnak?

R e g e n s n é. Te az ellenfél' részé-
 re kelsz.

Machi-

Machiavelli. Szívvel ugyan nem; 's kívánnám hogy értelme]mmel egé-}e} szen a' miénken állhatnék.

Regensné. Ha úgy akarod; legjobb volna, adnám-által nekik helyemet, mert Egmont és Oránien nagy reményt nyújtottak magoknak annak elnyeréséhez. Akkor a' kettő ellenje volt egymásnak; most öszveszővetkeztek ellenem, barátok lettek, elválhatlan barátok.

Machiavelli. Veszedelmes pár.

Regensné. Ha valót kell mondanom: Rettegem Oránient, 's Egmontért rettegek. Oránien nem forral jót; az ő gondolatjai a' távolba nyúlnak; ő alattomos, elzárt; úgy tesz mintha mindenre kész volna, soha nem ellenkezik, 's mély alázattal 's leggondosbb szemeséggel azt cselekszi a' mit akar.

Machiavelli. Egmont, épen ellenkezőleg, szabad menéssel megy, mintha az egész világ övé volna.

Regensné. Olly fenn hordja fejét]mintha annak a' Felség' karja felette,} nem lebegne.

Machiavell. A' nép' szemei egygyül egygyig őreá vannak intézve, 's minden szív rajta függ.

Regensné. Gyanút ő soha nem került, mintha senkinek nem volna jusa számot kérni tőle. Még mindég Egmont nevet visel. Szereti ha Gróf Egmontnak mondatik, mintha nem akarná feledni hogy ~~Ősei Golden~~ Urai voltak. Miért nem él a' Gaurei-Herczeg nével, a' mint illik? Miért teszi ezt? Eloltott jusait ismét fel akarná éleszteni?

Machiavell. Én őtet a' Király hív szolgájának tartom.

Regensné. Ha akarná, mennyi érdemet szerezhetne az uralkodásnál? a' helyett hogy nekünk, magának semmit nem használva, már végtelen bosszúságot csinált. Az' ő társaságai, asztalai 's tánczai a' Nemességet inkább csatlóák, forraszták egymáshoz, mint a' legveszedelmesbb alattomos öszvegyülések. Poharozásaiból vendégeitartósbb mánort, magokhoz-térni nem engedő szédelgést hőrölktek. Mi gyakran hozza mozgásba

18/2
Goldmann

///
/

dévaj beszédeivel a' nemzet' elméjét, 's mint nem akada-fel cselédjeinek új öltözetein a' köznép!

Machiavell. Én azt hiszem, abban nem volt semmi czél.

Regensné. A' mint mondom: nekünk árt, 's nem használ magának. A' mi komoly, azt tréfálag veszi; 's mi, hogy henyéknek, vigyázatlanoknak ne láttassunk, kénytelenek vagyunk a' tréfást komolyan venni. Így ingerli egymás a' másikat, 's a' mit kerülni akarnánk, ezek által lesz-meg igazán. Ő veszedelmesebb mint a' magát annak nézteni akaró feje a' zendülésnek } 's nagyon }
 meg kellene csálnom magamat } ha az ud- }
 varnál nem neki volna felróva minden.
 Nemtagadhatom, kevés idő múlt-el } hogy }
 engem érzékennyé, igen érzékennyé }
 nem teszen.

Machiavell. Ő mindenekben lelkismérete szerínt tetszik bánni.

Regensné. Az ő lelkisméretének sok kedvező tükrei vannak. Tettei gyakran sértők. Gyakorta ollyformán néz-ki

mintha azon teljes meggyőződésben élne, hogy ő az Úr, és csak nyájasságból nem akarja éreztetni azt; hogy ő bennünket innen nem akar gorombán kitzigálni, minthogy az külömben is meglesz.

Machiavelli. Kérlek, nyiltságát, szerencsés vérért, melly minden nehezett könnyedleg fog, ne magyarazzátok veszedelmesre. Ezzel csak ártanátok neki 's magatoknak.

Regensné. Én semmit nem magyarázok. Én csak a' kikerülhetlen következésekről szóllok; 's ismérem őtet. Alföldi Nemessége, 's az Arany-bárány a' mellyén, még bátrabbá, még merészebbé teszik. A' kettő őt mentté teheti a' Királynak fellobbant kéjes neheztelése ellen. Vizsgál-meg közelebből, 's látni fogod: mind azon szerencsétlenségnek, melly Flandernt éri, még is egyedül ő oka. Ő nézte-el legelőbb az idegen Tanítók' merészségét, nem tartotta olly igen veszedelmesnek, 's ki tudja? alattomban talán még örül, hogy

mi itt egy kis dolgot kaptunk. Csak hagyj a' mi szívemen van, azt ez alkalommal lehullatom róla. 'S én a' nyilatkat nem lövöm-ki haszontalan; tudom én hol ő legérzékenyebb. Mert ő is érzékeny.

Machiavelli. Öszvehivatátok a' Tanácsot? Itt lesz Oránien is?

Regensné. Elküldöttem Antverpbe. A' felelet' terhét elég súlyosan fogom rájok tolni; velem együtt magokat vessék ellenébe a' bajnak egész elszánással, vagy le az álarcczal; jelenjenek-még mint pártütők. Siess, hogy indulhassanak a' levelek's. hozzd hozzám aláírás végett. Azután a' meghitt Vaskát küldd Madridba; ő fáradhatlan és hív, az ő csém őáltala vegye legelőbb a' tudósítást, hogy a' hír bennünket meg ne előzön. Én is szólni fogok vele míg útnak megy.

Machiavelli. Parancsod híven 's sietve fog teljesíteni.

P o l g á r h á z.

Kláríka. az Anyja. Brackenburg.

Kláríka. Nem akarnád nekem' ö czérnát tartani, Brackenburg?

Brackenburg. Kérlek, Kláríka, ne gyötörj!

Kláríka. Mi bajod megint? Miért tagadnád-meg tőlem e' kis baráti-szolgálatot?

Brackenburg. A' czérnával olly közelre magad elébe szegesz, hogy lehetetlen kikerülnöm tekinteteted. id?

Kláríka. Csevegések! Jer, tartsd.

Anyá. Énekeljétek egyet! Brackenburg szépecskén secundál. Ti más-szor mindég vígan' voltatok, mindég volt mit nevetnem.

Brackenburg. Másszor!

Kláríka. Tehát énekeljünk.

Brackenburg. A' mi nektek tetszik.

Kláríka. Vígan, frisen! Eggy katonai-dal; az nekem legkedvesebb da-

lom. — *Tehergeti, a' czérnát, 's Brackenburg [secundál]*

A' dob pereg, a' síp
 'S a' trombita zeng,
 Kincsem paripán ül,
 A' föld vele reng.
 Feltartja szablyáját,
 Intézi csatáját.
 Oh mint dőbög a' szív!
 Köny futja szemem'!
 Csak volna nadrágom,
 Mentém, 'süvegem!

A' zajba követném
 Hív kedvesemet,
 Veszélyre kitenném
 Értte életemet!
 Ím, már fut az Ellen!
 Azt én is ölöm!
 Hah! férjfinak lenni
 Melly édes öröm!

Brackenburg az éneklés közben néhány ízben pillantott Klárikára; végre szava elakad, szemei eltelnek könnyü-

vel; elejti a' czérnát, 's ablakhoz áll. Kláríka maga éneklí végig a' dalt. Anyja fél-nehezteléssel int neki; ő felkél, Brackenburg felé indul, de meg-gondolja magát, 's ismét helyt foglal.

A n y a. Mi van ott az úczán, Bra-ckenburg? Marsirozni hallok.

B r a c k e n b u r g. A' Regensné' Testőrjei.

Kláríka. Illyenkor? Mit jelentsen ez? — *Felkél, 's Brackenburg mellé áll az ablakban. — Ez nem a' mindennapi várta; ezek többen vannak mint szokás; csaknem egész sergek. O Bra-ckenburg, menj! nézzd-körül magadat, hozz hírt, mi történt. Valami' rend kívül valónak kell munkában lenni. Menj, jó Brackenburg; tedd-meg e' kedvemet.*

B a c k e n b u r g. Megyek, 's tüstént itt vagyok. *Kláríkának nyújtja kezét, 's Kláríka is neki a' magátét.*

Kláríka. Nyugtalan vagyok tudni. Osztán, ne vedd nehezen, jelenléte kinomra volt. Nem tudom mint viseljem magam' eránta. Fájok neki, 's mardossa

lelkemet | hogy ő azt elevenen érzi. — | 7.
Ha meg nem változtathatom!

A n y a. Ó becsületes hív fiu.

Kl á r i k a. Kénytelen is vagyok
nyájasan bánni vele. Sok izben tenye-
rem öszveszorúl, a' nélkül hogy azt a-
karnám, mikor az övé olly gyengéden,
olly szeretettel nyúl hozzám. Vádlom
magamat hogy őtet megosalom, hogy
szívében hasztalan reményt táplálók; ne-
heztelek érte magamra. Nem akarom
hogy reméljen; de viszont, azt se néz-
hetem | hogy elcsüggedjen.

A n y a. Az nem jó.

Kl á r i k a. Kedveltem őtet „s még
most is jót akarok neki | teljes lélekkel. | 7
Hozzá tudtam volna menni | pedig azt | 7
hiszem | hogy belé soha nem voltam sze- | 7
relmes | belé.

A n y a. Te vele ~~csodágra~~ szeren-
csés lehetél vala. | 7

Kl á r i k a. Gondomat viselte volna,
's nyugalmas éltet ígérhettem volna ve-
le magamnak.

Any a. 'S hogy mind ennek vége, az egyedül a' te hibád.

Klár i k a. Ez az én helyzetem csudálatos. Ha elgondolom, mint lett ez, mint történt, tudom is, 's nem is. De ha Egmontot megint meglátom, mind ez egyszerre megfoghatóvá lesz előttem, 's azzá lenne még több is. Ah, melly férjfi ő! Minden Megyénk imádja őt, 's én, az ő karjai között, én nem volnék e a földnek legboldogabb teremtése?

Any a. 'S mi lesz mind' ebből később?

Klár i k a. Ah, én csak azt kérdelem, ha ~~engem~~ szeret e! 's kérdés e az, ha szeret e?

Any a. Az embernek a' gyermekekből csak bűja, bánatja. Inség, nyomorúság, 's semmi egyéb. Nem lesz jó vége. ~~Te~~ Szerencsétlenné tévéd magad'! ~~Te~~ azzá tettél engem is!

Klár i k a *szeliden*. Anyám; pedig elejente elnézéd.

Any a. Az a' baj hogy igen is jó vagyok, hogy mindég ~~igen~~ is jó vagyok.

Klárka. Mikor Egmont itt ellovagla,
's én az ablakhoz szaladtam, szidál e ak-
kor? Nem állottál e te is az ablakhoz?
Mikor felnéze, felmosolyga, reám ka-
csinta, köszönte, ellenedre volt e? Nem ér-
zed e magadat megtisztelve leányodban?

Anya. Csak piríts hát.

Klárka *illetődve*. 'S mikor ezol-
ta gyakrabban vevé erre útját, 's mi jól
látánk hogy az érettem esik, nem tevéd
e titkon-örülve te magad is azt az észre-
vételt? Elvonál e mikor az ablakkarikák
megett vártam?

Anya. Gondolhattam $\dagger$ hogy ab-
ból még ez lesz?

Klárka *elakadt szózattal* $\dagger$ tartóz-
tatott könyűkkel. 'S mikor estve, bélep-
lezve köpenyébe, a' lámpa' fényénél
bennünket meg lepe, ki sürgött elfogad-
ni őtet, mikor én, mintegy lelánczolva
székémhez, sülve maradtam az álmélko-
dás miatt?

Anya. 'S rettegetém $\dagger$ hogy ez a'
szerencsétlen szerelem a' magára-vigyá-

zó Klárikát elragadhassa? Most már nekem kell szenvednem hogy a' leányom —

Klár i k a *kifakadt sírással.* Anyám! te hát akarod? Te örülsz hogy engem gyötörhetsz?

561
A n y a *sírva.* Sírj még osztán tégymég szerencsétlenebbé búslakodásiddal. Talán nem elég nyomorúság nekem, hogy az én egyetlen leányom megve-
19
tett teremtés?

Klár i k a *felkelvén, hidegen.* Megve-
tett? Egmontnak kedvese és meg-
ve-
tett? Hol az a' Fejedelem-asszony
k i a' szegény Klár i k a helyét, ne irigyle-
né az Ő keblében? Anya — kedves a-
n y a — te másszor nem szóltál így. Ne haragudj, jó anyám! — A' nép, hogy mit gondol, a' szomszédok, hogy mit dünnyögnek — E' szoba, e' kis ház mennyország [miolta benne Egmont' szerelme lakik.

19
A n y a. Őtet nem lehet nem szeretnünk, az ugyan való. Mindég olly nyájas; olly szabad és nyiltlelkü.

Klárka. Rajta egy hamis eret sem lenni. Lásd, anyám, pedig ő az a nagy Egmont. 'S mikor eljő hozzám, milyen jó, milyen kedves! mint szeretné nem tudatni velem születését, vitéz voltát! mint keresi kedvemet! általában csak ember, csak barát, csak szetöcske!

Anya. Hát ma eljön e?

Klárka. Nem látád hányszor futottam az ablakhoz? Nem sejtéd ~~meg~~ hányszor fülelek-fel/ha az ajtó megzördül? — Tudom hogy míg be nem sététedik, nem jő/ és még is minden pillanatban őt várom reggel óta már, a hogy' ágyamból kikelék. Miért nem lettem fiú, hogy együtt mehetnék vele, mindenhova, az udvarhoz/és valahol dolga van! Ha én vihetném utána a zászlót mikor ütközetet tart! —

Anya. Te mindég olyan virgoncza valál; már kicsinykorodban majd behurgya, majd komor. Nem öltöznél valamivel jobban?

Kláríka. Talán, anyám. Ha majd elúnom magam'. — Gondold-el, tegnap néhány katonája itt ment-el, 's dallottak, — az Egmont' dicséreteit. Legalább a' név megvolt az énekben! a többit nem érthetém. Szívem a' torkomig vert örömében. Ha nem szégyeltem volna, szerettem volna visszahívni őket.

Anyá. Magadra vigyázz! Heved még mindent elront! világosan elárulod magad' az emberek előtt. Mint minap is a' bátyámnál, mikor kezudbe akadt a' fametszés az a' leírás, 's egy sikoltással ezt kiáltád: Gróf Egmont. — Olyanná vált képem mint a' láng.

Kláríka. 'S lehetett e nem sikoltanom? A' fametszés a' Gravelingi csata' ábrázolás volt, 's én, a' képen meglátom a' C betűt, 's keresem alól, hol a' C? 's imhol ez áll mellette: Gróf Egmont, ki alól a' ló kilövetik. Elkapott — 's azután nevetnem kellett ezen a' Gróf Egmonton a' fametszésen, kit olly magasnak csinált a' aragó mint a' Gravelingi torony 's az Angolok' árbocjai

olatja

Leírás

fametszés

F/7

oldaltt. — Ha néha elgondolom] mil- / 7
lyennek képzeltem egy csatát, 's mil-
lyen képet csináltam magamban, mint
leány, Gróf Egmontról, 's minden más
Grófokról, Herczegekről — 's hogy eze-
ket miknek nézem most!

Brackenburg jön.

Klárika. Hát, Brackenburg?

Brackenburg. Nem tudhatni bi-
zonyost. Flandrenben ismét valaminek
kelle történni; a' Regensné tart, hogy
a' zenebona eddig jöhet. A' vár tele
van tömve katonasággal, a' polgárok
nagy számban őrizik a' kapukat, a' nép
zajog az úczákon. — Sietek öregatyám-
hoz — *mintha menni akarna.*

Klárika. Láthat az ember holnap?
Én egy kevesé áltöltözöm. A' bátyám
jó, 's czirmosan nézek-ki. — Segíts egy-
kissé, anyám. — Vidd haza könyvedet,
Brackenburg, 's hozz megint illy histó- H
riát.

Anyá. Isten veled.

Brackenburg Klárika' keze u-
tán nyulván. Kezedet!

Klárka megtagadván. Ha eljössz.

Anya's leánya el.

Brackenburg magában.

Feltevém hogy tüstént megyek; 's mikor szavamon fog 's menni hágy, csaknem megőrülök magamban. — Szerencsétlen, 's téged nem érdekel hazád sorsa? nem a' nevedő ház? — 's neked mind egy, Spanyol és Alföldi, mind egy, akárki uralkodik, akárkinek van igaza? — Illyen ~~voltam~~ e mikor iskolás fiu voltam? — Mikor a' Rector kiadta az Exercitiumot: „Brútus² ~~Be~~széde a' Szabadságért, Ékesszólásbeli gyakorlásul.“ ollyankor mindég csak a' kis Dániel volt társai között az első, 's a' Rector ezt szokta volt mondani: „Csak rend volna benne; csak ne így összevissza! — Akkor még forrt bennem! akkor még tolt! — Most itt tipegek a' merre egygy lány' szeme hagy meunem! Hogy itt nem hagyhatom! hiszen szeretni úgy sem fog! — Ah! — Nem — Ő engem nem utálhat. — Egészen nem — 's az a' félig, az annyi mint semmi.

— To-

— Tovább nem tűröm. — Ha csak-
 úgyan való volna a mit minap egy jó-
 barátom sugott? hogy éjente egy férj-
 fit eresztet magához, minekutána en-
 gem olly nagy szeméremmel eleltol, el-eltol,
 mihelytt késő kezd lenni. — Nem, az
 nem való! hazugság! rágalom! Klárika
 olly ártatlan a milyen szerencsétlen
 én vagyok. — Megvetett, eltaszított
 szívétől. — — S én így éljek ezentúl,
 mindég? Eltűröm, nem tűröm! —
 — Hazámát a verseny mind inkább in-
 kábbszaggatja, s én annak összeomlásá-
 ban lassúdan halok-el. Nem tűröm-el! Mi-
 kor trombitaszót hallok, lövés esik, az
 csontomon velőmen végig-megy. — Nyá-
 valyás gyalázatos állapotja mellyben len-
 gek! Jobb, végét vetem egyszerre. Mi-
 nap vízbe vetem magamat s már sip-
 padni kezdék — de a megrezzent ter-
 mészet erőt veve; érzem hogy tudok
 úszni, s akaratom ellen tartám-meg
 magamat. — — Felejthetném csak az
 időt midőn szerete, midőn szeretni lát-
 szott! — Mért járta-által ez az édes sze-

rencse csontomat, velőmet? Miért emésztették-meg nekem e' remények minden örömeit, az életnek, egy boldog paradist festvén távolról szemeim' elébe. — 'S az az első csók! Az az egyetlen! — Itt asztalra tevén kezét valánk egyedül — ő erántam mindég jó, nyájas volt — ellágyulva látszott lenni — rémpillanta — kerenge minden érzékem — 's ajakit ajakimon érzem. — 'S most? — Vessz, szerengetlen! Mit késsz? mit halasztod? — *üveget von-elő zsebjéből.* Nem vontalak-ki haszontalan' a' bátyám' orvosi-fiókjából, gyógyító méreg! E' kínokat, e' szédelgést, e' halotti-izzadást nekem, te fogod egyszerre elnyelni, feloldozni.

MÁSODIK FELVONÁS.

A piacz Brüsszelben.

Jetter és az Ácsmester öszvettélalkoznak.

Ácsmester.

Nem megmondám? Még egy héttel ezelőtt megjövendöltem a' czéhben, hogy nehéz dolgok fognak kiütni.

Jetter. 'S való a' hír? való hogy Flandernben kirablák a' templomokat?

Ácsmester. ~~Zetéről~~ fogva talpig lerontották a' Templomokat, kápolnákat. Csak a' négy püsztá falat bagyák állani. Bitang korbely cséport! 'S ez a' mi jó

10*

Templomokat i kápolnákat, i kőből

ügyünket rosszra csinálja. Keresetünket a' maga útján, csendesen, állhatatosan kellett volna elébe tenni a' Regensnének. Ha most szóllunk, ha most öszvegyülfünk, mingyárt azt mondják | hogy |
mi is zenebonásak vagyunk.

Jetter. Igen, mert minden ezt mondja magában: Miért vigyed te elől az orrod, mikor áttól csak egy kis arasz a' nyak?

Á c s m e s t e r. Reszketek mikor látom | mint megzsibong az a' had, az a' semmit se' bíró nép. Ürügyül ök is azt veszik | a' mit mi sürgetünk, 's így nagy veszélyt húznak a' tartományra. | em

S o e s t hozzájok.

Jó napot, Urak! Mi újság? Való, hogy a' Képrombolók egyenesen ide tartanak?

Á c s m e s t e r. Itt ugyan dolgok nem lesz.

S o e s t. "Eggy'becsületes katona-ember fordult-be hozzám | dohányt venni, azt vettem kérdőre. A' Regensné, ha különben derék tudós asszony is, ez

egyszer elakadt. Rosszúl kell lenni a' dolognak hogy úgy egészen környülkeríteté magát örjeivel. A' vár tömve katonasággal. Még azt is mondják, hogy itt akarja hagyni titkon a' várost.

A' csmester. Innen nem megy! Az ő jelenléte véd minket, mi pedig nagyobb bátorságára leszünk mint azok a' ~~nyácsszakálúak~~. 'S ha megígéri hogy *hegyes-* jusainkat szabadságainkat sérelem nélkül fenn tartja, karjainkon fogjuk hordani.

Szappanos közzejek.

Csúnya dolog! nem jó dolog! A' fergetegnőttön nő; nem tudom hova ~~van~~ üt-ki. — Magunkra vigyázzunk, maradjon kiki csendesen, hogy minket is lázasztóknak ne tartsanak.

S o e s t. Hallák Ketek? a' Görögország' hét Bölcsői szólnak.

Szappanos. Tudom én, sokan titokban az Újítókkal tartanak, Püspökeinket káromolják, a' Királyt nem rettegitik. De a' ki igaz jobbágy, a' ki Valása mellett buzog —

Lassandan számos nép gyűl hozzájuk, 's hallgatják a' beszéllgetést.

V a n s e n *közzéjek.*

Isten' áldását, Urak? Mi újság?

Á c s m e s t e r. Ne tegyétek hozzá magatokat; gaz ember.

J e t t e r. Nem a' Doctor Wiets' híres Íródeákja?

Á c s m e s t e r. Sok Ura volt már neki. Előbb Íródeák volt, 's a' mint hol ez hol az kiadott rajta, mert úgy viselte magát, most Notáriusok, Prókátorok' tiszteibe avatkozik, 's nagy barátja a' pályinkás-kancsóknak.

Töb b n e p g y ű l h o z z á j o k , ' s c s o p o r t o n k é n t á l l - m e g .

V a n s e n. Eggyütt vagytok ti is, öszveütitek fejeiteket? Arról van is mit szólnani.

S o e s t. Gondolnám.

V a n s e n. Ha most találkoznék legény, a' kinek hozzá feje is szive is volna, eltéphetnék a' Spanyol-lánczot.

S o e s t. Hallja-Ked, Ked nekünk így ne beszélljen. Mi megesküdtünk a' Királynak.

Vansen. 'S a' Király nekünk. Érti Ked ezt?

Jetter. Ez egynek felelet. Mondja Ked tovább.

Némelly mások. Halljuk csak, halljuk! ez ért hozzá, ez tanult valamit.

Vansen. Én egy Prókátor mellett írdogáltam; annak sok kutyabőre, sok Donatiója, Contractusa, 's egyéb. Levelei voltak, 's káptott a' ritka könyveken. Eggy illyenben a' mi egész Constitúciónk le vala írva; hogy bennünket Alföld' lakosait, legelőbb eggyes Fejedelmek igazgattak, minden pontban a' régi meggyökerezett szokások, rendtartások és privilégiumok szerint; hogy a' mi Eleink nagy tiszteletben tarták Fejedelmeiket, ha felettek úgy uralkodtak mint a' rendi, és hogy azok tüstént tettek róla, ha az Igazgató ki akart rugni a' hámból. A' Rendek mingyárt nyomában voltak; mert akkor a' legkisebb Tartománynak is voltanak tulajdon Rendei.

Ácsmester. Fogd-be a' szád! mi azt régen tudjuk. Minden becsületes

polgár tudja miben áll a' haza' alkotmánya.

Soest. De bizony jól beszéll ő.

Sokan. Tovább! mondjuk tovább! Illyet nem mindennap 's nem mindentől hall az ember.

Vansen. Ti emberek ilyenek vagytok. Gondolat nélkül éltek egy napról a' másikra, 's a' mint apátok után áltvevétek kereseteket, úgy hagyjátok az Országlásnak is, hogy csinál

ja, ~~jen~~ a' mit akar és tud. Ti nem kérdeitek, hol vette magát a' Fejedelem, egyik mint lépe a' másik helyébe, mi szabad neki, mi nem; míg így nyilt szemmel szunyókáltok, a' Spanyol nyakatokba veté a' hurkot. /S

Soest. Kinek van arra ideje? Bár mindenikünk mindennapi kenyerét kereshetné-meg!

Jetter. Hogy' a' manó? De miért is nem lép-fel ollykor-ollykor egy, a' ki azt előnkbe tudná adni.

Vansen. Mondom most. A' Spanyol-Király ki a' Fejedelemségeket a' zerencse' jó kedvéből most egyetemben /S

bírja, nem bír egyetemben több hatalommal a' Megyék felett, mint az előtt külön bírtak apróbb Uraink. Értitek ezt?

J e t t e r. Erre magyarázat kell:

V a n s e n. Világos, mint a' nap az egen. Pereiteknek nem a' törvény szerint kell eligazítatniok? Honnan jöhetne ez? *i/e*

É g g y P o l g á r. Igazat mond.

V a n s e n. Brüsszel lakosának nem más e a' törvénye mint az Antverpinek, mint a' Gentinek? Honnan jöhetne az?

M á s P o l g á r. Ez való.

V a n s e n. De ha hozzá nem láttok, majd nem úgy lesz. Gyalázat! A' mit a' Bátor Károly, a' Hadakozó Friedrich, 's V. Károly véghez nem tudának vinni, azt II. Filep íme egy nőstény által viszi véghez.

S o e s t. Viszi véghez! Próbálta már azt sok régi Fejedelem is.

V a n s e n. Eleink vigyázó bátor emberek voltak. Ha egyik vagy másik Fejedelem a' nyirbáláshoz látott, elfogták fiját vagy örökösét, 's magoknál tartották, míg

mindenre nem állott, a' mit tőle igazságosan kívánhattak. Azok emberek voltak! értették mi sikeres nekik, tudták mit kell erős kézzel megragadni 's marokban tartani. Igazi férjfiak! 'S privilégiumaink azért illy tiszták, azért földönhetetlenek szabadságaink.

Szappanos. Mit beszéll Ked a szabadságokról?

Sokaság. Szabadságaink! Privilégiumaink! Tovább, tovább rólok!

Vansen. Kivált mi Brabantok, ha minden Megyének vannak is privilégiumai, de nekünk még is több van mint akármelly más Megyebélieknek. Éa mind olvastam.

Soest. Szólljon csak Ked bővebben!

Jetter. Magyarázza csak Ked.

Eggy Polgár. Kérjük Kedet.

Vansen. Először meg van írva: A' Brabanti Herczeg nekünk jó és hív Urunk legyen.

Soest. Jó Urunk? Így áll?

Jetter, Hív Urunk? Való ez?

Vansen. A' mint mondom. Ő nekünk úgy tartozik mint mi neki. —

Másodszor: Felettünk semmi hatalmat, semmi szabad tetszést ne űzzön, tenni ne szándékozzék, 's űzni senkinek ne engedjen, és semmiféleképen.

Jetter. Derék! derék! Ne űzzön.

Soest. Tenni ne szándékozzék.

Eggy más. Űzni senkinek ne engedjen. Ez a' nagyja! Űzni senkinek ne engedjen, és semmiféleképen.

Vansen. Világosan e' szókkal.

Jetter. Szerezze-elő Ked azt a' könyvet.

Eggy más. Mi a' könyvvel a' Regensnéhez megyünk.

Eggy harmadik. 'S Doctor Uram, Ked lesz szószólónk.

Szappanos. Oh, a' gubók!

Eggy harmadik. 'S még valamit a' könyvből!

Szappanos. Kiverem fogait ha még egyet szól.

Sokaság. Meglátjuk mi ki bántja. Mondjon csak Ked valamit privilégio-

maink felől is! Van még valamely egyéb privilégiumunk?

V a n s e n. Sok és sokféle, 's igen idvejséges. Benne áll ez is: A' fejedelem a' Papi-Rendet meg ne változtathassa, meg ne szaporíthassa a' Nemesség' 's Rendek' akaratja nélkül. Megértse Kettek! Hogy az Ország' Rendjeiben se tessen újítást.

S o e s t. Úgy áll benne?

V a n s e n. Írásból mutatom-meg ha kell, két háromszáz esztendőök olta.

P o l g á r o k. 'S mi még is türjük az új Püspököket? A' Nemesség keljen pártunkra; mi erőhöz nyúlunk.

M á s ö k. Azt gondolják talán/hogy az Inquisitio által egerlyukba bujtatnak bennünket?

V a n s e n. Köszönjétek magatoknak ha azt teszi.

N é p. Nekünk még van Egmontunk! nekünk még van Oránienünk! ezek bennünket cserben nem hagynak.

V a n s e n. Flanderni rokonaitok elkezdék a' jó munkát.

Szappanos. Te kutya! Üti veri
Vansent.

Mások védik. Te is Spanyol vagy?
Valaki. Mit? te e' becsületes em-
bert?

Más. A' Tudóst? — A' Szappa-
nost megtámadják.

Acsmester. Az Isten szerelméért,
legyetek csenddel. — Mások is villon-
gásban kévrednek. 19

Acsmester. Jó emberek, mi lesz
ebből?

Gyermekek füttyötnék, köveket dob-
nak, ebeket usztattak. A' Polgárok
vesztéglenek 's bambáskodnak, a' Nép
gyül; némelleyek csendesen mennek fel
és alá; mások mindenféle csintalansá-
got üznek, visítanak, kurjongatnak.

Némelleyek. Szabadság és Privi-
légyiom! Privilégyiom és Szabadság!

Egmont
sokad magával.

Csenddel, csenddel, jó emberek!
Mi dolog? Legyetek nyugton. — Em-
bereihez. Széllyesszéték-el őket.

Á c s m e s t e r. Nagyságos Úr, te úgy jössz mint ég' angyala! — Csitt! Nem láttok? Gróf Egmont! Gróf Egmontnak tiszteletet.

E g m o n t. Itt ked is? Mit akarnak ketek? Polgárkeljen e polgár ellen? Ez esztelenséget a' mi királyi Regensnénknek közelléte sem tilthatja e el? Oszoljatok; lásson kiki dolgához. Nem jó jel mikor hétköznap beverték, Mi bajotok volt?

A zaj lassan elcsendesül. Mindnyájan körül fogják.

Á c s m e s t e r. Privilegyiomaik felett kaptak egymásba.

E g m o n t. Mellyeket önn-magok fognak eltemetni. — 'S kik vagytok ti? Ti rendhez-szabott jó-embereknek lát-szatok.

Á c s m e s t e r. Óhajtanánk hogy azoknak ismértethessünk.

E g m o n t. 'S jeletek?

Á c s m e s t e r. Ács és Czéhmaster.

E g m o n t. Hát te?

S o e s t. Kalmár.

E g m o n t. Te?

Jetter. Szabó.

Egmont. Emlékezem. Te együtt dolgoztál embereim' ~~harcóikkal~~. A' te neved Jetter.

Jetter. Grátzia, hogy reá emlékezel.

Egmont. Nem szokásom feledni, ha kit' egyszer láttam, ha kívül egyszer szóllottam. — A' ti tisztetek fenn tartani a' nyugodalmat; lássátok hozzá; különben sem a' legjobban vagytok felróva. Ne ingereljétek a' Királyt még inkább; a' batalom végtére is csak az ő kezében vagyon. A' becsületes polgárnak, a' ki magát szorgalommal, becsülettel táplálgatja, mindenütt van annyi szabadsága a' mennyire szüksége van.

A' c s m e s t e r. Való, Nagyságos Uram! ez épen a' mi bajunk! A' henyék, szájtátók, korhelyek, iszákosak, Excelentziádnak engedelmével legyen mondvá, azok mindég csinálják az izgágát, merő unalomból, 's Privilégyiomokat emlegetve, erszényeiket megtömik; 's hogy helyettek más fizessen egy icca

sert, vitát kezdenek, a' mi miatt osztán ezer ember lakol. Ezt keresik ők. Mi házáinkat ládáinkat lakat alatt tartjuk, 's ők üszkökkel, kanóczokkal szeretnének mellőlök elkergetni.

E g m o n t. Védelem nélkül nem marádtok. Meg vagynak téve a' rendelések hogy mentek lehéssetek, minden veszélytől. Órizkedjete az új tanításoktól, 's ne higyjétek hogy a' Privilegyumok zendülés által tartatnak-fenn. Maradjon kiki házánál, 's ne tőrjétek hogy csoportozások essenek az úczákon. E-szes emberek sokat tehetnek.

A' sokaság széllyelószol.

A c s m e s t e r. Köszönjük Excellen-tziádnak, köszönjük a' bölcs intést. Valami tőlünk kitelhet. — E g m o n t e l. — Kegyelmes Úr! igazi Niederlandi! Eggy csep sincs benne spanyol!

J e t t e r. Volna csak ő a' Regens! Mi neki örömet engednénk.

S o e s t. De azt a' Király nem teszi. Abba a' székbe ő a' magáéjit ülteti.

J e t t e r.

Jetter. Láttad öltözetét? Most az a' legújabb szabás; spanyolszabás.

Ács mester. Szép Úr!

Jetter. Nyaka kedves falat volna a' hóhérnak.

Soest. Elment az eszed? Mi jut eszedbe?

Jetter. ~~Elég~~ ostobaság hogy az embernek ilyen juthat eszébe. — De már az nincs különben, legalább nálam. Valamikor szép hosszú nyakat látok, akaratom ellen is ezt gondolom: Ezt volna jó fejvenni. — Az átkozott fejtételek! az ember őket el nem űzheti agyából! Mikor a' legények úsznak, s meglátok egy meztelen nyakgerinczet, mingyárt szemem előtt termenek a' kiket vesszőztetni láttam. Mikor egy eltortyadt, húsos, bendős embert látok, ez a' gondolat áll meg: Bezzeg ez égne jól nyáron! Éjjel, mikor alszom, ez szurdos minden tetememben; az embernek többé nincs egy vidám pillantása is. Feledek, rég olta már, minden vidámságot, min-

den dévajkodást; azok, az irtózat' alakjai homlokom' elébe vannak sűtve.

E g m o n t' l a k á s a.

Titoknok

az írásztal mellett | melly el van hint-
re papiroshalmokkal. Békétlenkedve
kél-fel székeről.

Még sincs! már két órája hogy várom, tollammal jobbomban, 's e' papirosokkal itt; pedig soha sem óhajtottam inkább | hamar megszabadulni. Mintha eleven szenen állanék. Alig maradhatok veszteg. — „Pontban itt légy“ ezt hagyta mikor ment, 's nincs. Annyi a' munka; tizenkettőig kész nem leszek. — Néha, való, elnéz holmjt ujai közt. Akarnám, bána keményebben az emberrel, de a' kirendelt óraker esztené is haza. A' Regensnétől már két órája eljött; ki tudja | kibe botla útjában?

Egmont *fellép.*

Mint néz-ki a' dolc;?

Titoknok. Készen vagyok, 's három Levélvivő vár reánk.

Egmont. Soká mulattam, úgye? kedvetlen ábrázt csinálsz.

Titoknok. Parancsodtól függve már régen váraozom. Az irások itt vannak.

Egmont. Donna Elvira neheztelni fog|ha majd megérti hogy| tartóztá|
tálak. *én*

Titoknok. Kötődtek.

Egmont. Nem, nem. Ne pirulj. Jó ízlést bizonyítasz. Szép személy, 's nincs ellenemre hogy barátid vannak az udvarnál. — Mit mondanak a' levelek.

Titoknok. Sok mindenfélét. Bennük kevés az örvendetes.

Egmont. Úgy jól esik hogy hon kapjuk az örömet, 's nincs szükégünk kívülről várni. Sok jött?

Titoknok. Elég, 's három posta vár.

E g m o n t. Mondd-el a' legszükségesbbet.

T i t o k n o k. Minden szükséges.

E g m o n t. Eggyiket hát a' másik után. Csak frisen.

T i t o k n o k. Kapitány Bréda küldi a' jelentést a' Genten és tájékán történetekről. A' láz alkalmasan el van csendesítve.

E g m o n t. Gondolom | emlit né- |
 melly esztelen vakmerő tettet.

T i t o k n o k. Igen, 's elég nagy számban.

E g m o n t. Azzal megkímélhetsz.

T i t o k n o k. Még hatan fogattak-
 el | kik Vervichnél a' Bold. Szüz' képét
 ledöntötték. Azt kérdi | ha ezeket is fel-
 kasztassa e | mint a' többieket? |

E g m o n t. Megúntam azt az aggatást. Vágassa-meg őket, 's eressze újokra.

T i t o k n o k. Közttök két asszony-ember van; azokat is megvágassa?

E g m o n t. Azoknak adjon tanítást,
 's hagyja futni.

Titoknok. Brink, a' Brédal Com-
 paniójéből, feleséget akar venni. A' Ka-
 pitány reméli, hogy rá nem állatok. A'
 seregnél annyi az 'asszonycseléd, ugy-
 írja a' Kapitány, hogy midőn marsban
 vannak, a' sereg cigány tábornak
 látszik. *hádnak*

Egmont. Ez egynek még enged-
 jük-meg. Brink fiatal szép legény; na-
 gyon rimánykodott minap mikor eljöt-
 tem. De ezután egynek se fog megen-
 gedtetni; noha sajnálom, hogy a' sze-
 gény fickóknak, kik külföldben is ele-
 get kínoztatnak, legjobb tréfajokat kell
 megtilalmaznom. *lem*

Titoknok. Két legény, Seter és
 Hart, egy leányszeméllyel, valamely
 csapláros' gyermekével, csunyául bánt.
 Magában kapák a' leányt, 's az kettőjük
 ellen nem védheté magát.

Egmont. Ha becsületes leány,
 és ha ellene erővel éltek, egymás után
 három nap vesszőztesse-meg, 's ha van
 valamijek, fizetessen annyit, hogy a' le-
 ány férjhez adathassék.

Titoknok. Eggy idegen országi Tanító titkon keresztülment Cominesen, 's rajta vesztett. Azt eski, hogy szándéka nem volt egyéb | mint Franciaországba menni. A' parancsok szerint el kell vesztenie fejét. i

Egmont. Alattomban vigyék a' határszélekhez, 's tegyék bizonyossá hogy más ízben nem járilly könnyeden.

Titoknok. A' Bészédőtől egygy levél. Panaszkodik, hogy kevés pénzgyül-be; e' héten a' parancsolt summát be nem küldheti; a' zenebona mindent a' legnagyobb rendetlenségbe hozott.

Egmont. A' pénznek itt kell lenni; lássa mint keríti-öszve.

Titoknok. Ígéri | mindent elkövet | a' mi nem lehetetlen, 's' Raymondot végre, ki olly rég olta adós már, be fogja adni, elzáratja.

Egmont. Hiszen az mindent fogadott,

Titoknok. Utószor csak tizen-négy-napi várakozást kívánt.

Egmont. Úgy adjon neki még tizennégyet, 's akkor adja-bé.

Titoknok. Nem érdemel egyebet. Az nem nem-fizethetés, hanem nem-akarás. Abba hagyja ha látni fogja hogy nem tréfáltok. — Továbbá írja a' Bészédő hogy a' vén katonaságnak, özvegyeknek, 's másoknak kik tőled kegypenzt vonnak, fenn akarja tartóztatni alafajokat; azonban ők élőkódhetnek, vonják-öszve magokat.

Egmont. Azt mondani könnyű. Azoknak szükségek a' pénzre, nagyobb mint nekem. Azt ne merészelje.

Titoknok. Honnan parancsoled hát hogy pénzt vegyen?

Egmont. Az az ő gondja; az előbbi levélben már meg van neki mondva.

Titoknok. Ezért teszi a' kérdést?

Egmont. A' mit tanácsol, elfogadhatatlan. Tanácsoljon egyebet; mindennek-felett pedig hogy a' pénz bejőjön.

Titoknok. A' Gróf Olíva' levelét megint ide tettem. Bocsáss meg hogy újra emlékeztetlek. Az az öreg Úr

teljes

minden mások előtt érdemli a' ~~kínált~~ feleletet. Te neki magad akarsz írni. Úgy szereti Nagyságodat mint egy második atya.

Olló!
 Egmont. Nincs időm, 's annyi gyűlöletes közt nekem az írás a' leggyűlöletesbb. Te írásomat szerencsével mímeled; írd neki nevemben. Oránient várom. Rá nem tudok érní, 's magam is óhajtóm hogy tartalékjaira valami igen megnyugtatót kapjon feleletül.

Titoknok. Mintegy mi az a' mit neki mondatni akarsz? Felteszem a' levelet, 's elődbe terjesztem. Úgy lesz letisztázva, hogy akármelly Bíró kezéd' írásának fogja ismérhetni.

Egmont. Add ide a' levelet, — *Olvassván belöle.* — Kedves jó Öreg! hát te ifjúságodban? illy szemes, illy gondos voltál e? Soha nem másztál e meg sánczot? A' csatákban ott maradtál e? hol a' hideg okosság hagyá, há? *trül?* — A' jószívü gondos! óhajtja hogy éljek, szerencsés legyek, 's nem érzik, hogy az már meg van halva a' ki bátor-

sága' kedvéért él. — Írd neki legyen gond nélkül; azt teszem a' mivel tartozom; lesz gondom magamra; ő fordítsa hasznomra ~~a' maga~~ befolyását, tekintetét az udvarnál, 's legyen bizonyos teljes hálám felől.

TITOKNOK. Semmit egyebet? Oh, és többet óhajt.

EGMONT. Mit mondjak egyebet? Ha több szóval akarsz élni, én azt neked szabadon hagyom. Mindég egy pont körül kereng: úgy élek a' hogy' élni nincs kedvem. Hogy víg vagyok, a' dolgokat könnyeden veszem, gond nélkül élek, az nekem szerencsém; 's azt nem cserélem-fel a' kripták' bátorságával. ~~Az~~ ~~Ma~~ ~~Éreimben~~ a' spanyol-életre egy cseppnyi vér sincs; nincs kedvem lépéscsimet az új tartalékos udvari-táncz' törvény szerént rakogatni. Azért élek, hogy csak az-élet' fenntartása felől gondoskodjam? Ne éljem a' jeles pillantást, hogy bizonyos legyek a' jövőendő eránt? 'S ezt viszont haszontalan gondokkal, félelmekkel öljem-el?

Titoknok. Kérlek, Uram, ne légy olly nyers a' jó ember éránt; hiszen másokhoz, merő jószág vagy. Mondj egy nyájas szót, a' mi nemeslelkü barátodat megnyugtathassa. Lásd, melly gondos ő, melly gyengéden érint meg.

Egmont. És még is mindég e' hirt éringeti. Rég olta tudja melly gyűlöletes előttem ez az intés, ez a' leczke. Csak megháborítják főmet, 's semmit nem használnak. 'S ha én holdfényjáró volnék, 's fel 's alá sétálnék egy ház veszedelmes tetőjén, barátom nekem a' ki nevemen szóllítana, integetne, felköltene, 's megölne? Járjon ki, ki mint akar; legjobb ha maga őrzy magát.

Titoknok. Néked Uram nem illik tartalék között élni; de a' ki téged ismer és szeret —

Egmont a' levélbe pillantván. Ime megint a' régi mesét emlegeti, mit űztünk, mit beszélünk egy estve a' társaság könnyü vígságában, feléledve a' bortól; 's hogy abból az egész országban melly következeseket 's vádakát húz-

gáltak. — No jó, csörgős-sipakat 's bo-
 londok'-csuklyájit tüztünk szolgálók'
 kezujaira, 's a' bohó czifrát azután egy
 nyilcsomóvá változtattuk-által; még ve-
 szedelmesbb symból azoknak /a' kik ott
 keresnek magyarázatokat /hol nints mit
 magyarázni. Ez 's amaz bohóságot egy
 pillanthatban fogantuk 's szültük; mi va-
 gyunk okai / hogy egy egész tisztes sereg /
 köldustarisznyákkal és egy önn-magok
 által választott csúfnévvel /a' Királynak / in-
 gerlő alázattal / emlékébe hozá az ő tisztét;
 mi vagyunk okai — hát még minek? / a' far-
 sangi-játék pártütés e? vétkül lehet e ne-
 künk venni azon tarka rongyokat, mel-
 lyekkel ifju dévajkodás 's egy szilaj
 képzelet életünknek szegény meztelen-
 ségét béleplezé? Ha az életet igen ko-
 molyan veszitek, mit érhet az? Ha ben-
 nünket a' reggel új örömekekre nem ser-
 kent, ha az estve gyönyörrel nem biz-
 tat, érdemli e a' felöltözés 's levetkezés'
 alkalmatlanságát? Azért sűt e nekem a'
 nap / hogy azt fontolgassam, tegnap mi
 volt? / hogy intézzem, öszveszerkeztes-

sem|a' mit nem lehet intézni, nem ösz-
 veszerkeztetni, a' jövő napnak sorsát?
 Engedd-el nekem ez elmélkedéseket ;
 hagyjuk az iskolás-gyermekeknek 's ud-
 varnokoknak, Ők törjék fejeket, ők jár-
 janak és csússzanak, érjenek a' hova
 érhetnek, 's bírják a' mit magokéivá
 tehettek. — Ha mind ezekből csinál-
 hatsz valamit| hogy epistolád könyvvé
 nem lesz általok, ám, azt te lásd. *HE/K*
A'
~~Am~~a' jó Öregnek minden igen fontos-
 nak tetszik| Így szorítja-meg kezünket
 az azt sokáig-tartott barát, mikor el a-
 karja eresztetni, még egyszer szoro-
 sabbban.

T i t o k n o k. Engedj-meg; a' gya-
 logló| szédelés száll| ~~meg~~ midőn ma- *ra/3,*
 ga mellett mást repülő sietésben lát el-
 menni.

E g m o n t. Gyermekek! gyermekek!
 Mintha láthatatlan |elkek korbácsolnák, *K*
 úgy nyargalnak az időnek naplovai sor-
 sunk' könnyű szekérével, 's nekünk csak
 az a' dolgunk marad|hogy a' meg|aga-
 dott gyep|lőt erős marokkal tart|suk, 's

a' kereket/itt egyy kő; amott egyy me-
redék elöl, félre-rántsuk. Hová megy az
út ki tudná azt? Hiszen az is alig
lehet említeni, honnan jött.

Titoknok. Uram! Uram!

Egmont. Én fenn állok 's még
fentebbre lághatok, még fentebbre
kell-lághom; reményt, kedvet, erőt ér-
zek rajta magamban. Még nem értem-él
nevetésom tetőjét; 's ha majd ofelül-
állandok, rettegés nélkül; biztosan a-
karok állani. Habukom kell, úgy egyy
mennykő; egyy zivatar, sőt egyy felhi-
bított lépés is taszítson örvénybe, 's ott
fekszem más ezekkel. Nem kerültem
soha derék hadi-társaimmal apró tyere-
ségért elvétetni a véres koczát, 's akkor
fukarkodjam e midőn az életnek egész
szabad becse van játékban?

Titoknok. Oh Uram, nem tu-
dod mēlly szókat mondál itt. Isten véd-
jen bennünket!

Egmont. Fogd ez írásokat. Grá-
nien jó. Készítsd-el a' mi legszüksége-
sebb/hogy a' posták indulhassanak, míg

bezáratnak a kapuk. A többi késhet.
A Grófnak szólló választ (hagyd holnap-
ra; metj) Elvirához, 's idézeld tőlem,
— Ugyelj mint van a Regensné; mond-
ják, nem jól érzi magát, noha tagadja.

Oránien jő.

E g m o n t. Szerencsével, Oránien!
Te nem egészen szabadnak látszsz.

Oránien. Mit mondasz beszélge-
tésünkre a Regensnénél?

E g m o n t. Elfogadtatásunk mód-
jában nem látok valami különöset; már
gyakran látam úgy, A' mint látszik, be-
teges.

Oránien. Nem sejtéd hogy tar-
tózkodóbb voltál Elébb, szelíden; ja-
valni látszott viseletünket a' község' ú-
jabb fellázadása körül; azután azt jegy-
zé-meg (hogy mind a' mellett az a' bánás
hamis fényt hagy vetni magára) 's úgy
vitte-által a' beszédet a' maga mindenko-
ri céljára, hogy az ő szíves voltát, az
ő hajlandóságát hozzánk Alföldiekhez so-
ha nem ismerték-meg eléggé; 's könnye-

thémájára,

den vettük hogy semmi sem akar jó véget érni; hogy ő sokára elfárad, 's a Király kénytelen lesz más szerekhez nyulni. — Hallottad ezt?

Egmont. Nem mind; én azalatt egyébről gondolkoztam. A' Regensné, jó Oránien, asszony, 's azok azt akarják hogy minden szelíden simuljon az ő enyhe jármók alá; hogy minden Hercules tegye le az oroszlánbört az ő guszalyudvarokba; hogy, mivel ők a' békét szeretik, az a' forradalom melly egy népet megragad, az a' zivata mellyet a' hatalmas ellenfelek egymás ellen támasztanak, egy nyájas szócska alatt elcsendesüljön, 's a' legellenkezőbb elemek az ő lábainál szelíd egyességre lépjenek. Ezt óhajtja ő 's minthogy ebben nem boldogul, nem ismer egyéb utat mint kedvetlennel mutatni magát, hálátlanságot, megtévedést emlegetni, rettenetes kilátásokkal ijeszgetni bennünket a' jövődre nézve azzal ijeszgetni hogy bennünket itt hagy.

Oránien. 'S nem hiszed hogy a' mivel rég olta fenyeget, végre megteszi?

E g m o n t. Feljességgel nem. Hányszor nem láttam már útra készülve! 'S hova menjen? Itt Helytartóné, Királyné; hiszed hogy neki mulatságos lesz testvére udvaránál fénytelen dologtalan napokat ecsetelgetni-le? Vagy Olaszországba menjen talán, hogy ott familiáris szövetkezések közzé temesse magát?

Oránien. Felőle az vélekedésed, hogy ő nem képes megtenni e lépést, mert láttad hogy ~~ő~~ ezt megtenni mindég vonakodott, hogy újból visszafordult. És még is ez neki komoly feltéte; őtet a' rég olta halogatott feltétre új környülmények hajtják. Ha menni talál, 's ha a' Király más valakit küldend helyébe?

E g m o n t. Az úgy el fogna jöni, 's hasonlóan elég dolgot találna. Nagy plánokat, projekteket, gondolatokat hozna közzénk, hogy majd miként fog mindent a' maga helyére tolni, meghajtani,

tani, együvé-szorítani, együtt-tartani;
 's ma e' kicsinységgel holnap másikkal
 akasztatnék-el, holnap-után új gátláso-
 kat találna, egy holnapot új plánok-
 kal, egy más holnapot azon bosszan-
 kodással [hogy a' mit üzött] el nem sült,
 's a' fél esztendő't egyetlen egy Me-
 gyével való küszködésben töltene-el. Ne-
 ki is elmúl ideje [ötet] is szédelés fog-
 ja-el, 's a' dolgok úgy mennek előbbi
 útjokon, hogy ő, a' helyett hogy a'
 nagy terjedetű tengereken által egyenes
 lineában akarjon tovább is evezni, álda-
 ni fogja az Istent [ha hajóját a' veszedel-
 mes zivatar alatt] 's annyi temérdszirték
 közt épen vihette-vissza révébe.

Oránien. De hát ha a' Királynak
 egy bizonyos tanácsot találnának sugni?

Egmont. Mellyet példának okáért?

Oránien. Próbát tenni, hogy,
 ha a' fejet elcsapják, mit tehet magában
 a' test?

Egmont. Mit? mit?

Oránien. Egmont, én sok évöl-
 ta már szívemen viselem minden öszve-

fűződéseinket; úgy ülök mindég mint
 egy schachjáték felett, 's ellenfelemnek
 egy vonását sem nézem nem-ártható-
 nak; 's mint némelly viszketeg henye
 elmék a' természet' titkait a' legnagyobb
 szorgalommal lesegetik, úgy ismerem
 fejedelmi tisztnek a' felek' gondolkozá-
 sát 's szándékait kitanulni. Nagy okaim
 vannak rettegni, hogy a' dolog nagy ki-
 fakadásra jut. A' Király rég olta üz már
 bizonyos eszközöket, hogy célját érje; látja
 hogy azok sikertelenek; nem lát-
 szik e hihetőnek neked is, hogy más útra
 csap-által?

E g m o n t. Nem hiszem. Ha azem-
 ber megöregszik, 's olly sokat próbált,
 's a' világ még sem akar a' maga rendé-
 be térni, elvész kedve új próbákra ad-
 ni magát.

O r á n i e n. Eggyet még nem próbált.

E g m o n t. Mit azt?

O r á n i e n. Megkimélni a' népet,
 's fejeit rántani-elő.

E g m o n t. Hányan és miolta nem
 rettegték azt már! Ne tartsunk tőle.

Oránien, Igen is, az nálam egykor tartalék volt; lassandan sejdítés leve, 's végre bizonyosság.

Egmont. 'S van a' Királynak hübb szolgálja mint én, mint te?

Oránien, Mi a' Királyt magunk módja szerint szolgáljuk, 's magunk közt megvallhatjuk, hogy mi a' Királyjussait 's a' magunkéit igen jól öszve tudjuk mérni.

Egmont. 'S kinem még? Mi engedelmes hívek vagyunk a' miben illik, hogy azok legyünk.

Oránien. Hát ha magának többet tulajdonítana, 's hívtelenségnek nevezné a' mit mi szabadságaink' védelmének mondunk?

Egmont. Tisztáknak fogjuk bizonyítani magunkat. Gyűjtse-öszve az Arany-Gyapju Lovagjait, 's mi magunkat alája vetjük az ítéletnek.

Oránien. 'S mi lenne egy ítélet megvizsgálás előtt, mi az ítélet előtt a' büntetés?

Egmont. Eggy igaztalanság, mellyet Filep elkövetni soha nem fog; eggy oktalan tett, mellyet én tőle 's Tanácsosaitól nem rettegek.

Oránien. Hát ha igazságtalanok, ha oktalanok akarnának lenni?

Egmont. Nem, Oránien, az lehetetlen! Ki merné ~~csak~~ tenni kezét? — Minket megfogatni sikeretlen 's elvesztett lépés volna. Nem, úgy szegezni-ki a' szabad kéj' zászlóját, arra nekik nincs elég merészségek. Az a' szélfuvar-tag|melly e' hírt elvinné a' Megyékbe, rettenetes gyűladást fogna ott támasztani. 'S mire volna az? Itélni, kárhozatot mondani, az nem egyedül a' Királyon áll; vagy hiszed talán orozva oltanak el bennünket? — Azt ők nem akarhatják. Eggy pillantatban kötné-össze a' legrettenetesbb szövetség az egész népet. Örök elszakadás 's a' spanyolnévnek gyűlölése, utálása, nyilatkoztatná-ki magát, még pedig erőszakkal.

Oránien. Az a' láng úgy sírjainkon lobogna, 's ellenfink'vére halotti-

Oránien

áldozat gyanánt fogna folyni. Gondoljuk-el ezt, Egmont.

Egmont. De miként fognák azt?

Oránien. Alba útban vagyon.

Egmont. Nem hiszem.

Oránien. Én tudom.

Egmont. A' Regensné *arról semmit* nem tud.

róla.

Oránien. *A* Én annál inkább meg vagyok éránta győződve. A' Regensné kénytelen lesz neki helyet adni. Tudom mint szomjúzza a' vért, és hogy vele nagy sereg jó.

Egmont. Újabban terhelni a' Megyéket? A' nép zúgni fog!

Oránien. Fejeit elfogdossák.

Egmont. Nem! nem!

Oránien. Mehjünk mindenik a' maga Megyéjébe. Ott körülbástyázzuk magunkat. Nyilvános erővel semmit sem kezd.

Egmont. Nem lészünk e kénytelenek megköszönteni ha elérkezik?

Oránien. Halogatiuk.

E g m o n t. Hát ha a' Király' nevében előszóllít?

O r á n i e n. Kifogásokat keresünk.

E g m o n t. Hát ha azoknak nem fog engedni?

O r á n i e n. Mentetegetni fogjuk magunkat.

E g m o n t. 'S ha kívánságától el nem áll?

O r á n i e n. Annál kevésbbé jelenünk-meg.

E g m o n t. 'S akkor declarálva lesz az ellenkedés, 's mi pártosoknak kiáltatunk-ki. Oránien, ne hagyj elcsábítani magad a' méssze-ment okosság által, tudom téged a' félelem meg nem tántorít. Gondold mit nyersz lépéseddel.

O r á n i e n. Meggondoltam.

E g m o n t. Gondold ha megtévedsz, melly inségnek lészesz oka; a' legrette-netesbb háborúnak, melly valaha egy hont elpusztíta. Meg nem jelenésed lesz a' jelszó, melly fegyverre kiáltja a' Megyékét, melly minden kegyetlenséget

igazolni fog, hova Spanyol-ország minden kigondolható ürügy alatt régen hajol. A' mit annyi idő oltá nagy fáradtsággal csilapítánk, te azt egy intéssel a' legirtóztatóbb zavarba fogod süllyeszteni. Gondold a' Városokat, a' Nemesseget, a' Köznépet, a' Hereskedést és Földmívet, a' Kalmárságot, 's gondold a' pusztítást, öldöklést. A' katona nyugton nézheti a' mezőn, hogy társai mellett hullonganak; de a' folyam feléd fogja hozni a' polgárok, gyermekek 's szüleányok' testeit, hogy irtózáttal nézzek, majd, 's felejtéd kinek ügyét akarád védelni, midőn azok vesznek, a' kiknek szabadságokért fegyverhez nyúlál. 'S mint lesz neked majd, midőn kénytelen léssz, mondani magadnak: „Tulajdon bátorságom miatt nyultam hozzájok!”

Oránien. Mi nem vagyunk magányos emberek, Egmont. 'S ha hozzánk illik magunkat ezrek miatt feláldozni, hozzánk illik magunkat ezrekért meg is tartani.

Egmont. A' ki magát megtartani igyekszik, maga előtt is gyanússá lesz.

Oránien. A' ki magát ismeri bátran mehet előre is, hátra is.

Egmont. A' melly veszélyt rettegéd, bizonyossá vál tettet által.

Oránien. Elébe menni az elkerülhetlen veszélynek, bátor, okos tett.

Egmont. Illy nagyságu veszélyben a' legkisebb remény is számbajő.

Oránien. Előttünk többé a' legkeskenybb lépésre sincs hely; lábunk előtt az örvény.

Egmont. A' Király' kedvezése olly igen szűk e, hogy bátran ne léphessünk?

Oránien. Nem szűk, de sikamló.

Egmont. A' nagy Istenre! ő e' vádat nem érdemli. Nem türhetem hogy felőle méltatlanul ítélnék. Ő fija Károlynak, 's alacsony tettet nem tehet.

Oránien. Király soha nem tesz alacsony.

Egmont. Őtet ismérned kellene.

Oránien. És épen ez az ő ismerete sugallja nekünk hogy e' veszedelmes próbát bene várjuk.

be?ne

Egmont. Semmi próba nem veszedelmes, ha ki mérjük állani.

Oránien. Te tűzbe jössz, Egmont?

Egmont. Látni saját szememmel szeretek.

Oránien. Oh, bár csak ez egyszer az enyéimmal volna kedved látni!

Barátom, minthogy ezek a te szemeid nyilván vagynak, hiszed, hogy látsz.

Én megyek. Te várd-be Alba' érkezését, 's védjen Isten! Talán példám téged is megtérít.

Talán ez a' sárkány azt hiszi, hogy semmit sem fogott, ha mind ketőnket egyszerre nem nyelhet-el.

Talán kérni fog, hogy a' maga céljait annál bizonyosabban elérhesse, 's meg-

tegye, hogy te időt nyersz a' dolgokat való alakjokban láthatni.

De akkor/ akkor hamar! hamar! Mentsd, mentsd-meg magad! Isten veled! — Ügyelj mindenre,

mennyi embert hoz magával; mint tömög a' várost, mennyi hatalom marad a' Regensnénél,

hogy barátid mint vannak elkészülve. Tudósíts mindenről —

— Egmont —

Egmont. Mit akarsz? .

Oránien, *megfogván kezeit.*
Hagyd reá-beszélni magadat. Jervelem!

Egmont. Hogyan, Oránien? Te sírsz?

Oránien. Egy elveszettet siratni nem illetlen férjhez.

Egmont. 'S te annak népsz engem?

Oránien. Az vagy. Gondold-meg! Kevés pillantatod marad. Isten veled!

el.

Egmont *magában.* Hogy az idegen gondolatnak ennyi befolyása! vagyon ránk! Ez engem soha nem ért volna, 's ez az ember a maga tartalékjait belém hozza-átal. — Félre! — Ez idegen csep az én vésem közt. Jó természet, lökd ki ismét! 'S homlokomról az aggódásnak e' barázdáit elfűrésztetni, egy igen kedves szer van, szerencsémre, hátra,

|ö|ö

HARMADIK FELVONÁS.

Régensné palotája.

Regensné,

Ezt előre kellett volna látnom. Hah, a' ki dolgát egész gonddal, feszített szorgalommal űzi, úgy hiszi/mindent elkö-
vet a' mi lehető; a' ki pedig távolról te-
kinti a' dolgok' űzését 's parancsol, azt
hitével magával/hogy csak a' leglehetőb-
bet kívánja. — Oh, azok a' Királyok!
— Nem mondtam volna magamnak
hogy ez nekem így fog fájni. — Mi szép
uralkodni! — Hát lelépni? — Nem fog-
hatom meg/hogy atyám azt mint tudta; |
de én is fogom.

Machiavello megjelen.

Regensné. Közelebbre, Machiavell. Az öcsém levelén gondolkozom itt.

Machiavell. Szabad tudnom mit foglal magában?

Regensné. Annyi szíves szerető figyelmet réám nézve, mint birtokára nézve gondokat. Magasztalja hűségemet, gondaimat, állhatatos lelkemet, mellyel eddig jusaira felvigyáztam ezen országokban. Kesergi hogy e' zabolátlan nép kifárasztott. Látásom' élessége felől annyira meg van győződve, elannyira meglegedve bánásom' bölcsességével, hogy csaknem kénytelen vagyok, mondani ~~hogy~~ a' level Királytól igen is szép, testvértől bizony az.

Machiavell. A' Király nem most adja először jelét igazságos meglegedésének.

Regensné. De ez most először rhetori czifrázat.

Machiavell. Nem értelek.

Regensné. Fogsz. — Mert úgy véli e' Bévezetés után, hogy katonaság,

egy kis sereg nélkül itt mindég igen szomor alakot játszandom. Nem tettük jól, úgy írja, hogy megindulván a lakosok panaszára, katonaságát a Megyéből öszvehúztuk. Úgy hiszi hogy a melly katonaság nyakán ül a polgárnak, sullya által lehetetlenné teszi hogy nagy ugrálásokat tehessen.

Machiavelli. Az kimondhatatlan ingerlené az elméket.

Regensné. De a Király úgy véli, érted? úgy véli, hogy egy derék Generál, egy olyan a ki nem enged semmi oknak, hamar dolgát végzi a néppel, hemes-séggel, polgárokkal és pórrenddel; 's erre nézve, egy nagy haddal — találd, kit küld ide? — Albát.

Machiavelli. Albát?

Regensné. Csudálkozól?

Machiavelli. Úgy mondád: küldi. Velném, csak kérdi még [ha küld-], je e?

Regensné. A Király nem kérd; — küld.

Machiavell. Úgy ~~egy~~ nagy tapasztalásu Vezér lesz szolgálatotokban. | 23

Regensné. Szolgálatomban? Szóllj nyilván, Machiavello.

Machiavell. Nem akarnék előtökbe vágtatni.

Regensné. Én pedig szeretném magamat tettetni. Ez nekem fáj, felette fáj. Inkább akarnám az öcsém írni ki világosan a' mint gondolkozik, mint hogy kiczirkált leveleket ír-alá, mellyeket egy Országlási-Titoknok terjeszget elébe.

Machiavell. 'S mi nem látnánk által?

Regensné. Pedig kívül belől ismérem őket. Magok szeretnének kotrani és seperni; 's minthogy nem nyulnak hozzá, mindennek van bizodalma magához a' ki seprővel jó száját tátani. Úgy látom őket, a' Királyt és Tanácsnokjait, mintha e' szőnyegbe volnának szőve.

Machiavell. Annyira isméred?

Regensné. Az utolsó vonásig. Köztök vannak jók is. A' tisztalelkű

Rodrigo, ki olly sok tapasztalással bír és olly szegény, nem fenntez és még sem ejt-el semmit; az egyenes Alonzo, a' munkás Frenéda, az állhatatos Las-Vargas, és még néhány, a' ki együtt megy ha a' jó fél kap erőt. De ott ül magának az a' horpadt-szemü Toledói, az érczhomlokkal 's szikrázó szemekkel, ott dűnnyög holmit az asszonyok' szelídsége 's az idéetlen lágyság felől, és hogy az asszonyok a' kitanított lovakon elnyargalnak ugyan, de magok rettenetes rossz lótanítók, 's más egyéb tréfákat a' milyenekkel a' Politikának azon nagy oszlopai engem magamat se kímélnek. *em*

Machiavell. E' képhez igen jó festékcsuprot választál.

Regensné. Valld-meg, Machiavello: Egész festékfiókomban, mellyből, ha szükség volna, a' képet kifesthetném, egy tón sincs olly sárgánfekete, olly epebarna, mint Albának arc-színe 's az a' szín mellyel ő fest. Neki mingyárt Istenkáromló minden, minden Felsőszidalalmazó; mert e' fejezetből

őket sorban lehet öletni, karózni, négyelni, égetni. — A' mi jót én itt tettem, távolról tekintve úgy néz ki mint semmi, épen azért mert jó. — Ellenben ő felakad minden régen-történt csinyen, minden elcsilapított zenebonára emlékezik; 's a' Király' szemét annyira elfogja a' sok pártütés, engedetlenség és verseny, hogy nem gondolhat egyebet mint hogy ezek itt egymást faldossák, midőn nálunk egy szabadságnak-örülő szilaj nép' tartatlan tüze már régen elaludt. 'S akkor mély útálattal telik-el a' szegény emberek eránt; úgy nezi őket mint vérengző szörnyeket, 's kardhoz tűzhöz kap, 's elhitette magával hogy embereket így kell fékezni.

Ma c n i a v e l l. Fennséged nagyon meg van indulva, a' dolgot igen fenn veszi. Nem marad e meg Regensné?

R e g e n s n é. Oh értem azt. Útasítást fog hozni magával. Eléggé megöregedtem az országlási dolgok közt/hogy értsem mint tolnak el valakit/a' nélkül hogy hivatalából kitennék. Előbb Útasítást

tášt hoz, 's az határozatlan lesz, tarká lesz; ő éreztetni fogja magát, mert kezében lesz a' hatalom, 's ha szónak találok állítani, titkos Útasítással védi magát; ha látni kívánom azt, elébb tovább hurczol; bá unszolni fogom, papirosokat mutat mellyekben egészen ellenkező áll, 's ha meg nem hagyom magam nyugtatni|úgy teend|mintha nem is szóllottam volna. 'S azonban a' mit rettegek|meg fogja tenni, 's a' mit óhajtok, elmellőzi:

Machiavell. Akarnám hogy szavaitokat meglehetne czáfolnom.

Regensné. 'S így a' mit kimondhatatlan túrésem elcsilapított, ő a' maga keménységével, makacsságával ismét fel fogja gerjeszteni; szemeimmel fogom látni|hogya' mit építettem|öszvedönti, 's ezenfelül még én lakolok az ő vétkei miatt.

Machiavell. Bevárja Fennséged?

Regensné. Annyi hatalmam vagyok magam felett, hogy veszteg ma-

radhatok. Hadd jöjjon; én neki a' legjobb móddal csinállok helyet minekelötte eltolna.

Machiavello. Illy fontos lépést illy hamar?

Regensné. Nehezebben mint gondold. A' ki megszokta az uralkodást, a' ki ahhoz szokott, hogy a' maga kezében lássa mindennap sok ezer embernek sorsát, úgy lép-le az uralkodó-székből mint ha sírba kellene vitetnie. De inkább azt mint kísértet' módjára az élők közt kerengeni, 's üres névvel bírni egy hatalmat melly más örökösre ment-által 's az által használtatik.

K l á r i k á n á l.

Klárka. Az Anyja.

Anyja. Ollyan szerelmet mint ex a' Brackenburgé nem ismértem soha; azt lehetne róla mondani hogy ollyat csak könyvekben láthatni.

Klárka *fel's alá jár a' szobá-
ban's fél hangon dall egy éneket:*

Boldognak azt lehet
Mondani csak,
A' ki lángolvást szeret.

A n y a. Ő sejdíti társalkodásodat
Égmonttal; 's úgy hiszem, hogy ha ve-
le nyájaskábban bánnál| még így is el-
venne, csak te akarnád.

Klárka *énekel:*

Öröm közt
Siralom közt
Aggódás közt élni,
Habozva
Kedv 's gond közt megosztva
Félni és remélni;
Felszökve az égig,
Lecsapva a' sír' mélyéig;
Boldognak azt lehet
Mondani csak,
A' ki lángolvást szeret.

A n y a. Hagyd azt a' te trallaládát.

Klárka. Ne ellenzed, anyám; az forró dal. Hányszor dallottam vele álomba már egy nagy gyermeket is!

Anya. Neked semmi sem ül egyéb fejedben mint szerelmed. Csak ez egy miatt minden egyebet ~~ne~~ ne felednél! Mondom neked: Brackenburgot meg kellene becsülnöd. Ótéged egykor szerencsésé tehet.

Klárka. Ő?

Anya. Oh igen, eljő annak ideje! Ti fiatalok semmit nem akartok előre látni, 's tapasztalásainkat akarva nem halljátok. Az ifjuságnak 's a' szép szerelmnek vége van egyszer, 's olly napok jönnek ránk, hogy hálákat kell adnunk Istennek, ha tudjuk, hová hajtsuk fejünket.

Klárka megborzad, hallgat 's felszökik. Anyám, hadd jöjön az az idő, mint a' halál. Azt előre elgondolni rettenetes. — 'S ha itt lesz! ha kénytelenek leszünk — úgy elnyeljük a' keserű falatot a' mint lehet. — Egmont, én állanék-el tőled? — *könyűkre fakadva* — Nem! nem lehet, nem lehet.

E g m o n t.

Lovaghöpenyben, 's kalapját képebe nyomva. Kláríka!

Kláríka *felsikolt 's megdöbben.*
Egmont! — *Elébe.* Egmont! — *Megöleli, belé tapad 's rajta nyugszik.* Oh te, szeretett, jó, édes! Itt vagy? Te vagy itt?

E g m o n t. Jó estvét, anyám!

A n y a. Isten hozott, Nagyságos Úr! Az én kicsinyem majd elcsüggedt hogy illy későn jössz; megint napestig rólad beszélte 's dallott.

E g m o n t. Úgy e, adtok ennem?

A n y a. Az nekünk tisztelet. Csak volna mit.

Kláríka. Oh igen. Csak légy nyugton, anyám; nekem volt gondom mindenre, készítettem valamit. El ne árulj, anyám.

A n y a. Elég nem sok.

Kláríka. Csak hagyd. Osztan ezt gondolom-el: Mikor ő van mellettem, nekem nincs kedvem enni; viszont ne-

ki sem kellene nagyon éhnek lenni, mikor én vagyok mellette.

E g m o n t. Gondolod?

Klárika *toppant 's akarátja el-
len megfordul.*

E g m o n t. Mi bajod?

Klárika. Millyen hidegen vagy ma! Eggy csókot sem kaptam tőled! Kezed mért van bétekergetve köpenyedbe, mint a' pólyás gyermeké? Katonának, szeretőnek nem illik kezét szabadon nem tartani.

E g m o n t. Ollykor, kedves, ollykor. Mikor a' katona lesben vagyons }
fortélyt akar nyerni ellenjén, akkor öszveszedi magát, két kezét egymásba fogja }
s érette rágcsálja a' mit forral. 'S a' szerető —

A n y a. Nem tetszik leülnöd, Nagyságos Úr? Én a' konyhába megyek ki; Klárika mindent felejt ha te itt vagy. De előre követlek csekély voltárol.

E g m o n t. Szívességtek a' legjobb
fűszer.

Anyaki,

Klárka. Hát az én szerelmem mi volna?

Egmont. Az több mint minden.

Klárka. Hasonlítsd-össze valamivel, ha mered.

Egmont. Mindenek előtt tehát — *Leveti köpenyét 's gazdag öltözetben áll előtte.*

Klárka. O jé!

Egmont. Most már szabadok karjaim. — *Öleli.*

Klárka. Hagyj. Elrontod a ruhát. — *Visszalép.* Melly ékes! így hozzád nem nyulhatok.

Egmont. Örülsz neki? Te kívántad hogy egyszer spanyolba-öltözve jöjek.

Klárka. Már rég olta nem kértelk miatta! úgy hittem, ellenedre van. — Ah, 's ez itt az Arany-bárány!

Egmont. Ím látod.

Klárka. Ezt neked a' Császár függeszté nyakadba?

Egmont. A' Császár, kedves! 'S láncza, báránya nagy szabadságokat adnak a' ki viseli. Én nem ismerek más

Bírót tetteim felett mint a' Rend' Nagymesterét a' Lovagoknak öszvegyült Káptalanjával.

Kláríka. Oh a' tetteidnek egész világ Bírója lehet! — Eza' bársony, ez olly igen úri, 's itt a' paszománymunka! 's a' tűzés. — Az ember nem tudja hol kezdje nézni, hol csudálja.

E g m o n t. Nézzd-el tetszésedig.

Kláríka. 'S az arany-bárány! Te nekem elmondád historiáját, 's azt vetéd mellé hogy az jele minden nagynak, drágának, a' mit szorgalom és fáradság szerez és érdemel. Igen drága, igen ékes. — Én ezt a' te szerelmedhez hasonlítanám. — Én is úgy viselem azt szíyemen — 'S osztán még is —

E g m o n t. Mit akarsz mondani?

Kláríka. Osztán megint nem is állja-ki a' hasonlítást.

E g m o n t. Hogy' úgy?

Kláríka. Nem érdemeltem, nem szereztem szorgalommal, fáradsággal.

E g m o n t. Más az a' szerelemben. Te azt épen az által is érdemled | mert | 7

nem igyekeztél megszerzeni — 's azt inkább azok is nyerik-el | a' kik nem vadásszák.

Klárika. E' tapasztalást te magadon tetted? A' kevély megjegyzésre önmagad vezeted magadat? te kit minden nép szeret!

Egmont. Csak tehettem volna érte valamit! csak tehetnék érte valamit! Ők engem csupa jóvoltokból szeretnek.

Klárika. Voltál ma a' Regensnénél?

Egmont. Voltam.

Klárika. Jól vagy vele?

Egmont. Színre legalább. Mi egymással nyájasan bánunk.

Klárika. Hát szívbem?

Egmont. Minden jót kívánok neki. Szándéka mindennek van. Az a' dolognak nem árt. A' Regensné derék asszony, ismeri embereit, 's elég mélyen látna ha gyanúra nem hajlana is. Én neki sok dolgot adok, mert tetteim által mindég titkokat les, az pedig nekem soha nincs.

Klárika. Épen semmi nincs?

E g m o n t. Ej hát! eggy kis résem van nekem is. Idővel minden ~~bor~~ bor-^{must} követ szállít-le a' hordóban. Azonban Oránien neki több időtöltést csinál, 's eggy mindég újabb feladást, mellyen rágóódhatik míg feloldja. Ó azon vélekedésbe hozta magát a' Regensnénél, hogy neki mindég van titka; 's így az Asszony mindég kémeli homlokát! hogy lássa mit forral, mindég lesilépteit! hogy lássa merre indul.

Klárika. Tud a' tettetéshez?

E g m o n t. Regensné, 's kérddheted?

Klárika. Engedj-meg; azt akar-
tam tudni, ha hamis e?

E g m o n t. Nem inkább és nem kevésbbé|mint minden a' ki célját akarja érni.

Klárika. Én magamat abban a' ti világotokban fel nem tudnám találni. De az ő elméje nem is asszonyi; ő férfinak született; ő egészen más mint mi varrók, főzők. Nagy, bátor, tántoríthatatlan.

Egmont. Oh az csak akkor nem,
mikor igen is barkán mennek a' dolgok.
— Ez-egyszer még is ki van forgatva sar-
kából.

Klárka. Hogy' úgy?

Egmont. Neki is bajuszkája nő
felső ajkán, 's néha leszegzi a' köszvény.
Eggy igazi Amazon.

Klárka. Királyi-asszony! — Én
elébe nem mernék lépni.

Egmont. Pedig te különben nem
vagy rettegő. — 'S az nem is félelem
volna benned, hanem szűzi szemérem.

Klárka *lestüllyeszti szemét; az
Egmont' kezét megragadja, 's reá simúl.*

Egmont. Értelek, kedves leány!
Te felemelhetéd szemedet. — *Megcsó-
kolja szemét.*

Klárka. Hagyj elnémulnom!
hagyj téged tartani! Hagyj szemedbe
nézhetni, hogy mindent lelhessek benne,
vígasztalást és reményt, örömet és szo-
mort. — *Megöleli 's rajta nyugszik.*
Mondd csak, mond! Én meg nem fo-
gom azt! Te Egmont vagy e? Gróf Eg-

mont? az a' nagy Egmont kit annyi nyelv emleget, ki felől olly gyakran szól az újság, kit a' Megyék imádnak?

Egmont. Nem, Klárika; az én nem vagyok.

Klárika. Hogyan nem?

Egmont. Lásd, Klárika! — Hagyj ülnöm. — *Egmont leül, Klárika elébe térdel egy zsámolyon, az ő keblébe rakja kezeit 's őtet nézi.* Az az Egmont kedvetlen, hideg, makacs Egmont, a' ki kénytelen magát reá-tartani, kénytelen-majd ezt az arczot majd ezt a' másikat mutatni; a' ki elkínztatik, félre-magyaráztatik, holmibe kevertetik | midőn |, azt hiszik felőle | hogy ő víg, jókedvű; |, a' ki szeretve látja magát egy néptől melly nem tudja mit akar, tisztelve, karon-hordva egy sokaságtól mellyel nincs mit kezdeni; barátoktól körülvéve kiknek nincsen mit hinni; ollýaktól kilesve kik őtet megbuktatni akarnák; elfogva dolog és munka által, gyakran czél és többnyire jutalom nélkül — oh |, hagyd ne mondanom | hogy annak mint |,

Uli.

van dolga, annak millyen a' kedve. De ez itt, Klárka, ez nyugodalmas, nyílt, szerencsés, szeretett és ismert, 's-a' legjobb szívtől mellyet ő is egészen ismer, mellyet ő szeretettel, bizakodással szorít magához. — *Megöleli.* Ez a' te Egmontod.

Klárka. Úgy hagyj meghalnom. A' világnak nincs öröme ezen túl.

NEGVEDIK FELVONÁS.

Ú c z a.

J e t t e r. Á c s m e s t e r.

J e t t e r.

Hé, pszt! Szomszéd, egy szóra!

Á c s m e s t e r. Láss dolgodhoz, 's légy csendesen.

J e t t e r. Csak egy szót. Semmi újság?

Á c s m e s t e r. Semmi egyéb mint hogy újra ki van adva a' parancs | hogy | senki ne beszéljen.

J e t t e r. Hogyan?

Á c s m e s t e r. Idébb a' házhoz. Magatokra vigyázzatok. Herczeg Alba, mi-

helytt megérkezett, kihirdette, hogy ha kettő vagy három szónak áll az úczán, minden vizsgálat nélkül annyiba fog vétetni, mintha világos pártütés' vétkébe esett volna.

Jetter. Oh jaj!

Ácsmester. Örökös tömlöcz' büntetése alatt van megtilalmazva | hogy az | 7
ország' dolga felől senki ne merjen szólani.

Jetter. Vége szabadságainknak!

Ácsmester. 'S a' ki kárhoztatni merészlené azon rendeléseket | mellyek | 7
az Uralkodó' nevében tétetnek, az bizonyos halált várhat magára.

Jetter. Jaj koponyáinknak!

Ácsmester. 'S nagy ígéretetek alatt hívattnak-meg atyák, anyák, gyermekek, rokonok, barátok, cselédek, hogy mind azt a' mi házoknál történ, az erre kinevezett Itélőszéknél adják-|be. | 23

Jetter. Menjünk haza.

Ácsmester. 'S az engedelmeskedőknek meg van ígérve, hogy sem sze-

mélyeken sem birtokokon nem fog tétetni semmi erőszak, semmi bántás.

Jetter. Nagy kegyelem! Nem hiába szállt-meg a' rettegés mihelytt a' Herczeg a' városba lépett. Azolta úgy tetszik mintha az egész ég fekete fátyollal volna bevonva, és mintha olly alant-ra fityegne, hogy az embernek le kell guggolni, nehogy megüsse belé fejét.

Ács mester. 'S mint tetszettek neked katonáji? Úgy, az egészen más neme a' rákoknak mint a' mikhez egyébkor szoktunk volt?

Jetter. Kérlek, ne kérdd! öszver húzza az ember' gégéjét mikor az ilyen csoport felmasíroz a' piacon. Olly egyenesen, olly peczkesen, mintha mindenik egy-egy nyársat nyelt volna el, félre nem fordult arcczal 's szemmel; 's annyi sok egyyetlen-egy lépést látszik lépni. 'S mikor vártán állanak, 's elballagsz az egyik mellett, azt hinnéd által meg' által akar látni; 's olly komor képpel áll-meg hogy nem gondolhatsz egyebet/mint hogy minden szögben

ben kivont pallossal vár reád a' hóhér. Elborzadok tőlök. A' mi népünk még is vig katonaság volt; holmit magoknak ők is engedtek, 's félre-vágták kalapjaikat, 's éltek, de élni másokat is hagytak. De ezek a' kolonczok való maschinák; mindnyájokban egyetemben csak egy ördög ül.

Á c s m e s t e r. Mikor az ilyen haltot kiáltrád, 's felvonja a' karabély' sárkányát, gondolod e [veszteg fogsz] /, maradni?

J e t t e r. Ott rognék-öszve.

Á c s m e s t e r. Menjünk haza.

J e t t e r. Ebből nem lesz jó. —

Hordjon Isten, szomszéd!

S o e s t hozzájok.

Pajtások! barátim!

Á c s m e s t e r. Lassan! menjünk.

S o e s t. Tudjátok?

J e t t e r. Igen is jól.

S o e s t. Elment a' Regensné.

J e t t e r. Úgy kegyelmezzen Isten nekünk.

Á c s m e s t e r. Ez bennünk még is lelket tartott.

S o e s t. Egyszerre ment-el, 's nagy titkon. Meg nem fére a' Herczeggel. Azt izente a' Nemességnek | hogy ismét elő- | 7
jön. De azt senki sem akarja hinni.

Á c s m e s t e r. Bocskássa-meg Isten a' Nemességnek | hogy ezt az új ostort | 7
nyakainkba engedé szállani. Ők segély-
hettek volna a' dolgon. Oda minden Pri-
vilégiomunk.

J e t t e r. Az Isten' nevére kérlek,
ne emlegessd azokat a' Privilegiomaĩ-
dat! Megüt a' fejbétel' szaga. A' nap ki
nem tud búni, a' köd száll.

S o e s t. Oránien is elment.

Á c s m e s t e r. Úgy hát egészen el
vagyunk hagyva.

S o e s t. De Gróf Egmont még
itt van.

J e t t e r. Áldassék Isten érette! Ad-
janak neki erőt minden Szentek, hogy
azt tegye a' mi legjobb. Ő az az eggy,
a' ki még valamit tehet.

V a n s e n f e l l é p.

Végre még is lelek eggy két embert | 7
a' kijárom alá nem hájtá nyakát.

Jetter. Kérem Kedet, vegyük másfelé útunkat.

Vansen. Te gorombán bánsz az emberrel.

Ácsmester. Nincs ideje a complimenteknek. De talán megint viskelt hátad? Sebeid béhegedtek már? / Sz

Vansen. Kérdjed a katonát az övé béhegedt e? Ha gondoltam volna a veréssel, éltem napjában se vált volna belőlem valami. / Sz

Jetter. Még nagyobb is következhet.

Vansen. A mint látom a ti tagjaitok időt érzenek; már is megzsibbadtak. / Sz

Ácsmester. A tiéid újneű commotióra jutnak, ha meg nem szűnsz.

Vansen. Nyomoru egerkék mind hárt lyukba búvna (ha a gazda új macskát szerez. Csak egy parányicskát máskép', 's üzzük a mit szoktunk. / Sz

Ácsmester. Megrögzött gonosz!

Vansen. Ségény Koma! — Csak várjuk, hogy kezdje a Herczeg. A vén / Sz

kandúr ollyformán néz-ki, mintha egek helyett ördögöket nyelt volna el, 's gyomra megfájult volna belé. Meglátjuk mi lesz belőle. Enni, inni, alunni neki is kell mint más halandónak. Nem félek én ha kiválasztjuk az időt. Elejénte nagy tüzze fogja vinni; de továbbad ő is fogja látni hogy jobb a kamarában élni a zsíros szalonnaoldalok közt, 's csendesen alunni éjjel, mint mindig lesben lenni a padon, 's egy két egeret megkapni. Oh, ismerem én a Helytartókat!

Ács mester. Millyen szerencsés csillagzat alatt születik némely ember! Ha én éltem'egész napjaiban csak egyszer találtam volna illyet ereszténi-ki számon, azt hinném semmi se tartat-meg.

Vansen. Csak halkkal, csendesen! Felöletek férgék felől a mennynek minden angyalai is keveset tudnak hogy tudna bát a Helytartó?

Jetter. Te Istentől elrugaszkodott!

Vansen. Ismerek én valakit a' ki-
nek nagyobb javára esné ha testében
Szabóér ütne, mint hogy most lelkében
Hajnokláng lobog.

Ácsmester. Mit akarsz ezzel
mondani?

Vansen. Kimondjam kire célzok?
A' Grófra.

Jetter. Egmontra? Mit féljen az?

Vansen. Én ~~egy~~ nyomoru tüske
vagyok, 's egész esztendeig becsülettel él-
nék abból a' mit ő egy estve elveszt. És
még is bizvást nekem ígérhetné egész
esztendei jövedelmét [hogy az én fejem
legyen egy negyedre az övé.

Jetter. Te magadat valami nagy-
nak gondolod. Egmontnak egy szál
hajában is több ész van mint neked e-
gész agyadban.

Vansen. Úgy hiszitek? De a' he-
lyett nincsen illy vizsga füle mint nekem
nem tud úgy látni mint én. Az őfélék
mindég legkönnyebben megkapatják
magokat. Neki nem kellene hinni sen-
kinek.

Jetter. Mit nem petyeg ő! Eggy
ilyen Úr!

Vansen. 'S épen azért mert nem
Szabómester.

Jetter. Ked még tán kötődik?

Vansen. Én a' Grófnak csak) Ke- | a²
tek' nyúlbatárságát kívánám, hogy ad-
dig gyötörje, addig szurkálja, mig ki-
menne a' városból.

Jetter. ~~Ked~~ ~~ő~~ Iktalan ember. Eg- | r² φ
mont olly bátorsággal áll mint a' csil-
lag az egen.

Vansen. Soha sem láttad hogy az
is tisztúl) néha? Eggy percz/, 's oda lett. | neri

Á csmester. 'S ki fenekedik ő
reá?

Vansen. Kifenekedik? 'S Ked talán
ellenzené) ha bántanak? zendülést kezde- |,
nét ér) te, ha meghallanátok hogy fogva ül?

Jetter. Ah!

Vansen. Ki tennéd ér) te bordá- | r²
idat?

Soest. Eh!

Vansen *majmolván őket.* Ah!
Eh! és lh! Oh! Uh! Csak-végig hát az e-

gész Ábéczén. Úgy van és úgy lesz. Isten ótalmazza őtet!

J e t t e r. Elrettenek szemtelenségeden. Illy tekintetű Úr tarthasson valamitől! illy derék Úr!

V a n s e n. A' gaz ember mindenkor nyér. Forgott az én kezemen egy Protokoll, mellyben a' Commissárius nagy tisztességet 's temérdek pénzt kapott az Udvarból mert egy szerencsétlen de ártatlan embert, a' kire kivolt vetve a' kélepcze, vétkessé examinált.

Á c s m e s t e r. Ez megint fillentés, 'S mit akarhatnak kiexaminálni az emberből ha semmi bünt nem követett-el?

V a n s e n. Gubók' gubója! A' hol nincs mit kiexaminálni, ott lehet beexaminálni való. Az ártatlanság gondolatlanságot követtet-el, 's néha egy kis makacskodást is. Előbb csinnyán kezdik a' kérdezést, 's a' fogoly elbízva magát ártatlanságában, 's mindent vall a' mit a' ravasz tagadna. Akkor az Inquisitor a' feleletekből ismét kérdéseket sző, 's lesi hol lehetne valami nyoma az ösz-

ve nem illő vallástétnek; 's azon megköti a' fonalat; 's mikor így a' bangó rajta veszt, hogy itt sokat talált mondani, ott keveset, vagy, Isten tudja melly szesz miatt valamelly környülményt elhallgata, kivált ha még mutatja is hogy reá-ijesztettek; akkor vagyunk bezzeg az igazi útban! 'S higyetek nekem, több gonddal az éhen-holt koldus asszony nem válogatja-ki a' szemeten ringyét-rongyát mint a' mennyivel az illyetén vétekkfaragó a' kisdéd, kajla, elcsuszamlott, félre-tolt, öszvenyommasztott, következtetett, megvallott, eltagadott jelentésekből 's környülményekből végre egy félíg-szalma félíg-rongy vázt-foldoz-öszve, hogy a' kitudaklott foglyot legalább in effigie akasztassa fel. 'S a' nyavalyás nagy hálát adhat Istennek ha még láthatja hogy őtet mint akasztják.

J e t t e r. Jól fel van vágva a' nyelve.

A c s m e s t e r. Légyyel azt csinálhatják, ha kedvek van reá. De a' darázs kaczagja a' pókhálókat.

Vansen. Pókja válogatja. Ez a' hosszú Herczeg úgy hasonlít a' kereszt-¹²⁵
pókhoz; nem ahhoz a' pohoshoz; az ko-
ránt sincs olly mérges; hanem a' kasza-
lábúhoz, [ászuhasúhoz, melly a' falás-
tól soha meg nem hízik] s vékony fona-¹⁷
lat ereszt, de annál ragadóbbat.

Jetter. Egmont Lovagja az Arany-
gyapjú Rendnek; ki merné reá tenni ke-^{11 R}
zét? Ő csak a' maga társaitól ítéltethet-
tik, csak az öszvesereglett egész Rend-
től. A' te gonosz nyelved, a' te bűnös
lelkisméreted kísért téged illy tisztelet-
len szókra?

Vansen. S én ellene vagyok Eg-
montnak? — Menjen tehát a' mint akar.
Egmont derék Úr. Két három pajtáso-
mat, a' kik másutt hurokra kerültek
volna, levonatta [1] szabadon eresztette. ¹³
No menjetek! menjetek! azt tanácslom
én is. — Amott látok ismét egy fol-
tot; azok nem úgy néznek ki mintha
velünk] kevés idő múlva [egy kanta ¹⁷
mellé ülni szeretnének. Várjuk békével
a' végét. Eggy komám van csapláros,

meg két ángyom; ha ott isznak egy két kortyot, 's meg nem szelídülnek belé, úgy ők gonoszabbak a' veszett farkasnál.

A' Culenburgi palota, Albának szállása.

Silva. Gomez
egymást találván.

Silva. Végre hajtád a' Herczeg|pa- |²
rancsát?

Gomez. Teljesen. A' patrouillok-
nak ki van adva a' |rendelés | hogy a' |⁷
megszabott órában mindenike posztján
legyen; az alatt fel 's alá járnak az ú-
czákon | hogy fenn tartsák a' rendet. Eg- |⁹
gyik sem tud a' másika felől; minde-
nike azt hiszi | hogy a' parancs csak ne- |⁷
ki van kiadva, 's így egy pillantatban
vonni lehet a' cordont, 's a' palotának
minden nyílására legénység léphet. Tu-
dod a' parancs' okát?

Silva. Én vakon szoktam engedni. 'S kinek könnyebb engedni mint a' Herczegnek? midőn majd látni fogjuk hogy a' rendelés bölcs vala.

Gomez. Jó! jó! Nem is csudálom hogy 'olly elzárt, olly rövidfeleletű vagy, mindég körülé forogván. Ez nekem idegenként jó-ki, mert én a' könnyebb olasz-szolgálat-hoz szoktam. Hűségben, engedelmisségben a' régi vagyok; de nem hagyhatom a' vizsgálást, az élmél-~~kedést~~. Ti mind hallgattok, 's nem könnyítetek magatokon. A' Herczeg egy kaputlan érczbástyához hasonlít, melyhez a' garnizon csak szárnyakon szállhat. Minap tábla felett azt hallám tőle egy vígkedvű ember feől, hogy az az ember olyan mint egy díbdáb csapszék a' maga kitett pályinka-czégérével, mely csak a' renyhéket, koldusokat zsiványokat vonzza magához.

Silva. 'S nem hozott-el ide szó nélkül bennünket?

Gomez. Azt neki meg kell adni. Igazán! A' ki tanúja volt azon mély

let et.

plánnak, melly szerént ő e' serget Italiából ide hozta, az látott valamit. Hogy ez jóbarát és ellen közt, Francziák, Királyiak 's Eretnekek közt, keresztül a' Schweitzon és a' Frigyesek' földén mintegy általsíklott, hogy a' legszorosbb fenytéket fenn tartotta, 's a' veszedelmesnek gondolhatott marsot szerencsésen megtette! — Látunk, tanulhattunk tőle!

Silva. 'S már itt is! Nem olly csendes e minden, mintha itt nem is volt volna zenebona?

Gomez. Csak hogy mikor ide érnék, már akkor inkábbára minden elvala csendesedve.

Silva. A' Megyékben a' nyugalom sokkal nagyobb, 's ha még látni valakit a' ki mozog, az csak szökni akar. De nem sokára annak is be lesz vágva az útja, úgy hiszem.

Gomez. Most nyeri-meg ám a' Király' kedvét.

Silva. Mi pedig azon legyünk hogy az övét tarthassuk-meg. Ha eljő a' Király,

a' Herczeg 's mind azok a' kiket ő fog ajánlani, nem maradnak jutalom nélkül.

Gomez. 'S hiszed[eljő?]

Silva. Annyi készültek tétetnek elfogadására [hogy az nem szenvedhet kétséget],

Gomez. Velem azt elhíttetni lehetetlen.

Silva. Úgy legalább ne szólj róla. Mert ha a' Királynak nem szándéka ide jőni, szándéka, hogy azt higgyék.

Ferdinand *közzéjék.*

Az atyám még nem jött-ki?

Silva. Utána várunk.

Ferdinand. A' Fejedelmek majd itt lesznek.

Gomez. Eljönnek ma?

Ferdinand. Oránien és Egmont.

Gomez *lassan Silvához.* Sejdíték valamit.

Silva. Tartsd magadban.

Herczeg Alba.

a' mint be- és elő-lép a' többiek hátrátnak.

Gomez.

G o m e z *előlép.* Uram!

A l b a. Az örököt kiállítád, elrendeléd?

G o m e z. A' parancs szerint. A' napi patrouillok —

A l b a. Elég. Te a' galérieben vársz. Silva megmondja neked mikor hívd-egygyüve, 's a' palota' nyílásait miként foglaltassd-el. A' többit tudod.

G o m e z. Igen, Uram.

el.

A l b a. Silva.

S i l v a. Itt vagyok.

A l b a. Mind azt a' mit benned e-lejétől fogva becsültem, merészséget, elszánást, tartóztatlan teljesítést, mutassd-meg ma.

S i l v a. Köszönöm hogy alkalmat nyújtasz megmutatni hogy a' régi vagyok.

A l b a. Mihelytt a' Fejedelmek ná-lam fellépnek, siess Titoknokját fogva venni Egmontnak. Megtetted a' rendelést | hogy a' kijegyzettekkel ugyan-az történjen?

Silva. Bízál bennem. Sorsok olly hibíthatatlanúl és olly szörnyen fogja őket érni, mint a' jólkiszámlált napfogyaték.

Alba. Eléggé ki vannak e kémelve?

Silva. Mind ki, 's leginkább Egmont. Ő az az éggy, a' ki a' ti ittléte-
tek olta meg nem változtatta viseletét. |á
Egész nap' eggyik paripáról a' másakra,
vendégek közt szünetlenül, víg, táblájánál mulattató, koczkáz, lövöldöz,
's éjjel lopva jár a' kedveskéhez. Ellenben a' többiek igen szembetünő pauzát csináltak életek' módjában; nem mennek - ki, 's kapujoknál olly csend van, mintha beteg volna a' háznál.

Alba. Dologhoz tehát! míg ked-
vünk ellen felgyűlghatnának. |ó

Silva. Rezedbe fogom őket adni. Parancsod szerint kifárasztjuk őket alkalmatlan megtiszteléseinkkel. Őket borzongás szállja-meg, visszonozzák remegő hálájokkal a' mit tőlünk vettek; érzik hogy legjobb volna elillantani; eggyike sem mer valamelly léptet, kés-

nek, öszve nem tudnak gyűlni, 's egyenként kezdeni valami merészt, attól őket a' közlelküség tartóztatja. Kérülnek minden gyanút, 's magokat annál gyanúsabbá teszik. Örülve látom előre hogy minden rendeléseid a' legszerencsésbb kimenetellel fognak teljesíteni.

Alba. Én csak a' megtörténten örvendek, 's még azon sem könnyen, mert még mindég marad valami, a' mi dolgot, gondot adhat. A' szerencse makacs, 's a' közönségest, semmire-valót olykor megnemesíti, a' legbölcsebb tetteket pedig közönséges kimenetellel becsteleníti meg. Múlass a' Fejedelmek megérkeztéig; akkor add-ki a' parancsot Gomeznek | hogy az úczákat foglalja el | katonasággal; te pedig siess | Egmont | Titoknokját | 's mind azokat a' kik neked ki vannak mutatva, fogva venni. Mikor mind ez véghez ment, jer ide, 's tégy jelentést fiamnak, hogy az a' hírt hozza-be nekem a' Tanácsba.

Silva. Reményelem | hogy ez estve méltó leszek | megállhatni előtted.

Alba

Alba a' fija felé, ki eddig a' galériében állott.

Silva. Nem merem mondani magamnak, de reményem inog. Félek, nem úgy üt-ki mint ő gondolja. Lelkeket látok magam előtt | kik hallgatva, 's búsan | a' Fejedelmeknek 's annyi ezreknek sors | fekete csészekben mérik. Lassan jár ide oda a' ~~néni~~ nyelve; mélyen elmerülve látszanak a' komoly Bírák; végre az egyik csésze süllyed, a' másik emelkedik, meglehellve a' Sorsmakac | ságától, 's meg van a' mit végeztek. | s

el.

Alba előlépvén a' fujával Ferdinanda l.

Alba. Mint találtad a' várost?

Ferdinand. Minden csendes. Végig-mentem sorban az úczákon, egyikén a' másika után, mintegy időtöltésből. Jól széllyelosztott őreid a' félelmet olly fennre-von | tartották, hogy piszegni se mer senki. A' város olyan mint a' közelgető égi-háborúkor a' mező, midőn már messzéről villámol, és

sehol se látni sem madarat sem négy-
lábú ~~állatot~~, csak a' mi sietve fut rejte-
kébe.

Alba. Nem találkozál valakivel?

Ferdinand. Egmont a' piacon
nehanyad, magával szembe jött velem;
köszöntünk egymásnak; ő maga egy,
szilaj lovan ült mellyet díjéjrem kelle.

„Lovainkat ki kell tanítanunk; kevés
idő múlva szükség lesz reájok!“ ezt ki-
áltotta felém. Még ma látni fog, ugy-
mond, 's kívánságodhoz képest megfog
jelenni a' Tanácsban.

Alba. Ő téged látni fog.

Ferdinánd. Minden Lovanczok
közt a' kiket itt láttam, nekem ő leg-
jobban tetszik. Reménylem, barátok
leszünk.

Alba. Te nekem még mindig se-
bes vagy, 's kevésé vigyázó; mindig
kiismerni rajtad anyád' könnyelmét
melly őtet tartaléktalan' jutató karjaim
közé. A' külszín téged már sok vesze-
delmes szövethetésbe téveszte.

Ferdinand. Tetszéseite engem minden esetben képzékenynek találják.

Alba. Fialat vérednek megbocsátom e' könnyelmű jóvoltot, e' gondatlan kedvet. Csak ne feledd mi végre vagyok ide küldve, 's melly részt óhajtanék a' nagy munkában neked adni.

Ferdinand. Emlékeztess, 's ne kímélj a' hol szükségesnek találod.

Alba. *pauze után.* Fiam!

Ferdinand. Atyám.

Alba. A' Fejedelmek majd itt lesznek; itt lesz Oránien, itt Egmont. Nem bízatlankodás a' mit neked itt fedek fel először, a' mi történni fog. Innen ők vissza nem térnek.

Ferdinand. Mi az akaratod?

Alba. El van végezve hogy fogva vétetnek. — Álmélkodol? A' mit neked kell tenned, értsd; az okokat megtudod, mikor meg lesz téve. Most nincs idő ~~szókat~~ fejtegetni. Veled, egyedül veled akarom a' legnagyobb, a' legtitkosbb tettet összevetni; minket erős kötelék szorít egymáshoz; te nekem

kedves vagy; reád szeretnék mindent tetézni. Nem egyedül az engedelmesség megszokását óhajtom nyomni beléd; akarom hogy benned örökösüljön annak kifejezése is, 's a' parancsolás, 's a' végre-hajtás; neked egy nagy birtokot, benned a' Királynak egy bív és alkalmas szolgát szeretnék hagyni; reád szállítani a' mi legjobbom van, hogy ne pirulhass fellépni testvéreid között.

Ferdinand. Mivel nem fogok tartozni neked ezen reám tetézt szerettetért, ki előtt egy nagy országremeg?

Alba. Értsd most a' mit tenned kell. Mihelytt a' Fejedelmek beléptek, katonaság foglalja-el a' palotának minden nyílásait. Ez eránt a' parancs Gomeznek van kiadva. Silva sietni fog/el-fogni | Egmont' Titoknokját és a' leggyanúsbbakat. Te rendben tartod az öröket a' kapukban és az udvaron. Mindenekfelett a' legmeghittebbeket állítsd ide a' szomszéd szobába; azután várj a' galeriesben míg Silva megérkezend, 's hozz-

he hozzám akármelly levelet) annak jelé-
 ül, hogy a' dolgát végezte. Akkor ma-
 radj az előpalotában míg Oránien el-
 megy; menj vele; én Egmontot fenn-
 tartóztatom, mintha vele még szóllani
 kívánnék. A' galerie' végén kívánd-el O-
 ránientől kardját, szállítsd-elő az örö-
 ket, vedd őrizet alá a' legveszedelmesbb
 embert; én Egmontot fogatom-meg.

Ferdinand: Engedelmeskedem,
 atyám. Most először nehéz szívvel 's
 gonddal.

Alba. Megbocsátom azt; ez az el-
 ső nagy nap mellyet érsz.

Silva be.

Eggy posta Antverpből. Itt az Orá-
 nien' írása. Ő nem jön.

Alba. A' posta mondja?

Silva. Nem; szívem mondja azt.

Alba. Belőled üldöző Génuszom

szóll. — *Elovasván a' levelet, mind*

kettejeknek int/hogy menjenek a' ga-

leriebe. Maga a' Szin' elején marad.

Nem jó! Az utolsó pillantatig halasztja

jelentését. Merészel nem jönni! Így te-

hát, minden várásomnak ellenére, az eszes eléggé eszes volt eszes nem lenni! — Az óra közelít. A' mutató még egy kis útat tesz, 's egy nagy munka meg lesz téve vagy el lesz múlászva, } kipó- } sem
 tolni sem eltitkolni nem lehet. Régen megfontoltam mindent az elégségig, 's ez esetet is elgondoltam, meghatároztam mit tegyek ha ez történend; 's most, midőn azt meg kell tennem, alig tudom elkerülni hogy az a' sok M e r t, az a' sok Ellen lelkem előtt ne inogjon ismét. — Tanácsos lészen e elfogatni a' többieket, ha ő kisikol kezeimből? — Ha elhalasztom, 's Egmont és az övéi kicsúsznak, kik talán csak ma vannak már kezeimben? — Így tebát téged is fékez a' Történet, te fékezhetetlen! Mi régen gondolkoztam róla! mi jól vala elkészítve minden! mi szép, mi nagy a' plán! Miközel voltak remény és cél! 'S most a' teljesítés' perczeben két szorultság közé vagy vetve; mint a' Szerencse-fazekába } úgy nyulsz a' homályos jövendő- }
 be; még öszve van sodorva a' mit vonsz;

még nem tudod mit fogtál-meg, talá-
lót e vagy hibítót. — *Felfülel, 's az ab-
lakhoz áll.* — Ő az! — Egmont! —
Olly könnyen hozza-be lovad, 's nem
bokrosodá-meg a' vérpolcz előtt, nem
a' kivont-kardu Lélek' előtt, a' ki téged
a' kapuban elfogada? — Szállj-le! —
Így az egyyik láboddal sírben állasz,
így a' másikkal is. Igen, simongassd|vere-
gessd-meg nyakát délczeg szolgálatjáért.
— Nekem nincs miben válogatnom. Ez el-
vakulásban|mellyel most adá kezedbe|
magát, többször nehezen fogná. —
Halljátok.

Ferdinand és Silva sietéssel.

Alba. Ti azt teszitek a' mit hagy-
tam; nem változtatom-meg akaratomat.
Fenn tartóztatom Egmontot mikor majd
oszolni fognak, míg Silvától nekem hírt
hozandasz. Akkor maradj közel. A' Tör-
ténét téged is megfoszt azon nagy ér-
demtől, hogy a' Király' legnagyobb el-
lenjét saját kezeddal elfoghassad. — *Sil-
vához. Siess.* — *Ferdinandhoz.* Menj e-

lébe. — *Alba néhány pillantatig egyedül marad, 's hallgatva jár fel 's alá.*

E g m o n t fellep.

Jövök érteni a' Király' parancsát, 's hallani, melly szolgálatokat vár hűségünktől, melly mind végig tantoríthatatlan.

Alba. Mindenek-előtt tanácstokat akarja érteni.

E g m o n t. Melly tárgy felett? Jön-e Oránien is? Én őtet itt hittem.

Alba. Sajnálom hogy e' nyomos órában bijával vagyunk. Tanácsotokat, gondolatotokat óhajtja érteni a' Király, hogy e' birtokát mint kelljen megnyugtattani. Sőt úgy reményli, ti a' magatok részéről egész erővel azon leendetek, hogy e' zaj lecsilapodjék 's a' Megyékben a' rend teljesen, tartósan felállíthatassék.

E g m o n t. Te jobban tudhatod mint én, hogy már minden eléggé meg van nyugtatva, sőt hogy még inkább megnyugtattva volt, míg az új sereg' megjelenése gonddal, félelemmel háborítá-fel ismét az elméket.

Alba. Azt látszol jelenteni akarni, hogy legtanácsosabb volt volna ha a Király engem épen nem tett volna azon esetben hogy benneteket kérddhesselek.

É g m o n t. Engedelmet! Kellett e a Királynak e hadakat ide küldeni, nem tett volna e többet hatalma felséges megjelenésének ezt megítélni nem az én tisztém. A sereg, itt van, ő maga nincs. De mi felette hálátlanok, felette feledékenyek volnánk ha nem emlékeznénk mivel tartozunk a Regenének. Valljuk-meg: ő a maga bölcs és bátor viselkedésével, erő és tekintet, kegy és fortélyok által a lázadtakat nyugalombá hozta, s egy pártos népet, csudálkozására a világnak, a maga tisztjéhez kevés hónapok alatt visszavezetett.

Alba. Nem tagadom. A zajel van csendesítve, s minden az engedelmeség korlátaiközzé tolatott-vissza, a mint látszik. De nem mindenkinek szabad kérésétől függ e kilépni ismét belőle? Ki fogja tartóztatni e népet hogy új nyugtalankodásra ne vetemedjék? Hol az erő?

melly ezt tehesse? Ki felel érte, hogy ezután hív és engedelmes marad? Az ő jóakaratok az az egy zálog mellyet bírunk.

E g m o n t. 'S egy népnek jóakarata nem a legbiztosbb, nem a legnémesbb zálog-e? A nagy Istenre! Mikor tarthatja magát biztosbbnak a Király, mint mikor minden egyért 's egy mindenért áll? Belső és külső ellenség ellen biztosbbnak?

A l b a. Azt talán csak nem fogjuk magunkkal elhitetni akarni, hogy a dolgok így állanak mostan?

E g m o n t. A Király hirdessen közbocsánatot, csendesítse-le az elméket, 's majd ki fog tetszeni, hogy a hűség és szeretet együtt tér vissza a bizodalommal.

A l b a. 'S mind az, a ki a Király felségét 's a Vallás' szentségeit káromlotta, szabadon, büntetlen járjon-fel 's alá? eleven példa legyen másoknak, hogy a legrettentőbb vétkek büntetlen maradnak?

Egmont. A' ki oktalanságból vagy részegen követett bünt, nem érdemel e inkább mentséget, mint hogy iszonyu büntetést lásson? Kivált a' hol illy remény, illy teljes bizonyosság van/hogy a' tett többé vissza nem fordul. Hány Király volt épen ez által annál biztosabb? 'S a' mostani kor és a' jövendők nem épen azért magasztalják e, hogy nagyvultok' ~~megsértését~~ megtudták bo- sérelmét csátani, szánták, 's annak bosszúját magokhoz illetlennek tartották? Nem épen ezért hasonlítatnak e Istenhez/a' ki igen sokkal nagyobb mint hogy minden káromlat hozzá férhessen?

Alba. 'S épen azért illik a' Királyhoz az Isten' és a' Vallás' tekintetért, ezért nekünk a' Királyéért harczolnunk. A' mit a' nagyobb nem tart méltónak magához, a' mi tisztünk megbosszulni. A' hol én tanácsolhatok, ott egy vétkes se dicsekedjék büntetlen' maradásán.

Egmont. 'S úgy hiszed/hogy őket mind el fogod érhetni? Nem halla-

ni e mindennap, hogy a' rettegés őket majd ide majd oda futamtatja? hogy őket az országból kiűzi? A' leggazdagabbak vagyonjaikat, magokat, gyermekeiket, barátjaikat kiköltöztetik, a' szegény a' maga munkás kezeit szomszéd honnak adja zsoldba.

Alba. Fogják, ha meg nem gátoztathatnak. Ezért kíván a' Király minden Fejedelemtől tanácsot és segédet, minden Helytartótól hív hozzá-látást, nem a' hirt hogy miként van, 's hogy mi lehetne, hogy úgy hagyná menni a' dolgokat a' mint mennek. A' veszedelmet öszvetett kezekkel nézni, reményekkel vigasztalódní, magunkat az időre bízni, egyszer kétszer közéjek csapni, mint a' fársáng' napjaiban a' lapoczkával hogy egyet csattan, 's hogy úgy tessék mintha tettünk volna valamit, holott szeretnénk semmit nem tenni; nem annyi e ez mint gyanúsokká tenni magunkat, mintha a' lázadást örömmel néznénk, mellyet támasztani ugyan nem óhajtanánk, de szeretnénk ápolni?

Egmont *hifakadni akarván; de magát mingyárt öszveszedi, 's egy rövid pauze után halkkal 's elhült vérel szól.* Nem minden szándék nyilvános, 's némelly szándékot el lehet csürni. Hiszen az is hallatszík mindenfelől, hogy a' Király' szándéka kevésbbé az, hogy a' Megyék világos és egygyforma törvények által igazgattassanak, hogy a' Vallás' tisztelete fenn-tartassék, 's közön-séges béke adassék a' népnek; mint az inkább, hogy az szabad-kéjü iga alá hajtassék, régi jusaitól megfosztassék, hogy vagyonjai elfoglaltassanak, a' Nemesség' elsőségei megnyirbáltassanak, melyekért a' Nemesség neki szolgálni 's vérét és életét feláldozni kész. Úgy mondják, hogy itt a' Vallás csak egy tiszteletes szőnyeg, melly megett a' veszedelmes intézetek könnyebben koholtatnak. A' nép térden áll, imádja a' szent szőnyeget, 's megette a' madarász áll lesben.

Alba. Ezt én tőled vagyok kénytelen hallani?

E g m o n t. Nem az én gondolkozásomat! Csak a' mit hol itt hol ott nagy és kicsiny, eszes és oktalan beszéll 's hangosan hirdet. Az Alföldiek kettős jármot rettegnek, 's ki felel szabadságokért?

Al b a. Szabadság? Szép szó, ha ki jól értené! Millyen szabadságot kívánnak ők? Mi a' legszabadabb' szabadsága? — Jót tenni! — 's ebben a' Király őket gátlani nem akarja, nem fogja. Nem! nem! nem hiszik hogy szabadok, mint mikor magoknak és másoknak kárt tehetnek. Nem jobb volna e letenni a' méltóságot, mint illy nemzetet igazgatni? Midőn külellenség nyomúl-elő, mellyre senki sem ügyel a' polgárok között, ugy mint a' kik csak azt űzik a' mi hozzájuk legközelebb áll; 's a' Király segédet kíván, akkor magok között versenygenek, 's úgy szóllván az ellenséggel esküsznek-eggyüvé. Sokkal okosabb őket öszveszorítani, úgy bánni velek mint gyermekekkel, 's mint gyermekeket kényszeríteni, hogy azt tegyék a' mi hasznos. Higj nekem, egyy nép soha nem

ér-meg, soha nem jut észhez; a' nép mindég gyermek marad.

E g m o n t. 'S melly ritkán jutnak oda a' kik igazgatnak! 'S nem jobb e hogy a' sokak inkább sokakra bízzák magokat mint egyyre? 's még az egyyre sem[hanem a' keveseire ez egynek, azon népre[melley urának tekintetén korosodik? Ennek van e egyedül jusa megokosodni?

A l b a. Talán épen azért, mert nincs magára hagyva.

E g m o n t. A' miért magát reájok senki sem hagyná örömet. Legyen a' mi tetszik, én kérdésedre feleltem, 's még egyszert elmondom: Nem megy! Nem lehet! Én ismerem földieimet. Azok férjfiak, 's méltók hogy az Isten' földjét lakják; kereken: mindenike egy kis Király, inghatatlan, dolgos, hív, 's kedvelője régi rendtartásainak. Bizodalmát megnyerni nehéz, könnyü megtartani; ma-
kacs[de jó, nyomni lehet, de nem elnyomni.

Önök a' ...

...

Alba, *ki azonban néhány ízben körültekinté.* Ezeket te a' Király' jelenlétében elmondanád ?

E g m o n t. Annál rosszabb ha jelenléte elrettentene. Annál jobb, mind a' Király' részére mind a' népére, ha bennem bátorságot, bizodalmat támasztana, ennél még sokkal többet mondani.

Alba. A' mi hasznos, azt én úgy hallhatom mint ő.

E g m o n t. Ezt fognám neki mondani: „A' juhász könnyen hajthat maga előtt egy folt juhot; az ő ekéjét ellenkezés nélkül vonja az ökör; de a' nemes lónak, ha nyereg alá akarod fogni, ki kell tanulnod gondolatjait; ne kívánj tőle nem okost, ne semmit nem okosan. Azért óhajtja a' polgár a' maga régi alkotmányát megtartani, azért tulajdon földijeit által igazgattatni, mert tudja mint vezéreltetik, mert az illyenektől haszon-nem-lesést, részvétet várhat.

Alba. 'S az Uralkodónak nem volna hatalma e' régi szokásokat 's rendtartá-

tartásokat megváltoztatni? 's nem épen ebben állana e az ő legszebb elsősege? Mi maradandó e' világon? 's egy országlási alkotmány legyen é az? Nem kell e idő' lefolytával minden csatlásnak változásokon menni-véghez? nem kell e minden régi alkotmánynak épen ezért válni ezer gonosz¹ okává, mert az a'¹nak nép' mostani állapotjához többé nem illik? Tartok tőle, a' régi jusok azért olly kedvesek, mert rejteklyukakat hagynak, mellyekben a' ravasz, a' hatalmasb, a' népnek, az egésznek kárára, czéljaihoz férhet.

E g m o n t. 'S a' szabad-kéjü változtatások, e' határtalan benyulásai a' legfőbb hatalomnak, nem előposták e, hogy egy akarja tenni|a' mit tenni e-|, zeknek nem szabad? Ő akarja magát egyedül-szabaddá csinálni, hogy minden kívánságainak eleget tehessen, minden gondolatját végre-hajthassa. 'S ha mi magunkat ez eggynek, eggy jó és bölcs Királynak egész bizakodással általadjuk is, jót áll e ő nekünk maradékiért? fe-

lel e|hog|y ezek közt egy sem fog ta-
 láltatni|a' ki félre tesz minden igazsá-
 gos tekintetet, 's rajtunk kímélet nélkül
 uralkodand? Ki ment-meg akkor min-
 ket a' teljes kéjtől, ha majd a' maga
 szolgájit, a' maga véreit közzénk küldi,
 kik itt|a' földnek 's a' föld' szükségeinek
 ismérte nélkül|szabad tetszések szerint
 parancsolgatnak, semmi ellenállást nem
 találnak, 's magokat minden felelet' ter-
 hétől menteknek érzik?

Alba; a' ki ismét körültekingete.

Semmi nincs természetesebb mint hogy
 'egy Király önn-maga által akarjon
 uralkodni, 's parancsainak végrehajtá-
 sát legörömeztobb azokra bízza|kik őt
 leginkább értik, érteni leginkább akar-
 ják| a' kik az ő akaratját kifogás nélkül
 teljesítik.

E g m o n t. És épen olly természe-
 tes, hogy a' polgár attól kíván igazgat-
 tatni a' ki vele született, vele neveke-
 dett; a' kiben a' felől a' mi igazság, e-
 gyenlő gondolat vagyon| a' kit ő úgy
 tekinthet|mint atyafiját.

Alba. 'S a' Nemesség még is ezen atyafijaival egyenetlen' osztozott.

Egmont. Az századok előtt történt, 's most irigy szemmel többé nem nézetik. De ha szükségtelenül új emberek küldetnének, a' kik másod ízben akarnának a' nemzet' kárával meggazdagúlni, ha a' nemzet látná [hogy ő fősvénynek, vakmerőnek, határtalan-kevélységűnek vagyon kitéve; az forradalmat okozna, melly nem könnyen fogna önmagában elcsendesédni.

Alba. Te nekem itt olly dolgokat mondasz [a' miket nem kellene hallanom;]
én is idegen vagyok.

Egmont. Hogy' neked mondom, elég jele hogy czélzásom nem reád van.

Alba. 'S még így sem akarnám hallani tőled. A' Király engem azon remény alatt küldé ide, hogy a' Nemesség segélleni fogja szándékait. A' Király mély megfontolással nézte-el mi hasznos e' népnek; a' dolgok úgy mint eddig állottak, nem maradhatnak tovább. Az ő czélja az, hogy a' népet, ennek tulaj-

don java végett, korlátok közzé szorítsa, a' maga boldogságát, ha a' szükség kívánná, erővel is reá-tolja, az ártalmas polgárokat feláldozza, hogy a' többieknek nyugodalmok legyen, 's a' bölcs uralkodás' szerencséjét élhessék. Ez az ő végezése; ezt a' Nemességnek kijelenteni nagyon parancsomban, 's én tanácsot kívánok az ő nevében, hogy az miként vitessék véghez, nem mit, mert ezt ő maga végezte-el.

E g m o n t. Szavaid igazolják a' nép' félelmét, a' közönséges félelmet! Elvégezte tehát a' mit Fejedelemnek soha nem kellene végezni! Népe' erejét, annak gondolkozását, azon képzeletet melyet az maga felől magában csinált, a' Király ezeket akarja elgyengíteni, elnyomni, eloltani, hogy rajtok könnyebben uralkodhasson. Sajátságainak belső velejét akarja elrontani, minden bizonytalansággal azért, hogy őket boldogabbakká tehesse. Elsemmíteni akarja őket hogy valamiké legyenek; eggy más valamivé. Oh, ha az ő célja jó, úgy az félre

fog értetni! Nem a' Király ellen szegzik ezek magokat; csak a' Király' útjába állanak|a' ki' eltévesztett úton menni első szerencsétlen lépéseit már teszi.

Alb.a. E' gondolkozásaid mellett hasztalan igyekezet| volna| eggyességre lépni akarnunk. Te a' Király felől keveset tészesz-fel, 's megvetéssel gondolkozol Tanácsnokjai felől, ha kétleni mered| hogy ezek általak meggondolva, eléggé megmérve vannak e? Nekem nem az parancsom| hogy még eggyyszer tekintsem-végig az ellenző 's javalló okokat. Engedést kívánok a' néptől — tőletek pedig, ti elsőji, tanácsot és segédet, mint zálogát ezen határtalan, kérdésbevehető kötelességnek.

Egmont. Kivánd fejeinket, 's úgy eggyszerre megvan téve. Hogy a' nyak e' járom alá hajoljon e, ha a' pallos e-lőtt bukjon e meg, az eggy jobbléleknek alkalmasan eggy lesz. Hasztalan szóllottam illy soká; a' léget rengettem meg; nem nyertem egyebet vele.

Ferdinánd jő.

Bocsánatot hogy beszélgetéteket megszagatom. Itt egy levél|mellynek hozója sürgeti e' választ.

Alba. Engedjétek látnom mit tart. *Félre vonúl.*

Ferdinánd Egmonthoz. Szép ló, mellyet embereid utánad hoztak hogy rajta házadhoz menj.

Egmont. Nem a' legroszabb. Már egy idő olta tartom; kedvem van kiadni rajta. Ha tetszik, talán öszveférünk eránta.

Ferdinánd. Jó; örömmel.

Alba *int fájának, 's az visszavonja magát.*

Egmont. Éljetek szerencsésen! eresszetek, mert a' nagy Istenre, én többet mondani nem tudnék.

Alba. Szerencsédre a' történet nem engedé gondolkozásodat bővebben elárulnod. Gondolatlanúl fedezéd-fel szíved' redőjit, 's sokkal terhesebben vádlád-be magadat mint ellenséged bosszúból tehetete volna.

Egmont. E' megtámadás engem nem rendít meg; eléggé ismerem magamat, 's tudom mint függök a' Királytól; inkább tudom mint sokak kik az ő szolgálatjában magokat szolgálják. Kedvetlenséggel térek-vissza e' versenyéből a' nélkül hogy összevegyezheténk vala, 's óhajtom hogy az Úr' szolgálatja 's a' hon' boldogítása minél előbb egyesíthessen. Talán egy újabb kimagyarázat, a' több Fejedelmek' jelenléte, egy szerencsés pillanatban, azt a' mi ma lehetetlennek látszott, lehetővé fogja tehetni. E' reménnyel lépek-el innen.

Alba *fijának intvén.* Állj-meg, Egmont. — A' kardodat. — A' középajtó megnyíl; a' galériát rakva látni katonasággal, melly itt mozdulatlan áll.

Egmont *álmélgodva hallgatván egy ideig.* 'S ez vala a' cél? ezért szólítál-elő? Kardjához nyulva, mintha magát védeni akarná. 'S én védtelen állok?

Alba. A' Király parancsolja, te foglyom vagy. *Fegyveres népjö-be mind két felől.*

E g m o n t *pauze után.* A' Király?
— Oránien ! Oránien ! — — *Kardját
általnyujtván.* Tehát vedd ! Ez sokkal
többször védte a' Király' ügyét mint e'
mellyet. — *A' középajtón ki.* A' fegy-
veres nép, melly a' szobában vagon,
követi ; úgy Ferdinand is. *Alba veszteg
áll.* A' kárpit legördül.

ÖTÖDIK FELVONÁS.

Ú c z a. A l k o n y.

Klárka. Brackenburg. Pol-
gárok.

Brackenburg.

Kedves, az Istenért! mit kezdesz?

Klárka. Jer együtt', Brackenburg. Te nem ismered őket: mi kiszabadítjuk. Mert mi lehet erősebb mint az ő szeretetek eránta? Lángoló vágyást érez magában mindenike, esküszöm, kiszabadítani őtet, 's a' legszabadabbnak megadni szabadságát. Jer! Csak az a szó kell, melly mindnyájokat összevegyűjtse. Az ő lelkeikben még frisen él mivel

tartoznak neki, s hogy egyedül az ő hatalmas karja tartóztatja a' felettek-függő veszélyt, azt ők tudják. S ők kénytelenek miatta és magok miatt mindent mereni. S mit merünk mi? Legfeljebb is életünket, melly nem érdemli hogy megtartásáról gondoskodjunk ha ő vész.

Brackenburg. Szerencsétlen! nem látod melly erő bilincsezele érczlánczokkal bennünket.

á Klárka. Az az erő nekem nem látszik győzhetetlennek. Ne vesztegesünk soká hasztalan szókat. Itt jó néhány azokból a' régi, derék, igaz férfiakból. — Atyafiak! Szomszédok! egy szóra! — Feleljetek, mi történ Egmonttal?

A c s m e s t e r. Mit akarsz a' leányzó? Mondjad, hallgasson.

Klárka. Jertek közelebb hogy halkabban szólhassunk, míg elvégezzük mihez fogunk, míg többre szaporodunk. A' paczkázó kegyetlenség, melly őtet meg merte fogni, felrántva tartja a' gyilkot hogy megölje. O atyafiak, az alkonynak minden beléptével nagyobb ret.

tegés száll meg. Élelem az éjt. Jertek, osszuk-fel magunkat, menjen kiki más más úczára, 's csődítsük-öszve 'a' polgárokat. A' piacon ismét egyyüvé-jövünk, 's áradásunk mindent velünk fog ragadni. A' mi elleneink! környülfogva, elárasztva látják-meg magokat, 's mi őket elnyomjuk. Mint állbatna nekünk ellen egyy marok zoldos-nép? 'S ő majd mi-köztünk tér-vissza, megszabadítva látja magát, 's köszönhetni fog nekünk valaha valamit, nekünk, kik óránta olly mélyen vagyunk elsüllyedve tartozás~~ban~~ban. Meglátja talán — bizonyosan meglátja a' szabad ég alatt a' hajnalt.

A c s m e s t e r. Mi lelt téged, lyányka?

Klárika. 'S nem értetek? Én a' Grófról szöllok. Gróf Egmontról.

A c s m e s t e r. Ki ne mondd azt a' nevet! az halált hoz.

Klárika. E' nevet ne? Hogyan? Ki nem mondja azt minden alkalommal? Hol nincsen az írva? E' csillagokban olvastam azt gyakorta világosan,

betűről betűre. Ne nevezzem? Mit teszen ez? Barátim! kedves szomszédok! ti álmodtok; térjetez magatokhoz. Ne nézzetek reám illy meredt szemekkel, illy rettegeve! Ne pillongjatok ide amoda ez ijedséggel. Hiszen én csak azt mondom a' mit mindenitek óhajt. Az én hiáltásom nem tulajdon szíveitek' kiáltása e? Ki ne csuklana térdre e' bánattal teljes éjjel, minekelötte ő nyugtalan ágyán elterül, hogy Istentől megszabadulását kérje? Kérdjétek egymást, kérdje kiki önn-magát! 's ki ne mondja velem: „Szabadságot Egmontnak | vagy nekem | halált!”

J e t t e r. Órizz' Isten! nagy itt a' baj.

Klár i k a. Veszteg! veszteg! 's ne forduljatok-el annak nevére | a' ki felé ke- |
véssel még ezelőtt olly örülve tolakodtatok. — Ha híre jött, ha ezt hallánk: „Egmont jó! Egmont érkezik Gentből!” akkor azon úczák' lakóji tarták szerencséseknek magokat | a' hol ő keresztülment. |
'S ha lovának dobogásai elhatottak hoz-

zátok, kiki abba hagyá munkáját, 's ablakhoz ugrott, 's aggodalmakbán-elfonnyadt képekre, mint a' napfény, úgy röpült az ő arczáról öröm és remény sugára. Akkor a' küszöben feltartottatok gyermekeiteket 's mutattátok nekik: „I. me ez Egmont, az ott, az a' legmagasbb! Az ő! Ó az a' kitől ti boldogabb napokat remélhettek mint a' millyeket szerencsétlen atyáitok láttak.”

Hogy gyermekeitek ezt ne kérdessék egykor: „Hova lett Egmont? hol vannak a' napok mellyekkel egykor bennünket biztatátok?” — 'S így pazaroljuk a' szókat, 's itt állunk öszeöltött karral, 's őt veszni hagyjuk!

So est. Nem szégyelled, Brackenburg? Ne hagyd magát. Kapd-félre a' baj elől!

Brackenburg. Kedves Klárka, menjünk. Mit fog mondani anyád? Talán —

Klárka. Azt hiszed hogy gyermek vagyok, hogy megőrültem? Mit talán? — E' rettentő bizonyos mellől semmi re-

mény által nem fogsz félre-vonni. Hallanotok kell, 's hallani fogtok; mert látom én hogy meg vagytok zavarva, hogy nem találhatjátok-fél saját kebletekben ten-magatokat. Keresztül a' jelen bajon, reppenjünk - vissza egy pillantással a' multba, a' kevéssel ezelőtt elmultba. Fordítsátok tekinteteiteket a' jövőendő felé. Élhettek e ti? Fogtok e ti élni ha ő vesz az ő lehellelével tün-el a' Szabadság' vég lélegzete. Mi volt ő nektek? Kiért vetette magát a' legrettentőbb veszély közzé? Sebei csak tiérettetek folytak 's gyógyultak. Azt a' nagy lelket|melly mindnyá-|, jatokat horda, tömlőcz zárja-be, 's körülé a' legundokabb öldöklés' borzongásai lebegnek. Ő talán titeket vár, bennetek remél| ő, a' ki csak adni, kérel-|^{Sz} meket teljesíteni szokott vala.

Á c s m e s t e r. Koma, jerünk.

K l á r i k a. 'S nekem nincsenek karjaim, nincsen velőm; de az van|a' mi|, nektek egyyül egyyig nincs, bátor lelkem, 's megvetése a' veszélynek. Oh, ha lehelletem lángba hozhatna bennete-

ket! oh, ha mellyemre-szorítva, benneteket felmelegíthetnélek, feléleszthetnélek } Jer-
 tek! Én köz}etek megyek! — Mint a' magát }
 védeni-, mást rontani- nem tudó zászló lo- }
 bogva vezérli a' harczolók' lelkes seregét: }
 úgy lobogjon az én lelkem a' ti fejeitek }
 felett, 's a' szeretet 's merészség az el- }
 szórt ingó népet gyűjtse rettentő se- }
 reggé!

Jetter. Vonjátok félre } sajnálom, }
 szánom.

Polgárok el.

Brackenburg. Klárka, nem látod hol vagyunk.

Klárka. Hol? Azon ég alatt, melly szebb színbe szokott vala kelni mikor alatta ő járt. Ez ablakokból néztek ki, ő k, négy öt fej egymás felett; ez ajtók mellé bújtak-el, mikor ő lepillantta reájok, a' gyávákra! Oh, úgy szeretém vala őket mikor őt még tisztelték! Ha egy vérengező, zaklató volt volna, nem bánnám hogy most, midőn meg van buktatva, magára hagyják. De szerettek őtet! — Oh, ti kezek, kik sipak-

hoz nyulni tudtatok, kardhoz ti nyulni nem tudtok! — Brackenburg, 's mi — Szidjuk, átkozzuk őket? — E' karok, mellyek őtet olly sok ízben szorongatták, mit tesznek ezek most érette? — A' fortély már olly sokat elsüte a' világon. Te ismersz minden nyilást, minden réjt, ismered a' régi várat. Semmi sincs lehetetlen; mondj egy tanácsot.

Brackenburg. Nem mennénk haza?

Klárika. Jó.

Brackenburg. Amott a' szegletben látom {Alba' őrjét; engedj útat szivedhez az ész' szavának. Képzelhetsz e gyávanak engem? nem hiszed hogy érted kész lehetek veszni? Itt mindketten öröngünk, én úgy mint te. Nem látod e a' lehetetlent? Térj magadhoz! te magadon kívül vagy.

Klárika. Magamon kívül vagyok? Irtóztató! Brackenburg, te vagy magadon kívül. Midőn a' hőst nyilván magasztalátok, tisztelétek, őtet barátunknak

nak, védünknek, reményünknek nevezétek, mikor Éljenekkel fogadatok ha jött, akkor szugomban állék, félig-feltoltam az ablakfiókot, pislongva rejtém el magam', 's szívem nagyobbban vere mint mindnyájatoknak. Most ismét nagyobbban ver mint mindnyájatoknak. Elbujtok, midőn reátok szükség volna, megtagadjátok őt, 's nem érzitek hogy oda lesztek, ha ő vesz.

Brackenburg. Jer haza.

Klárika. Haza?

Brackenburg. De eszmélj-fel hát. Tekints-körül! Ezek az úczák, a' mellyekre te csak vasárnaponként lépdeltél, a' mellyeken végig szemérmesen mentél Templomba, a' hol nehezteltél ha egy nyájas idvezléssel mertem feléd közelíteni. Itt állasz, itt szóllasz, az egész világ előtt; térj magadhoz, kedves! mit használ az?

Klárika. Haza! Igen, magamhoz térek. Jer, Brackenburg, hazá! Tudod te hol az én honom?

el.

T ö m l ö c z.

*egy lámpától vevén világot. Az alj-
ban egy pihenő.*

E g m o n t egyedül.

Régi barátom! mindig hű alvás! te is futsz é előlem | mint minden más barátim? Melly készen szálltál te mindig az én még szabad főmre, 's beárnyalád halántékimat, mint a 'szerelem' myrtuszfonadéka! A 'fegyver' csörtetése közt, az 'élet' hullámjain, könnyen-libegve nyugodtam én, serdülő ifju, a' te karjaidban. Midőn ágon lombon fergeteg méne-keresztül, 's a' tölgy' tetője recsegve hajlongott, ingatlan álla benne a 'szív' veleje. 'S mi ráz most? mi tántorgatja e' hív, e' félni-tudatlan lelket? Érzem, az ölő-szekercze' pengése az | melly gyökeremet szegdeli. Még állok, 's belső horzongás jár-keresztül. — Úgy van, győz az álnok hatalom; fenekedik a' sű-

gár törzsre, 's elébb mint amott a' kéreg, recsegve 's mindent-öszvetördelve dől-el koronád.

'S te, ki a' legnyommasztóbb gondokat szappanlapták gyanánt szoktad vala eltolni fejedről, miért nem kergetheted-el most azt a' sejtést, melly ezerképen reppen fel és alá benned? Miolta jelen-meg neked rettentőleg a' halál? mellynek sok alaku képeivel te olly csendes vérrel éltél mint a' földnek megszőkott egyéb alakjaival. — De ő most nem is az a' tüzes ellen, mellynek az egészséges kebel vetélkedő bátorsággal vágy ellenébe; a' tömlöcz, előképe a' sírnak, kedvetlen mind a' lelkesnek mind a' gyávának. Tűrhétetlen vala nekem a' kipárnázott széken is, midőn, a' Fejedelmek' pompás gyülekezeteiben, a' mit könnyen lehetett vala elvégezni, vissza meg' vissza-forduló beszédek közt fontolgtánk, 's olyankor a' palota' bús falai között a' padlás' gerendáji el látszottak engem nyommasztani. Mentem, mihelytt lehete, 's lóra szöktem eggyyszerre mély

fellélegzéssel. 'S ki, sebesen, oda a' ho-
 va illünk! a' mezőre, hol a' földből fel-
 párázva, a' természetnek minden leg-
 szükségesbb, legközelebbi adománya, 's
 végig-lebegve az egeken, a' csillagzatok-
 nak minden áldásai körülkerengenek;
 hol mi, mint az a' földszülte óriás, a'
 köz anya' megérintésétől több erővel
 szokellünk magosra; hol az emberisé-
 get egészen, 's minden ereinkben em-
 beri kívánságokat érzünk; hol a' kívánko-
 zás előre-tolni/magát/meggyőzni, megra- /2/2
 gadni, markát használni, birtokba jut-
 ni, az ifju vadásznak lelkén végig-lángol;
 hol a' katona a' maga vele-született ju-
 sát az egész világra gyors léptekkel siet
 éreztetni, 's rettenetes szabadságban,
 mint a' rivancs a' földön 's réten 's er-
 dőn pusztítva megyen-el, 's semmi ha-
 tárt nem ismer mellyet emberi kezek
 vonának.

Te csak kép vagy, csak emléki-ál-
 ma sokáig-bírt szerencsémnek! hova
 vitt-el téged tőlem a' hiteszegett sors?
 Azért tagadja e meg a' nap' fényében

az általam soha nem rettegett halált, hogy e' visszás penész közt a' sír' elő-érzésével töltsön-él? Mint lehell undorral reám e' kövek között! Már mered az élet, lábam rettegi e' pihenőt, mint a' sírt.

Gond! gond! ki az öldöklést még a' maga órája előtt kezded, távozz-el tőlem! — De miolta van tehát Egmont egyedül? olly igen egyedül e' világon? Téged a' kétség zsibbaszt-meg, nem a' szerencse. A' Király' igazságszeretése, mellyben egész élted alatt bízál, a' Regensné' barátsága, melly (magadnak megvallhatod) csaknem szerelem vala, ezek egyszerre eltűntek e, mint az éj' lidérczei? 's egyedül hagytanak e téged a' homályos ösvényen? Barátid' sergét nem fogja e' a' te Orániened mindent-merve vezérteni? Nem fog e' összevgyülni a' nép, hogy dagadozó erővel megmentse régi barátját?

Falak, mellyek engem itt fogva tartatok, oh, ne tartóztassátok tőlem annyi lelkeknek jómat-akaró tolakodá-

saikat! 's a' melly lelkesedés egyébkor az én szemeimről onla reájok, az most az ő szívekből térjen-vissza az enyémbe! Oh igen! ezreuként kelnek-fel! jönnek! körülem gyülekszenek- öszve! Fohá-
 62 | ~~sz~~saik ostromló hévvel röpül az ég fe-
 lé, csudát kérnek. 'S ha megszabadítá-
 somra angyal nem száll-alá, látom azt, kardhoz, láncsához kapnak. Feszülnek a' kapuk, a' rostélyok nyilnak, a' falak omlanak, 's Egmont vígan kél-ki a' vi-
 radó napnak ellenébe. Mennyi ismert arcz fogad víg sikoltozással! O Kláríka, ha te férjfi volnál, úgy téged mindenek előtt látnálak - meg itt, 's neked öröm-
 mel köszönném a' mit egy Királynak nehezen tudnék, a' Szabadságot.

K l á r i k a ' l a k á s a.

Kláríka.

*lámpával jö 's egy pohár utzzel kama-
 rájából. Üvegét az asztalra teszi, 's
 ablakhoz lép.*

Brackenburg? te vagy? — Hát mit hallék? — Még senki! senki! — Az ablakhoz teszem a' lámpát, lássa hogy még fenn vagyok, hogy még várom. Megígérte hogy hírt hoz. — Hírt? Retentő bizonyosságot! — — Egmont halálra kárhoztatva! — Melly Itélő-szék állithatja őt maga elébe? 's ők halált mondanak reá! A' Király kárhoztatja halálra? Vagy a' Herczeg? — 'S a' Regensné félre-vonja magát; Oránien kés, kés minden barátja. — — Ez az a' világ, mellynek állhatatlan volta, hitelensége felől annyit hallottam, de soha nem érzettem? Ez az a' világ? — Ki lehetne olly romlott, olly gonosz, hogy a' kedvest gyűlölhesse? A' gonoszság eléggé erős lehetne é| a' kö-
zönségesen jónak ismertet megbuktatni? De úgy van! — O Egmont, úgy hittem, te Isten és emberek előtt bátor vagy mint e' karok között! Mi voltam én neked? Te engem tiédnek nevezél, 's én neked szenteltem egész életemet. — Mi vagyok most? Hijába nyujtom-

ki kezem' azon kelepce után melly téged fogva tart. Te segéd nélkül 's én szabad! — Itt a' kolcs ajtóhoz. Kéjemtől függ menni, jöni, 's nem használhatok neked! — — Oh kössetek-meg, hogy el ne csüggedjek; vessetek a' legmélyebb tömlöczbe | hogy nedves, hideg | falakba verhessem főmet, hogy szabadság után síránkozzam, azt álmodhassam hogy miként fogok rajta segélyteni; ha bilincsek nem ellenzenék, miként fognék rajta segélyteni. — Most szabad vagyok, 's a' szabadságban fekszik érzése tehetetlenségemnek. Érzem magam', 's egy tagomat sem mozdíthatom-hogy könnyítsek rajta. — Ah igen, Egmont, lényednek ~~az~~ kisded része is, | a' te Klárikád, fogva van, mint te, 's |
 haláli rándúlatok alatt merengeti utolsó erejét elszakasztva tőled! — Lépdelni hallok, köhenten — Brackenburg — ez ő lesz! Szerencsétlen jó ember, a' te sorsod az marad a' mi volt. A' kit szeretsz, megnyitja az éjjeli-ajtót neked, 's oh melly keserves öszvejövethez! |
 |e

Brackenburg *fellép.*

Klárika. Te sápadtan, te félve
jössz. Brackenburg, mi dolog?

Brackenburg. Ál úton veszé-
lyek közt jövök hozzád. A' nagy úczá-
kat katonaság állotta-el.

Klárika. Beszéld-elő, mit látál?

Brackenburg *helyet fogva.* Ah
Klári, lagyj sírnom. Én őtet nem sze-
rettem.) volt a' gazdag, 's a' szegény-
nek egyetlen bárányát zsírosabb lege-
őre csalta-által. Nem átkoztam őt soha,
az Isten engem hívnek, lágynak terem-
tett. Bánatban folyt-le előttem életem,
's úgy reméltem mindennap, hogy ele-
pedve múlok-ki. 103

Klárika. Feledd azt, Bracken-
burg, feledd önn-magadat. Szóllj felőle!
Való e? való, hogy halálra ítéltetett?

Brackenburg, Való; bizonyo-
san tudom.

Klárika. 'S még él?

Brackenburg. Él.

Klárika. Mint tehetsz erről bizo-
nyossá? — A' kajánság cjjel öli-meg a'

dicsőt! minden szem elől elrejtve fog folyni vére! Bódult álomba sippadva fekszik a' rettegő nép, 's szabadulást álmod, ájult óhajtságának teljesedését álmodja, míg ~~az~~ lelke, neheztelve re-^{sz}ánk, kikél a' világból. Ó oda van! — Ne csalj-meg engem! ne magadat!

B r a c k e n b u r g. Bizony nem; ő él, 's elég irtóztató, hogy a' spanyol a' népnek mellyet el akar taposni, egy hallatlan látványt készít: örökre öszve-tiporni minden szívet| melly merészel|, sohajtani szabadság után.

K l á r i k a. Mondd tovább, Brackenburg; csendes hideg vérrel mondd ki az én halálos-ítéletemet is. Közelebb, mindég közelebb lépdelek a' boldog táj felé; reám már a' béke' vidékeinek mindenikéről vigasztalás lebeg. Szóllj.

B r a c k e n b u r g. Értennem lehete az öröktől és a' mi szók itt ott estek, hogy a' piacon nagy titokban valami rémítő dolog készül. Oldalvást tehát, holmi ismert menéseken, a' bátyám' házához csúszék, 's egygy hátulsó-ablakon

kinéztem a' piacra. — A' spanyol-katonák nagy kört csináltak, fáklyákat tartván kezeikben. Kimerengetém szokatlan szemeimet, 's az éjből egy fekete polczozat emelkedék előttem, tágas, magas; elborzadtam látására. Nagy gonddal sürgöttek sokan körösded, a' mi gerendák 's deszkázatok még fejéren álltak, fekete posztóval bevonni. A' grádicsokat is feketével takarták-be; jól lehetete látnom. Egy fejr Feszület, melly, keresztül az éjen, ezüstnek látszott, magasra emelteték az egyik szegletben. Mindég bizonyosabbnak 's bizonyosabbnak tetszék a' rettentő szándék. A' fáklyafény itt ott látszott még, de most úgy tetszett mintha távozná, 's végre egészen elaludt. Az éj' csudaszülöttje egyszerre tért anyjának méhébe.

Klárka. Elég, Brackenburg! már elég! hagyd lelkemen nyugodni e' borítékot. A' kísértetek eltűntek, 's te kedves nyájas éj, kölcsönözzd lepledet a' magában-fórró földnek; az tovább nem hordja az undok súlyt, felrepsz-

ti mély hasadékjait, 's recsegve nyeli-
el az öldöklés' polczát. 'S egyikét an-
gyalainak leküldi az az Isten kit ők dü-
hök' czímerévé mocskolnak ; a' záruk és
reteszek megnyílnak a' szent követ' ille-
tésére, 's ő szelid fénnyel öleli-meg a'
maga; barátját, 's kiviszi [által az éjen] 1717
szabadságba, gyengéden és nyugoda-
lommal. 'S az én útam is e' setétben
megy neki elébe.

*Brackenburg Klárikát tartóztat-
va.* Hova, édes? mit mersz?

Klárika. Lassan, barátom! las-
san! hogy fel ne ébredjenek, hogy ma-
gunkat fel ne költjük. — Isméred e'
palaczkocskát, Brackenburg? Mosolyg-
va vettem-el ~~az~~ tőled, midőn engem si- 19
ettető halállal ijesztél. — 'S most —

Brackenburg. Minden Szentek'
nevében!

Klárika. Meggátlani semmit nem
fogsz. Az én részem a' halál. 'S engedd
nekem a' szelid sebes halált mellyet önn-
magadnak készítettél volt. Ide jobbo-
dat. — Azon pillantatbau midőn meg-

nyitom magamnak a' setét kaput mellyből nem adatik visszatérni, e' kézszerítással mondhatnám neked, melly igen szerettelek, melly igen keseregtelek. A' bátyám korán holt-el, 's én téged választalak az ő üre' kipótlására. Szíved ellenkezék, 's gyötrött engem, gyötre téged; azt kívántad vala hevesen, 's mindig hevesebben, a' mi neked rendelve nem volt. Bocsáss-meg, Brackenburg, 's élj szerencsésen! Engedd hogy bátyámnak szólíthassalak! Az a' név sok nevet foglal magában. Vedd utolsó szép virágát a' meghalónak hív szívvel — vedd e' csókot — A' halál mindent egyé teszen, Brackenburg; egygké tehát minket is.

Brackenburg. Úgy hadd haljak! 153
~~egy~~ együtt veled! Osszd-fel! osszd-fel! 153
 Elég az két éltet is eloltani.

Klárka. Maradj! te élj, te élhetsz. — Légy segédjére anyámnak, ki nélküled megemésztené magát szegénységében. Légy azzá neki a' mi én nem lehetek; éljtek együtt, 's sirassatok.

Sirassátok a' hazát, 's azt a' ki rajta se-
gélyhetett volna. A' mai ivadék e' nyo-
mort le nem rázhatja; még a' bosszu'
dühe sem fogja ~~sz~~ le csendesíthetni. ¹³
Éljétek végig, ti szegények, az időt,
melly már nem idő. Ma akad-el a' vi-
lág; az ő kerengése megszűn, 's ereim
már csak kevés perczekig vernek. Él ^{lj}
szerencsésen!

Brackenburg. Oh élj együtt
velünk, élj csak magadnak! Te minket
ölsz-meg magadban, élj és tőrj! Mi el-
válhatlanúl melletted maradunk, 's a'
szeretet, figyelmes erántad mindenben,
a' legszebb vigasztalást készítse neked
a' maga élő karjai között. Légy miénk!
a' miénk! Hogy enyém légy, azt mon-
danom nem szabad!

Klárka. Lassan, Brackenburg!
nem érzed mit illel~~sz~~-meg. A' hol ne- ^{ntesz}
ked remény tűn-fel|az nekem kétségbe-
rogyás.

Brackenburg. Osszd-meg az é-
lővel a' reményt. Mulass az örvény' szé-
lén, pillants-alá, 's tekints vissza reánk.

Klárka. Én diadalt nyertem; ne hívj-vissza a' küzdésre.

B r a c k e n b u r g. Csábulásban vagy; éjbe borulva keresed a' mélységet. Még nem minden világ aludt-el, még némelly nap —

Klárka. Jaj! reád jaj! jaj! kegyetlenül téped-el a' kárpitot szemeimelőtt. Igen is, virradni fog az a' nap; hijába fogja öszvehúzni minden ködjét; meg fog virradni óhajtása ellen. Félve pillant-ki ablakán a' polgár; az éj egy fekete foltot hágy maga után; néz, 's félelmesen nő a' fényben a' hóhérpolcz.

— Újra-szenvedve fordítja-el fohászokodó szemét az atyjához oda-fenna a' megbánott Istenkép. A' nap ki nem mer lépni, nem akarja megjegyezni az órát mellyben ő elhal. Lombán mennek útjokon a' mutatók, egyik óra nyomban üt a' másik után. Megállj! megállj! most $\frac{1}{2}$ / $\frac{1}{2}$ ideje; a' reggel' sejtése engem sírba tol.

Az ablakhoz lép mintha ki akarna nézni, 's titkon megissza italát.

|n

Brackenburg későn vevén-észre.
Klári! Klári!

Klárika az asztalhoz lép, 's meg-
issza a' vizet. Itt a' maradéka. Én nem
hívlak utánam. Tedd a' mit neked illik,
élj! Oltsd-el e' lámpát csendesen és ké-
sedelem nélkül; én nyugalomra megyek.
Titkon menj-ki, 's vond-be megetted
az ajtót. Lassan! fel ne költsd anyámat.
— Menj, 's kerüld a' veszélyt, hogy
gyilkosomnak ne véljenek.

el.

Brackenburg. Úgy ereszt-el u-
tószer, mint mindég. Oh, érezheti é
emberi lélek, mint tud ő egy szerető
szívet öszvetépdelni! Itt hagy állnom,
magamra bíz, 's eggyeránt lesz utálatos
előttem ~~az~~ élet és halál! — Egyedül
halni! — Sírjatok a' kik szerettek! Nincs
keserőbb sors mint az enyém. Meg-
osztja velem a' halálcséket 's elküld! ma-
gától küldj el! Maga után vonz, 's vis-
szalök az életbe. O Egmont, melly irí-
gyelhető sors jut tenéked! Előlmegy ő,
's a' győzelem' koszorúja az ő kezéből
lesz

jesz tiéd, 's ő neked az egész eget hozza elédbe! — Menjek e én is? 'S ismét oldaltt álljak? Az elolthatatlan irígységet vigyem-által ama' hajlékokba? — A' földön nekem maradás nincs többé, 's menny és pokol egyenlő kínokra várnak. Melly kedves volna a' semmivé-lét' irtóztatós keze a' szerencsétlennek!

Brackenburg el. A' Szín kevés ideig marad. Zengés hallatszik 's az Klárika' halálát jegyzi. A' lámpa, melyet Brackenburg elfeledte oltani, felcsillámol, 's elalszik.

T ö m l ö c z.

Egmont alva a' pihenőn. Csörögnek a' kolcsok, 's az ajtó megnyil. Cselédek fáklyákkal. Utánok Ferdinand. Silva. katonaságot vezet be, 's Egmont felserken.

E g m o n t. Kik vagytok ti, kik az alvást vadon kergetitek-el szemeimről? Mit sejtetnek velem remegő kevély te-

kinteteitek? Minek e' rettentő csataj?
Melly ijedelmes álmot hazudtok ti a' fel
alig serkent lélek' elébe?

Silva. Minket a' Herczeg küld, tu-
datni veled ítéletedet.

Egmont. Hozod a' hóhért is, hogy
végre-hajtsa?

Silva. Halld, 's tudni fogod mi
vár reád.

Egmont. Hozzátok 's gyalázatos
tetteitekhez ez illik. Éjjel forralva, éjjel
végre-hajtvá. Így rejtőzik-el ez undok tet-
te az igazságnak. — Lépj-elő bát-^{ság}
ran te, ki a' pallóst köpenyed alatt ho-
zod; itt főm, a' legszabadabb, melyet
valaha kegyetlen uralkodás leütött.

Silva. Tévedésben vagy; a' mit
igazságos Bírák végeztek, azt nem fog-
ják elrejteni a' nap' színe előtt.

Egmont. Úgy a' szemtelen vak-
merőség felülhalad minden képzelményt.

Silva egy mellette-állótól elve-
szí az Ítéletet, kifejti azt, 's olvassa:

„A' Király' nevében 's az Ő Felső-
„ge által mireánk általtett különös ha-

„talom' ereje szerént, minden alattva-
„lójit, bár mi rangúak legyenek, ne-
„vezetesen az Aranygyapju' Lovagjait
„is, ítélet alá vonszani, ismerjük” —

Egmont. 'S a' Király ezt általte-
heti?

Silva. — „ismerjük az előre bo-
„csátott teljes és törvényes megvizsgálás
„után, hogy te Henrich, Egmonti
„Gróf, Gaurei Herczeg, magadat a' párt-
„ütés' vétkesévé titted; 's ehhez képest
„azt ítéltük, hogy te a' felviradandó
„nap' reggelén a' tömlöczből a' város'
„piaczára vitessél, és ott a' nép' szemé-
„láltára, minden hitetleneknek elretten-
„téseül, pallos által az élők' serge köz-
„zül halálra adassál. Költ Brüsszelben”
— *Dátum és ~~contendörzime~~ érthetlen* / *évszám*
*olvastatnak fel, hogy a' Nézők ne ér-
tsék.*

„Ferdinand, Albai Herczeg, Elöl-
„ülője a' Tizenkettők' székének.”

Im tudod mi vár; kevés időd van
hátra magadat elkészíteni, házadról ren-
delést tenni, a' tiéidtől búcsút venni. —

Silva kísérelőjével el. Ferdinand és a két fáklya marad. A Szingel kevéssé nagyon felvilágítva.

E g m o n t süllyedve áll, 's Silvát vissza nem fordulva hagyta menni. Egyedül véli magát, 's midőn szemét felveti, meglátja Ferdinandot. Te állasz 's vesztegelsz? Te jelenléted által még nevelni akarsz álméltkodásomat, rémülésemet? Azt a kedves hírt akarsz megvinni atyádnak, hogy én gyáván csüggedezem? Menj, mondd neki, mondd, hogy hazugságával sem engem sem a világot el nem ámítja. Neki, a névszomjazónak, elébb háta megett fogják sutogni, azután hangosan 's mindég hangosabban mondják, 's mikor egyszer leszálland a tetőről, ezer szózat kiáltozza reá, hogy őt nem az országglás' java, nem a királyi méltoságé, nem a Megyék' elcsendesítése hozták ide. Maga miatt tanácslott ő háborút, hogy a hadakozó a hadakozásban ragyogjon. Ő temérdek zenebonát indíta, hogy szükség legyen reá. 'S én elesem, áldozatja

az ő alacsony gyűlölésének, az ő kicsinyded irigységének. Tudom, merem mondani, 's a' haló, a' halálosan-megsebhedt, elmondhatja: engem ez a' maga képzeleteiben nagy, engem ez irigyle, engem ez rég olta igyekezett eloltani, rég olta készült erre.

Már akkor, midőn, még ifjontabb', kockát játszánk; 's az aranyhalmok, egyike a' másik után, az ő feléről hozám jöttek-által; akkor felgyúladvá állott, hideg vért hazuda, de belsőjében csaknem megemészté a' bosszu, nem annyira azon hogy én nyerek, mint azon hogy ő vesz. Még emlékezem szikrázó szemekre, álnok elsápadására, midőn eggrköz mulatság' napján néhány ezer nézők' jelenléte alatt célzt lövellénk. Ő szóllíta-meg hogy vele lőnék versenyt, 's a' két nemzet, Spanyolok és Alföldiek, fogadoztak. Meggyőztem őt; az ő golyóbisa elhibítá a' célzt, az enyém tisztán kilőtte, 's az enyémek víg sikoltozással tölték-el a' léget. Most maga-

mat ér lövése. Mondjad neki hogy tudom, hogy őtet ismerem, hogy a' világ minden diadaljelt kaczag mellyet a' pulya lélek érdem nélkül állít magának. Te pedig — ha nem lehetetlen hogy a' gyermek az atyja nyomdokaitól eltérjen. — gyakorold magad' a' szeméremben, míg még ideje vagy, 's pirulj annak képében|kit egész szívvel szeretnél becsülhetni.

Ferdinand. Hallgattalak|a' nélkül hogy szavaidba repüljek. Pirosságaid azok nekem a' mik a' buzogánysujtások a' sisakon; érzem a' rázkodtatást, de fel vagyok fegyverkezve. Ütsz, de nem sebhetsz-meg; nekem csak az a' fájdalom érezhető, melly keblemet szaggatja. Jaj nekem! jaj! Illyen látásra nőttem-fel! illyen rettenetes munkára vagyok kiküldve!

E g m o n t. Te panaszokra fakadsz? Mi érdekel téged? mi szomorít? Késő megbánás e hogy szolgálatodat e' gyalázatos czimboraságnak, adád? Te igen fiatal vagy, 's külsőd sokat ígér. Nyá-

jas valál, bizodalmat mutatál erántam. Mig téged láttalak, békével voltam atyáddal. 'S épen illy álnokúl, álnokabúl mint ő, csalsz hálóba. Te vagy az útálatos. A' ki neki hiszen, tegye azt a' maga veszélyére : de ki retteghete veszélyt [benned bízván? Menj! menj! ne fossz-meg e' kevés pillantatoktól! Menj, hogy öszvegyűjthessem magamat, 's a' világot 's tégedet felejtéselek.

Ferdinand. Mit mondjak neked? Itt állok 's nézlek, 's nem látlak és nem érzem magamat. Magamat mentsem e? Bizonyossá tégyelek e hogy igen későn, csak a' vég ponton tudtam-meg atyám' akaratját, hogy én azt, kényszerített, éltelen eszköze az ő akaratjának, tettem? Mit használ nekem [akármelly vélekedésben vagy felőlem? Te el vagy veszeve, 's én szerencsétlen, csak azért állok itt [hogy azt mondjam neked, hogy estedet keseregjem!

Egmont. Melly különös szózat, melly váratlan enyh jó előmbe a' sír'

útján? Te, az én első, 's merem mondani, talán egyetlen ellenségem' fija, te szánsz engem? te nem vagy egyik-egyikösaimnak? Mondd-el, szólj: kinek tekintselek én téged?

Ferdinand. Egyetlen atya! Úgy van, reá-ismerek e' parancsodban. Ismered gondolkozásomat, szívemet, melyet öly gyakorta lágyszívü anyától vett örökségnek csúfolgatál. Hogy magamat hozzád-hasonlóvá képezzem, azért küldél ide. E' nagy-embert a' megnyiló sír szélén, egy szabadkéjü halál' hatalmában látni kényszerítesz, hogy a' legmélyebb fájdalmat érezzem, hogy sikettelegyek minden csapás eránt, 's érzeketlené, akármí ér.

E g m o n t. Álmélkodom. Szedd-össze magadat. Állj|és szólj| mint férjfi. |2|2

Ferdinand. Oh, bár asszony volnék! hogy ezt mondhatnák nekem: Mi bajod? mi érdekel? Nevez nagyob|b| szörnyebb esetet, tégy rettentőbb tett tanújává, 's köszönni fogom, ezt fogom neked mondani: Semmi volt!

Egmont. Éltéveszted magadat.
Hol vagy?

Ferdinand. Hagyj szabad futást
e' szenvedelemnek, engedd hogy szaba-
don kesereghessek. Én nem akarok csen-
desnek látszani mikor minden tetemem
rezg. Téged lássalak itt? — Téged? —
Irtóztató! — Te nem értesz engem. 'S
érthetsz e? Egmont! Egmont! *nyaká-
ba esik.*

Egmont. Oldd-fel nekem e' titkot.

Ferdinand. Nem titok.

Egmont. Mint illethet-meg téged
ennyire egygy idegen' szerencsétlensége?

Ferdinand. Nem idegené! Ne-
kem nem idegené! A' te neved volt az
a' mi nekem első ifjuságomban mint az
ég' csillaga, világított. Hány ízben fű-
leltem-fel utánad! hány ízben tettem e-
rántad kérdéseket! A' gyermek' remé-
nye az ifju, az ifjué a' férjfi. Így hágdo-
sál te énelöttem; elől mindég, 's én
téged irigység nélkül láttalak mindég e-
löl, 's én mindég utánad|egyik nyom-
ról a' másikra. Végre| úgy reméltem,|
meglátlak itt, 's szívem röpült feléd.

Téged választottalak ki példányomúl,
's újja annak tevélek midőn ~~most~~ meg-
láttalak. Most lehetek vele, mondám,
most fogok végre vele élni, most őt
megragadhatni, most — Mind el van
metszve, 's én téged itt látlak!

E g m o n t. Barátom, hahogy e' ne-
vezet neked kedves, vedd viszontvállásúl,
hogy első meglátásodra az én lelkem is
feléd röpült. Osztán érts-meg; mondd-
ki: Akaratja e, 'komoly kemény akarat-
ja e atyádnak, hogy megöljön?

F e r d i n a n d. Az.

E g m o n t. Ez az ítélet nem volna
e hiu ijesztés, hogy csak megrezzentsen,
félelemmel 's fenyegetéssel büntessen,
megalázzon, 's királyi kegyelemből vég-
re felemeljen?

F e r d i n a n d. Nem az; 's keser-
gem hogy nem az! Elejénten|én is e' re-
ménnel éleszgetém magamat| 's már ak-
kor is kint|gyötrelmet érzék|illy fekvésben
látni téged. Most már nem|szenved kétsé-
get, most már bizonyos. Nem bírok
magammal. Hol veszek erőt az elmellőz-
hetlent, megváltozhatlant kitűrni?

Egmont. Úgy hagyj szóllanom:
 Ha lelked ennyire tol megszabadítani,
 * ha ~~an-isteneégtől~~ melly engem e' bilincsb-
 en tart, iszonyodol, ragadj-ki, tarts-
 meg! A' pillantatok drágák. Te a' Min-
 dentehetőnek fija vagy, 's magad is so-
 kat tehetsz — szökjünk-meg. Én ismerem az utakat; a' módok előtted nem lehetnek nem tudva. Engem csak e' falak, csak kevés mértföldek zárnak-el barátimtól. Oldd-fel e' bilincseket, vigy engem enyéimhez, 's légy miénk. A' Király egykor bizonyosan megköszöni, hogy engem megtartál. Most meg van lepve, 's hihető nem ismeri a' dolgokat. Atyád mer, a' Felsőgény kénytelen javallani a' megtörténtet, ha attól iszonyodik is. Te gondolkozol? Oh gondold-ki nekem a' szabadulás' módját. Szólj, adj táplálatot az élő lélek' reményének!

Ferdinand. Hagyd-el! hagyd-el!
 Minden szavad neveli ~~elcsüggedésemet.~~
 Nincs semmi szer, semmi tanács, semmi szökés. — Ez kínoz, ez szorongatja mintegy körmökkel, mellyemet. Én magam vontam-öszve a' hálót, tudom;

* azon gonoszról,

melly feloldhatatlan rajta a' kötés, tudom mennyire van bevágva az út minden bátor lépésnek, minden fortélynak; magamat veled és mindenekkel másokkal lebilincselve érzem. Panaszzkodnám e]ha mindent nem próbáltam volna? Lábaihoz vettem magamat, szóllottam, kértem. Ide küldé, hogy a' mi kedv és öröm bennem él, e' perczben elöljem.

E g m o n t. 'S nincs szabadulás?

F e r d i n a n d. Nincs.

E g m o n t *dobbantván.* Semmi szabadulás! — — Édes élet! kedves nyájias megszokása a' lételnek, hatásnak! tőled váljak-e meg? hideg vérrel, magam' megadva váljak-meg? Nem az ütközet' zajában, a' fegyver' csattogása közt, a' dűlongás' munkája alatt mondasz te nekem könnyű rövid Isten-veledet; nem sietve vészesz te tőlem búcsút, nem kurtítod-meg az elválás' pillantatát. Meg egyszer fogjam-meg] úgy akarod, kezédet, még egyszer pillantsak szemedbe, érzem igen elevenen, a' te szépedet, a' te becsedet, 's akkor ma-

gamat elszánva szakasszam-el, 's mondjam: Maradj békével!

Ferdinand, Én pedig olly közel álljak hozzád, lássam, ne támogathassalak, ne gátolhassalak! Oh, melly szózat volna elég e' panaszra? Melly szív ne csordulna-ki kötelékei-közzül ez inség alatt?

Egmont. Csendesedjél.

Ferdinand. Te csendes lehetsz, megadhatod magadat, bajnoklag kiállhatod a' nehéz küzdést a' 'szükség' kezén. Hát én mit tehetek? Hát én mit te-
gyek? Te meggyőződ magadat és min-
ket; te kiállod; én túléllek téged és ma-
gamat. Az asztalok' örömei mellett vi-
lágomat, a' csaták' mezején zászlómat
elvesztettem. Hiu, izetlen, zavart előt-
tem a' jövődő.

Egmont. Ifju barátom, kit én
egy fitka történet által nyerek és vesz-
tek egyszer'smind, a' ki velem együtt
érzi a' halál' kínjait, a' ki értem szen-
ved, nézz engem e' pillanatban; Te
engem nem vesztesz. Ha életem tük-
röd vala, mellyben magadat nézni sze-
retéd, légyen az halálom is. Az embe-

S

S

el/S

rek nem csak akkor vannak egymással, mikor együtt vannak; a' távolvaló, a' megholt is él nekünk. Én élek neked, 's magamnak eleget éltem. Örültem minden napomnak, mindenik napomon serényen teljesítém tisztemet, a' hogy' azt lelkisméretem hagyá. Most véget ér életem, a' hogy' elébb, jóval elébb, már a' Gravelingi homokokon érhető vala. Megszünök élni, de éltem. Élj te is, barátom, kedvvel, örömmel, 's ne rettegj a' halált.

Ferdinand. Néked magadat meg lehetj vala tartanod nekünk, néked magadat nekünk meg kellett vala tartanod. Magad' ölted meg magad'. Gyakran hallgatám mikor felőled ezer ember szólla — irigyeid, jóakaróid — becsed felett perelvén egymással; 's végre abban állapotod meg, 's egyike sem merte tagadni, 's mindenike vallá: „Igen, de veszedelmes úton jár!” Hány ízben óhajtottam neked intést adhatni! 'S nem volt semmi barátod?

Egmont. Injye voltam.

Ferdinand. 'S a' midőn e' pontokat czikkelyenként láttam a' vádak-

ban, 's a' te feleleteidet reájok! eléggé jók téged mentegezni, nem eléggé erősek elhárítani rólad a' vétket. —

Egmont. Ez eddig elég. — Az ember úgy hiszi hogy önn-maga intézi életét, hogy magát vezeti: azonban az ő belsője ellenállhatlanul vonatik csil-
lagzatainak végzése szerént. Ne merüljünk ez elmélkedésekbe. Őket én könnyen kiverhetem főmből, nem úgy gondjaimat a' hazáért; de arra is lesz gond. Ha vérem ezért folyhat, ha az békét hozhat e' népnek, úgy örömet fog folyni. Elég szomoru hogy nem lesz úgy! De az embernek nem illik ott aggódni a'hol semmit nem tehet. — Ha az atyád' pusztító hatalmát meggátolhatod, intézheted, oh tedd! Ki fogja azt tehetni? — Maradj békével!

Ferdinand. Én nem mehetek.

Egmont. Engedd, hogy embereimet jóvóltodba ajánlhassam. Az én szolgálaim jó emberek. Hogy el ne szórassanak, szerencsétlenné ne tétessenek! Mit tudsz Titoknokomról?

Ferdinand. Előre ment. Pártü-

tőnek lették, 's feje véve van.

E g m o n t. Szegény lélek! — Még egyet, 's úgy osztán élj szerencsésen! Nem lehet tovább. — Bár melly hatalmasan hanyattassék a' lélek, a' természet végre is ellen-állhatlanúl megkívánja zsoldját; 's mint a' gyermek, környültekergetve a' kígyótól, az élesztő alvás' karjai között nyugszik: úgy fekszikle még egyszer a' megtikkadt a' halálkapuji előtt, mintha hosszú útra menne. — Még egyet. — Én egy leányt ismerek; nem fogod azt megvetni mert enyém vala. Néked ajánlván őtet, nyugodt elmével halok-meg Te nemesérszű ember vagy. A' melly asszony azt lel, megtette szerencsáját. Él az én öreg Adolphom? Szabad ő?

Ferdinánd. Az a' nyers Öreg a' ki téged mindég kísért mikor kilovagoltál/

E g m o n t. Épen az.

Ferdinand. Él és szabad.

E g m o n t. Ő tudja lakását. Vezetted-el vele magad', 's jutalmazd-meg végéig

végéig|hogy e' kincshez megmutatta az|, útát. — Élj szerencsésen.

Ferdinand. Én nem megyek.

Egmont az ajtóhoz tolván. Élj szerencsésen.

Ferdinand. Oh hagyj még!

Egmont. Barátom, búcsu nélkül.

Ferdinandot az ajtóig kíséri; ott kiszakasztja magát tőle. Ferdinand zavarában, eltompulva, megy.

Egmont magában.

Gyűlöletes ember! Nem gondoltad hogy nekem e' jótétet fiad által fogod nyújtani. Ez által megszabadultam gondjaimtól, kínjaimtól, félelmemtől és minden mardosó érzésimtől. Szelidsanyarral kívánja a' természet a' maga utolsó adóját. — Vége van! el van végezve! és a' mi a' mult éjjel álmatlan' tartott ágyamban, az most győzhetetlen bizonyossággal altatja-el érzéseimet.

Ledől pihenőjére. Muzsika.

Édes szunnyadás! úgy jössz te mint a' tiszta szerencse, nem kíva, nem kérve, legkészebben. Te feloldod a' szoros

gondolatok' csomójit, az öröm' és fájdalom' képeit összevegyited, még nem háborítva foly a' belső harmoniák' köre, kedves ájultságba süllyedünk, 's megszününk lenni.

Elszunnyad. A' Muzsiha követi alvását; pihenője megett nyilni látszik a' köfal, 's egy ragyogó jelenés mutatja magát. A' Szabadság mennyei lepelben, környülfogva fénytől, felhőjin ül. Arcza a' Klárikáé, 's az alvó Hős felé hajol. Keseregni látszik őtet. Majd magába száll, 's bátorító ábrázal mutatja neki a' nyilcsomót 's a' rúdat és kalapot. Vigasztalja, 's kijelenti neki, hogy az ő halála szerzendimeg a' Szabagságot a' Megyéknek; Győzőnek ismerimeg, 's borostyánt nyujt neki. A' mint a' koszorúval megérinti fejét, Egmont álmában fordulást tesz, 's hanyatt marad. Az Istenné lebegve tartja feje felett a' koszorút; nagy távolságban tábori muzsiha hallatszik, 's a' Jelenés elfoszol. A' csengés hangosabb lesz. Egmont felebred; a' töm-

Öcz világot kap a' reggel fényétől. El-

ső mozdulta az, hogy fejéhez nyúl; felkél, körültekinti magát, jobbját még mindig feje felett tartván.

Eltűnt a' koszoru! Szép kép, téged a' reggel' fénye tola-el. Eggyesülve, oh! eggyesülve voltak legszebb örömei szívemnek: a' mennyei Szabadság alakot kedvesemtől kölcsönöze, 's a' bájos leány magát a' mennyei barátné' öltözetébe leplezé. Komoly pillantatban jelenek-meg nekem eggyütt, komolyabbau mint kedvesben. Véres papuccsal lépefel előttem, 's ruhájának lebegő redőji vérrel valának bemocskolva. Az az én vérem volt, és a' sok jóké. Nem, az nem folyt hasztalan! Lépjetek-által, derék nemzet! A' Győzelem' Istenhője vezérl.

A' dob közelít.

Halld! halld! Melly gyakran híva engem e' hang a' csaták' és győzelem' mezejére! Melly víg kedvvel jártak társaim a' veszélyes dicső pályán! E' tömlöczből én is tiszteletes halálnak megyek elébe; a' Szabadságért halok, mellyért éltem, mellyért vívtam, és a' mellynek most szenvedve áldozom magamat.

A Szín' alagját eggy sor spanyol-
katonák foglalják-el, kik hellebárdokat
tartanak. uj

Igen, állítjátok-elő őket. Rekesszé-
tek-be a' sort; engem nem ijesztetek. ts
Hozzá szoktam láncsák ellen láncsák e-
lőtt állani, 's környülfogva a' rettegettő
haláltól, kettős gyorsasággal érzeni a'
vig éltet.

Dobok.

Téged az ellenség mindenfelől kör-
nyülkerít! Kardok csillognak. Parátim,
fentebb tüzzel! Megettetek sz. Ezek,
feleitek, gyermekeitek állanak.

Az örök felé mutatva.

'S ezeket Uroknak üreg szava tolja,
nem érzésök. Védjétek vagyontokat, 's le
megtartani azt a' mi néktek legkedvesbb,
hulljatok-el örömmel, a' mint erre pél-
dát én adok.

Dobok. A' mint az örök és a' há-
tulsó-ajtó felé elszánt lépésekkel megy,
legördül a' kárpit. A' Muzsika belészök-
tet, 's győzedelmi symphoniával re-
keszti-be a' diadalt.

A' T. T. ELŐFIZETŐK' NEVEI
BETŰRENDBEN.

B a j á n:

- Alföldi János*, Bácsbodrogi Főszolgab. ny. pap.
Almási Antunovics Albert, Bácsbodrogi Fő-
jegyző. —
Almási Antunovics Károly, Bácsbodr. Alszol-
gabíró. —
Albrecht József, Bajai Tanácsos. —
Nemes - militicsi Czintula János, Bácsbodr.
Táblab. —
Deli Sámuel, Bajai Polgár.
Dömötör Pál, t. Megyék' Táblab. 3 példány. —
Fratricevics Pál, Bácsbodr. Táblab. —
Gombos Ferencz, Bácsbodr. Táblab. —
Mélt. Szentgyörgyi Horváth János, Cs. K.
Kamarás 's több vgyék' Táblab. —
Horváth Mihály, Bácsbodr. Főszolgab. —
Horváth Antal, Bajai Urad. Ispán. —
Kardosvászkaí Kardos János, Bács vgyei Irnok. —
Almási Koronai József; Bácsbod. Aljegyző. —
Rigyiczai Kovács Imre, több ns. Megyék' Tá-
blab. —
Köröskényi Köröskényi Károly, Baranyai Tá-
blab. 's Bácsbodrogi Aljegyző. —
Kulungyics József, Baja' Főjegyzője. —
Borsódi Latinovics Filep, Bácsbodr. Táblab. —
Borsódi Latinovics János, Bács vgye' Alügy-
védője. —
Borsódi Latinovics Benjámin, Bács megyei
Aljegyző. —
Markulin Simon, Bács vgyei Biztos. —
Mészáros Dániel, Bácsi Alszolgabíró. —
Miszura István, Bajai Tanácsos. —

Molnár József, Seb orvos. —
Pacséri Ódri József, Bácsbodr. Aljegyző. —
Ország Mátyás; Bajai Tanácsos. —
Pap István, Főhadnagy. —
Paukovics Márton, Szántovai 's Apatini
 Kam. Urad. Fiscal.
Radisics István, Bács vgyei Alszolgab. —
Riemer József, Bajai Urad. Számvevő. —
Almás Rudics Dániel, Bács vgye' Alügy-
 védlője. —
Pacséri Szucsics József, Bács vgyei Táblab. —
Szalontai Tóth Mihály, Bajai Urad. Fiscális. —
Vargai Gáspár, Bács vgyei Éskütt. —
Bajnai Vojnics János, Bács vgyei Tábla-és
 Főszolgabíró. —

B é c s b e n:

Gombos Imre, Borsod vgyei Aljegyző ny. pap.
M. Malom Zsigmond, az Erd. Kancz. Tanács. —
Márton József, Magy. Nyelv. 's Lit. Prof. a'
 Bécsi Cs. Egyetemenél. —
 Mélt. B. *Prényi György*, Udvari Titoknok. —

E g e r b e n:

Szendrei Aszalai József, Törvénytannul. ny. p.
Balkai Pál, academiái Fesztő. —
Budai Pál, Szíhalmi Pleban. —
Csoma Zsigmond, Heves vgyei Aljegyző. —
Lisznyai Damó Boldizsár, t. vgyék' Táblab. —
Durcsák János, Egri Kanonok. —
Fái Fáy János, Táblabíró. —
 Mélt. B. *Gerliczi Felix*, Egri Kanonok. —
Gilányi Mihály, az egri Főkáptalan' Alügy-
 viselője. —
Harmos László, Érseki Titoknok. —
 A' magy. Literatúra' Hallgatóji az Egri Lyce-
 umban. —

Ivánszky Antal, a' Magy. Nyelv. 's Lit. Tan. —
Luprik Károly, Gróf Zerdahelyi Ó Méltós. Fis-
 cális. —
Bocsári Mocsári Pál, t. vgyék Táblab. —
Naidhart János, Érseki Kasznár. —
Kiskaranti Nónási Mihály, az egri Árvak'
 Gyámja. —
Pap-Szász György, t. vgyék' Táblab. —
Radics Pál, Heves vgyei rend. Eskütt. —
Primóczi Szentmiklósy Alotz Kir. Táblai Jegyző.
Vas Antal Ügyvédő.

E r d é l y b e n ,

Szentgericzén és Tordason:

Antal Mihály, Koronkai ref. Pap. ny. p.
Apáti Adám, a' gramm. osztály' Tanít. a' szász-
 városi ref. Gym. —
Aranka György, Kir. Táblai Assessor.
Belle István, Kincstárnoki Cancellista Szeben.
Benedekfi Farkas, a' rhet. oszt. Tanít. a'
 szászv. ref. Gym.
 Mélt. Gróf Bethleni Bethlen Maria, Gr. Lázár József. Cs. K. Kamarás és fő Strázs-
 master' Hitvese.
 Mélt. Gróf Bethleni Bethlen Zuzanna, elhunyt
 Barcsai Főstrázsamester' Özvegye, ve-
 línre. —
Demény György, Kincstárnoki Cancellist. N.
 Szebenben ny. p.
Farkas Zsigmond, Szászvárosi Gymnasta. —
Kereszturi Furka Jakab, Senior a' Szászvárosi
 Gymn. —
Hospory József, Szentháromsági Pleb. —
János József, Szószóló. —
 Csikszentiváni Jánosfi Ábel. —
Kozma Gergely, Szentgericzei Unitar. Pap. —
Lészai Antal és Dániel, Szászvárosi Togat. —

- Maurer Borbála*, néh. Iszlai Iszlay István' Özvegye. —
Miske Pál. —
Mós István, a' Gróf Teleki' Könyvház' első Gondvisel. —
Munár József, Vajai ref. Pap.
 Mélt. *Báró Nalácsi Zuzanna*, Báró Szentkereszti Sámuel Ezredes kapitány' Hitvese. —
Sándor Mihály, Kir. Táblai Ügyvéd. —
Sipos Pál, Tordasi ref. Pap. —
Széki Sámuel, az Algyógyi Fürdők' haszonbirtokosa. —
Szikszai Sámuel, Maros-vásárhelyi Számtartó. —
 Mélt. Szalontai *Gróf Toldi Ádám*.
 Szalontai *Gr. Toldi Zuzanna* Kisasszony. —
Vay Katalin, Gr. Toldalagi Zsigmond' Hitvese. —
Zejk Borbála, Gr. Toldalagi Mihály Kir. Táblai Assess. Hitvese. —

Kolozsváratt:

- Balácsi Gergely*, Tartománybeli Kassza-Tiszt. —
 M. Losonczy ifjabb Báró *Bánffy László*, Kormányiszéki Concipista. —
 Gróf *Bethlen Ferencz* Urfi. —
 M. Bethleni ifjabb Gróf *Bethlen Gergely*.
 — Gróf *Bethlen György* —
 — Gróf *Bethlen Sándor*. —
Bíró József, Kir. Árva hivatatnál Cancellista. —
 Mélt. *Cseréy Miklósné*, szül. Gróf Méhes Borbála. —
Döbrentei Gábor, az Erd. Mus. Kiadója.
Farkas Sándor, Törvénytánuló. —
Gedő József, Alsó sz. Mihályfalván. —
Gutmann János, Kolosvári Könyvkötő, 10 példány. ny. pap. névtelen.

M. Némethi Gróf *Gyulai Lajos*, Urfi.
 M. Gyerőmonostori Gróf *Kemény Miklós*, N.
 Torda Várm. Fő Bírása.
 Mélt. Szálláspataki *Kenderessi Mihály* Kor-
 mányiszéki Tanácsos. —
Kis Sámuel, Ref. Pap. —
Pethő József, Praefectus. —
Simon János. —
Szattmáry Dániel, Praefectus. —
Vajda Albert, Ügyész. —
 M. Czegei Gróf *Vas Tamásné*, szül. Gróf Mi-
 kes Rozália. —
 Hadadi Báró *Wesselényi Miklós* Urfi.

Jászberényben:

Barcsik József, a' Jász 's két Kún kerül. Al-
 fiscalis. ny. pap.
Csehi László, Váczi t. Kán. 's Kállai Pleb. —
Dzion András, a' Jász 's k. Kún. ker. Fiscál. —
Fazekas András, a' Jász 's k. Kún. k. Fiscál. —
Imre János, tiszt. Aljegyző. —
Kovács Tóbiás, első Aljegyző. —
Kovácszmai Kovács Zsigmond. —
Kovács Imre, a' Termész. törv. Prof. Pozsony. —
Laczka János, a' Jász 's k. Kún. ker. Ftscál. —
Mihálkovics József, a' Jász. 's k. Kún. ker.
 Főjegyző. —
Ördögh András, Jászberényi Senator. —
Petes János, a' Jász 's k. Kún. ker. Eskütt. —
Vizi János, Nádorispáni Táblabíró. —

K a s s á n:

Bányai N. Áldozópap, ny. p.
Bárczai Báró Tamás Urfi. —
Bárfai László, Törvénytannuló. —
Betrát Max, Convictusi Regens, 's Norbert
 Rendb. szerzetes Kán.

- Demeczki Ferencz*, Kassa sz. k. v. Cancellist. —
Drüzsnyei László, Ügyész.
Dulházi Mihály. —
Fábrí Ignác, Püspöki Actuár. —
Feké István, Tiszakeszi Rector. —
Köji Komáromi György, Abauj. vgyei Táblab. —
Komjátí Komjdtý Pál, t. Ns. Házak' Fiscálisa. —
Kovács N. a' Gr. Haller háznak Fiscál. —
Kovics Jakab, sz. Norbert Rendbeli szerz. Kanonok. —
Meskó József, Kassai Polgár. —
Meskó Péter, Kassai Polgár. —
Péczei János, t. vgyék' Táblab. —
Pongrácz János, Academiai Magy. Nyelv. 's Literat. Tanít.
Schücz Alotz, Törvénytanoló. —
Sorinai N. a' Kassai sz. Szék, 's t. Urad. Fiscal. —
Kezdi-polyáni Simon József, t. Mgos Házak' Fiscal. —
Somogyi István, Szepsről.
Scobonya János, Abauji Eskütt. —
Turján Vincze, Törvényhallgató. —

Nagyszombatban:

- Csinesics János*, Nagyszomb. Káplán ny. p. —
Fába Theodór, Nevendékpap. —
Gyurki János, Káplán Nszomb. —
Huszár Ignác, Nevendékpap. —
Jánoska János, az Esztergomi Érseki helytartóság Cancellár. —
Iványi János, Titoknok ugyanazon Hivatalnál. —
Károcsy János, Nevendékpap.
Jarus Vincze, Nevendékpap. —
Kis Ferencz, Nevendékpap. —
Luki János, Nevendékpap. —

Mikszik Imre, Nevendékpap. —
Miskel Lajos, Nevendékpap. —
Murgóczi János, Jegyző az Eszterg. Érseki hely-
 tart. —
Ponicz József, Nevendékpap. —
Pribeli Ferencz, a' keleti nyelvek' Tanít. —
M. Bárány Rudnyánszki Sámuel, Protokollista az
 Eszterg. Érseki Helytartói hivatalnál. —
Sárkány Pál, Gramm. Prof. —
Szabó István, a' Stephaneum Semin. Aligazg. —
Szabó Ferencz, Peredi Administrator. —
Szemes György, Nevendékpap. —
Sztankovics János, Théolog. Profess. —
Tisléri János, Nevendékpap. —
Turcsányi Károly, Nevendékpap.

Nagyváradon:

Agoston János, pphiai Doctor és Gyulai Ká-
 plán ny. p. —
Balás János, Gyulai Káplán. —
Baricz Mihály, a' Nagyvár. Semin. Viceprae-
 fect. —
Györfi László, a' Nagyvár. k. Academia' Ex-
 hortatora. —
Jánosi Gábor, Nagyvár. püspökségi Tiszt-
 viselő. —
Laiacsák Ferencz, Nagyváradai Kanonok, ve-
 linre. —
Lengyel József, sz. Széki Titoknok. —
Pakót István. —
Rádimeczki András, sz. Széki Protokollista. —
Kövesligeti Rishó Mihály, a' Nvár. deák káp-
 talan. Uradalmi Számvevője 's több Ns.
 Házak' Fiscalisa. —
Salamon András, Debreczeni Káplán. —
Simai Kajetán, Békes vgyei rend. Eskütt. —

Ó - B e c s é n :

- Gágyics János*, Jegyző a' tiszáninneri koron.
Ker ny. p. —
Hayll Antal, Kasszai Contraagens a' tisz. ko-
ron Ker. —
Jankovics Ferencz, az Óbecsei Árvák Gyám-
atyja. —
Joannovics János, Levéltárnok a' tiszánin.
koro. Ker. —
Kardos János, a' tiszáninn. koro. Ker. Taná-
csos. —
Maróczy Kristóf, Főjegyző a' tisz. koro. Ke-
rül. —
Mihálkovics Antal, Zentai Jegyző. —
Petrovics János, a' tiszáninn. koro. Ker. Ta-
nácsos. —
Rácz Albert, Óbecsei Administrator. —
Zaklár István, Óbecsei Szálmester. —

P a n n o n - h e g y é n :

- Guzmics Izidór*, sz. Benedek Szerz. Prof.
ny. p. —
Hajnal Orbán, sz. Bened. Szerzetes. —
Kis-Márton, sz. Bened. Szerzetes. —
Kovács Villebald, sz. Bened. Szerzetes. —

P á p á n :

- Bereczky Ferencz*, Veszprém vgyei Eskütt. ny. p.
bsirke János, Palotai Uradalmi Fiscális. —
Ferenczi János, Arad-mutinai Urad. Fiscal. —
Tittler István, Pápai Uradalmi Irástevő. —
Horvát Imre, t. Ns. Házak' Fiscálisa. —
Karácsony József, Devecseri Urad. Fiscal. —
Pápai Sámuel, Veszprém vgyei Táblab. —
Pető Imre, Bakony-sz. Lászlói Pleban. —

Szarka József, Pápai Seborvos. —
Téti Takács József, t. vgyék' Táblab. —
Vigyázó János, Veszprém vgyei Szolgab. —

P é c s e t t:

Kelemen József, püspöki Titoknok, 10 ex.
névtelen. ny. p.

P e s t e n:

Antal Mihály, Nevelő Wenkheim Gr. Urfiak-
nál ny. pap. —

Argauer Máté, magy. Káplán a' Budai várban. —

Balogi Mihály, Királyi Tanácsos. —

Baricz János, Nagyenyedi Doctor 's Prof. —

M. B. *Barkóczi László*, Erseki Titoknok. —

Barta István, Debreczeni Könyváros 2 ex. —

Benyói Benyovsky Péter, Barsi Táblab. 's t.

Ns. Házak' Fiscálisa. —

Bogdánovics Ferencz, Nváradról. —

Bolla Antal. —

Borbélyi József. —

Boros Nepomuk, Nádorispáni Levéltárnok. —

Csiki Márton, Maros - vásárhelyi kereskedő. —

Csernel Eszter, Sárközi István' Hitvese. —

Czinke Ferencz, Magy. Ny. 's Lit. Tanít. a'

Kir. Egyetemnél. —

Keszihóczi Dacsó Márton, t. vgyék' Táblab. —

Dézi István, Kir. Táblai Ügyész. —

Mélt. Gr. Dezsői *Deseffy József*, velínre.

Diviánszki Tranquillín, Táboripap. —

Öszödi Domokos Lajos, Somogyi Táblab. ve-

línre. —

Döme József, pesti Nevendékpap. ny. p. —

Döry Károly, Tolna vgyei Táblab. —

Dugnicsán János, Zomkai Plebánus. —

Eggenberger József, pesti Könyváros. —

Elefánti Mihály, pesti Nevendékpap. —

Elek András, Rozsnyai Prof. —

- Ellinger János*, Kassai Könyvtáros. 4 ex. —
Farkas Imre, Káplán. —
Fekésházi Mihály, 3dik eszt. Törvényhall. —
Foenix Farkas, Esztergomi Director. —
Forgó György, Pest vgye' rendes Orvosa. —
Fóris József, Kéményi Földesúr. —
Füzeséri Gábor, Debreczenből. —
Gika János, 2 exempl. —
Gozony József, Vas vgyei Táblab. —
Guzmics László, Sz. Bened. szerz. Aidozópap.
Halász Miklós, Pest vgyei Alszolgabiró. —
Hanzeli M. Curialis Ügyvédő. —
Hartleben Konrád, Pesti Könyvtáros, 2 ex. —
Szakói Házi Ferencz. —
Helveczi Julianna. —
Hering Ignác, Szatmári Prof. —
Hoblik Márton, pphiai Doct. 's hites Ügy-
 védő. —
Bibiti Horváth Gedeon, Nógrádi Főszolgab. —
Horvát István, a' Magyar Nemzeti Könyv-
 ház' Örje, velinre. —
Horváth János, Nevelő Martonvásáron. ny.p. —
Jakab László. —
Jankovics Károly, Földmérő. —
Jezeni Jeszenszki Ignác, Kir. Táblai Jegyző,
 velinre. —
Jeszenszki N. ny. pap. —
Karácsonyi Lázár, Kalocsai Perceptor. —
Gróf. Nagykárolyi Károlyi István Urfi. —
Katafai János, Kisszékelyi Plebanus. —
Khym Mihály, Kasznár a' Battyányi Gróf. —
Pókateleki Kondé József Benedek, Kir. T. és
 Udvarnok. —
Ifj. Kovács Mózes. —
Rigycizai Kovács József, pphiai. Doctor. —
Kovacsóczyi Ádám, Udv. Oktató a' Károlyi
 Gr. Urfiaknál. —
Krochenfels Aloiz, pesti Polgár. —
Kubini Kubínyi András, t. vgyék' Táblab. —
Kubin Kubínyi Miklós, t. vgyék' Táblab. —

- Teki *Kulka* József, Kir. Táblai Jegyző. —
Kun Lázár, Nógrádi Táblabíró
 Mélt. B. *Lakos* János, Főstrázsamester. —
Landes József, pozsonyi Könyváros, 6 ex. —
Láng Adám, Fejervári Könyvkötő. —
Lathóczi Zsigmond, Festetics Ó Mélt. Fiscal.
 5 exempl. —
 Mélt. Regliczi B. *Luzsinsky* János, Ezredes
 Kapitány. —
 Mélt. B. *Meskó* Jakab. —
Miklósi Andras, Esztergom vgyei Aljegyző. —
Miksic N. Muzslai Plebanus. —
Moldoványi Antal, Nevelő. —
Molnár Károly, pphiai Doct. 's Tápió-szent-
 mártóni Evan. pap. —
Müller József pesti Könyváros 11 ex. —
 Felsőbüki *Nagy* Benedek, Veszprém vgyei Tá-
 blab. 's curialis Ügyvédő. —
Nagy István, Fűredi ref. pap. —
Naidhart Antal, Érseki Számvevő. —
 Nedeczei *Nedeczki* Mihály, hites Ügyvédő. —
Nosticius Sámuel, Miskolczról. —
Palma Pál, egri Érseki Titoknok. —
Pap György, Nagybányai Káplán. —
 Mélt B. *Perényi* Károly, Püspök és Septv. —
 B. *Perényi* Lajos Úrfi. —
Pető Jakab Kir. Tanácsos. —
Plichta János, Vecsési Plebanus. —
Póka Mihály, Törvénytanuló. —
Popovics György, Fiscálisa a' tiszáninneni kor.
 Kerül. —
 Tótprónai *Prónai* János Nógrád vgyei Jegyző. —
 Mélt. *Báro* Tótprónai *Prónai* Simon. —
Prunyi Jakab, Bajóti Káplán. —
Rexeda János, Gr. Eszterházi Kázmér' Neve-
 löje. —
Roth Jakab, a' Bajor Királyi Könyvház' Ti-
 toknoka Münchenben. —
Rózsa József, Arad vgyei rend. Orvos. —

Ruszek József, Hahóti Prépost 's Keszthelyi Pleb. —

Semsei *Semsey* Benjamin, pphiai Doctor, ve-
linre. —

Simoga Györgyné szül. Esztergomi Anna. —

Almási 's Gödrei *Siskovics* József, pphiai Do-
ctor, 's Baranyai Aljegyző. —

Spiláki Mihály, sz. Benedek szerz. Miséspap. —

Szondai *Sréter* László, Nógrádi Főszolgabíró. —

Schwaiger András, Pozson. Könyváros 10 ex. —

Szabó Janos, Sz. Fejérvári Prof. —

Szatmári N. és József UU. —

Szentiváni *Szentiványi* Bugomér, Kir. Tábl.
Jegyző. —

Szepesi Sámuel, t. megyebéli Táblab. —

Mélt. B. *Szepesy* Ignác, egri Kanonok. —

Szilvási Sámuel, Borsodi Táblab. —

Szmercsányi Adám Ungi Táblab. —

Szomolnoki József, pesti Nevendékpap. —

Szondi János, Theolog. Doctor 's Szolnok-
Abonyi Káplán. —

Szölgyényi *Szögyényi* János. —

Mélt. Gr. *Sztárai* Imre, Olmuczi Kanonok. —

Nemescsói *Sztrakai* Antal, Győr vgyei Táblab.
's Cur. Ügyvédő. —

Tasszo Ilona. —

Tenyei János, Nevendékpap. —

Teisz András, Nógrád vgyei Fisc. —

Tikos Gábor, Borsodi Táblab. —

Tóbi János, Sziklói Könyvkötő 2 ex. —

Tokos László, Zemplényi rend. Fiscál. —

Tót János Szentlőrinczről. —

Vas Benjamin, Debreczenből. —

Vég István, az Eszterg. várb. Beneficiatus. —

Fegyverneki és Felsőpeczi *Vida Katalin*.
Pest 's Heves vgyei Táblabiróné. —

Vitkovics Mihály a' Budai Görög Consistorium
's t. mlgos Házak' Ügyvédőj. —

Walther László, Kir. Táblai Jegyző. —

Wiegand E. F. Sopronyi Könyváros 4 ex. —

Zabovszki József, pesti Nevendékpap. —
Domanóczy Zmeskal Gábor, Nógrádi Főbiztos. —
Zsoldos István, Szombathelyi Könyvkötő 4
exempl. —

S á r o s p a t a k o n :

Berzetei András, Theologus. ny. pap. —
Farkas György, Theologus. —
Horkai Péter, Collegiumi Contrascriba. —
Imre István, Human. Prof. —
Kankó Gábor, poeta. —
Szatmári Király János, Borsodból. —
Mészáros István, Syntax. Prof. —
Miklós László, Togatus —
Vályi Nagy Ferencz, Prof. —
Olosz Sámuel, a' Collegium' Seniora. —
Rédei József, Jesztrebről, Zempl. —
Szabó Gábor. —
Szakál László, Togatus. —
Szemerei Szemere György, Úrfi. —

S o p r o n y b a n :

Kis János Superintendens 6 exempl. névtel.
ny. pap. —

S z a t m á r b a n :

Nagyváradai Ajtai Sámuel, Szatmár vgyei Tá-
blab. 's Aljegyző ny. pap. —
Tasnád-szántói Becski Ignác, több Megyék
Táblab. —
Domahidai Domahidi Antal, Aljegyző. —
Gulácsi Gulácsy Gábor, több megyebéli Tá-
blab. —
Szeniczzei Gáspár Antal, Táblabiró. —
Ilosvai Ilosvay Sándor, Táblabiró. —

- Kölesei Kende Zsigmond.* —
Jó Mihály, Szatmárnémeti sz. k. vár. Ügyésze. —
Orbán Mihály, Szatmárnémeti sz. k. város Tanács. —
 Marótegyházi *Maróti Pál*, több megy. Táblabíró. —
Tolnai Imre, Aladószedő. —
Ujfalusi Mihály, Fiscális. —
 Egy magyarul olvasó 's minden jeles magyar munkát megszerző *nemes Társaság* Könyvháza. —

Szombathelyen:

- Békási Békásy Imre*, ny. pap. —
Dancsics József, Baltavári Kaplán. —
Horváth József, Ügyvédlő. —
Laki Károly. —
Dukai Takács Judit, Kisasszony. —
 Kistatai *Tatay János*, Seminár. Prof. —

454

Kötelességemnek tartom ezen kevés sorok által a' N. két Hazának szíves hálaomat jelenteni, hogy engem e' 9. kötetekre terjedt költséges Munka kiadásában előfizetési úton segíteni méltóztatott 's ámbár a' papiros pénznek becse napról napra mindinkább vesztett, én mindazáltal a' meghatározott elejénti olcsó ár mellett, letéve minden nyevérégiről, híven megmaradtam végiglen. Ehez képest az leendő legnagyobb jutalmam 's vigasztalásom, ha ígéretemnek megtartásánál fogva teljes megelégedést nyerhe-

tek TT. Előfizetőimtől. Egész életemnek célja: kedves hazámnak erőmhez képest használni; — 's ezt én másképp nem tehetem, mintha hasznos szépen írott, és Gyönyörködtető Munkákat saját költségeimen nyomtattatok, 's ez által iparkodom Hazai Literaturánkat kedvesebbé, az olvasó közönséget számosabbá 's végre Tudósainkat 's Íróinkat Munkák' készítésére serénybökké tenni.

Hálás tisztemnek tartom megnevezni azon nagylelkű Hazafiakat is, kik a' Portrait-metszeti költségekben engem segélleni méltóztattak, u. m. Nagyméltóságú Mártonfi József elhunyt Erdélyi Püspököt. Mélt. Gr. Széki Teleki Laszló K. Táblai Báró és Somogyi Főisp. Administrator. Mélt. Gróf Barkóczi János. Mélt. Szögyén Szögyényi Zsigmond Referendarius Ő Nagyságokat végre T. Csehi István Urat.

Sok jó barátim 's T. előfizetőim kérésekre, még Klopstock Messziászat ki nyomtattatom 3 Darabban, mellyről bővebben tudósítani fog a' kijövendő Jelenés.

Trattner János Tamás.

